

SPRS

S t r a t e g i j a
prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije je strateški prostorski akt, ki ga je 18. junija 2004 sprejel Državni zbor Republike Slovenije in je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 76/ 2004 ter velja od 20. julija 2004 dalje.

Pripravo Strategije prostorskega razvoja Slovenije je vodil Urad za prostorski razvoj, Direktorat za prostor na Ministrstvu za okolje, prostor in energijo.

Uredniška skupina:

Blanka Bartol

mag. Nataša Bratina – Jurkovič

Aleksandra Fatur

Natalija Fon – Boštjančič

Eva Košak

Alenka Lapanja

mag. Franc Lenarčič

mag. Frančiška Podlesnik

Jelena Torbica

Izdajatelj in založnik:

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo,

Direktorat za prostor,

Urad za prostorski razvoj

Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana, Slovenija

<http://www.gov.si/upp>

Oblikovanje: Futura DDB

Kartografsko oblikovanje: Iva Božič, Boris Kralj, MOPE,

Urad za prostorski razvoj

Tisk: Tiskarna SIMČIČ,

Naklada: 1000 izvodov

Leto izdaje: 2004

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

711(497.4)

STRATEGIJA prostorskega razvoja Slovenije / [uredniška skupina Blanka Bartol ... et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Direktorat za prostor, Urad za prostorski razvoj, 2004

ISBN 961-6276-35-2

1. Bartol Blanka

216748032

Sprejem Strategije prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: prostorska strategija) pomeni prelomnico v urejanju prostora. Je pomemben in težko pričakovan korak v procesu reforme sistema prostorskega urejanja, saj smo z njim nadomestili prostorsko planske dokumente na državni ravni, ki so bili izdelani v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, v prejšnji družbeno ekonomski ureditvi v okviru sistema družbenega planiranja.

Prostorska strategija je temeljni strateški prostorski akt in celovit prostorski dokument, ki udejanja koncept vzdržnega prostorskega razvoja. Skupaj s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije predstavlja krovni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja v državi in je osnova za usklajevanje sektorskih politik. V procesu priprave Strategije so sodelovala vsa vladna ministrstva in službe, katerih vsebina je pomembna za uresničevanje vzdržnega prostorskega razvoja in prostorske kohezije države ter njene vključenosti v prostorski razvoj Evrope. Izhodišča in usmeritve, ki so jih podali, so vključena v prostorsko razvojne cilje in usmeritve prostorske strategije, katerih uresničevanje se bo zagotavljalo tudi z njihovimi programi, kot tudi s programi lokalnih skupnosti in mednarodnim sodelovanjem.

Prostorska strategija, upoštevajoč raznolikost in pestrost slovenskega prostora ter izhajajoč iz njegovih primerjalnih prednosti, postavlja pogoje za skladen gospodarski, socialni in kulturni razvoj, pri čemer zagotavlja tak razvoj, ki bo omogočil tudi ohranitev okolja, narave in dediščine ter kvalitet bivanja.

Mag. JANEZ KOPAČ
Minister za okolje, prostor in energijo

<i>Uvod</i>	<i>8</i>
1 SPLOŠNA PREDSTAVITEV	8
2 VSEBINSKI POMEN UPORABLJENIH POJMOV	8
<i>I Izhodišča in cilji prostorskega razvoja Slovenije</i>	<i>13</i>
1 SPLOŠNA IZHODIŠČA	13
2 ZNAČILNOSTI SLOVENSKEGA PROSTORA	14
2.1 Geografske značilnosti	14
2.2 Stanje v krajinski in urbani strukturi	14
2.3 Negativni učinki današnjega stanja	15
2.4 Težnje prostorskega razvoja	15
3 CILJI PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE	16
<i>II Zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije</i>	<i>18</i>
1 ENAKOVREDNA VKLJUČENOST SLOVENIJE V EVROPSKI PROSTOR	19
2 POLICENTRIČNI URBANI SISTEM IN REGIONALNI PROSTORSKI RAZVOJ	20
3 VITALNA IN UREJENA MESTA	23
4 USKLAJEN RAZVOJ ŠIRŠIH MESTNIH OBMOČIJ	23
5 POVEZAN IN USKLAJEN RAZVOJ PROMETNEGA IN POSELITVENEGA OMREŽJA TER IZGRADNJA GOSPODARSKE JAVNE INRASTRUKTURE	25
6 VITALNOST IN PRIVLAČNOST PODEŽELJA	27
7 KREPITEV PREPOZNAVNOSTI KAKOVOSTNIH NARAVNIH IN KULTURNIH ZNAČILNOSTI KRAJINE	27
8 PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJIH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI	29
<i>III Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni</i>	<i>31</i>
1 RAZVOJ POSELITVE	31
1.1 Razvoj mest in drugih naselij	31
1.1.1 Notranji razvoj naselij	32
1.1.1.1 Prenova naselij kot prednostna razvojna usmeritev	32
1.1.1.2 Prenova kulturne dediščine in druge stavbne dediščine v naseljih	32
1.1.1.3 Prenova degradiranih urbanih območij	32
1.1.1.4 Prenova starih industrijskih in rudarskih območij/naselij	33
1.1.2 Širitev naselij	33
1.1.3 Gradnja zunaj poselitvenih območij	33
1.1.4 Podeželska naselja, vasi in zaselki	34
1.1.5 Turistična naselja	34
1.1.6 Območja počitniških hiš	34
1.2 Racionalna raba zemljišč in objektov v naseljih	35
1.2.1 Stanovanjska območja	35
1.2.2 Območja centralnih površin	36
1.2.3 Območja proizvodnih dejavnosti	36
1.2.4 Javne površine v naselju	36
1.2.4.1 Zelene površine	37
1.2.4.2 Prometne površine v naseljih	37

1.3	<i>Komunalno opremljanje zemljišč</i>	37
1.4	<i>Arhitekturna prepoznavnost mest in drugih naselij</i>	37
1.4.1	<i>Usmeritev za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti</i>	38
2	RAZVOJ GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE	41
2.1	<i>Razvoj prometne infrastrukture</i>	41
2.1.1	<i>Cestno omrežje</i>	41
2.1.2	<i>Železniško omrežje</i>	42
2.1.3	<i>Pristanišča</i>	43
2.1.4	<i>Letališča in heliporti</i>	43
2.1.5	<i>Naprave za vodenje zračnega prometa in nadzor zračnega prostora</i>	44
2.1.6	<i>Javni potniški promet in prometna vozlišča za javni potniški promet</i>	44
2.1.7	<i>Prometni terminali</i>	44
2.1.8	<i>Žičniški promet</i>	45
2.1.9	<i>Kolesarsko omrežje</i>	45
2.1.10	<i>Omrežje pešpoti</i>	45
2.2	<i>Razvoj telekomunikacijske infrastrukture</i>	47
2.3	<i>Razvoj energetske infrastrukture</i>	47
2.3.1	<i>Energetski sistem</i>	47
2.3.2	<i>Obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije</i>	48
2.3.3	<i>Elektroenergetski sistem</i>	48
2.3.3.1	<i>Proizvodnja električne energije</i>	48
2.3.3.2	<i>Prenos in distribucija</i>	49
2.3.4	<i>Plinovodni sistem</i>	49
2.3.5	<i>Naftno gospodarstvo</i>	49
2.3.6	<i>Komunalna energetika</i>	50
2.4	<i>Oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode</i>	52
2.4.1	<i>Oskrba z vodo</i>	52
2.4.2	<i>Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode</i>	52
2.5	<i>Ravnanje z odpadki</i>	52
2.5.1	<i>Radioaktivni odpadki</i>	53
3	RAZVOJ KRAJINE	55
3.1	<i>Prepoznavnost Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine</i>	55
3.1.1	<i>Splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij</i>	56
3.1.2	<i>Zagotavljanje ohranjanja prepoznavnih značilnosti na ravni posameznih krajinskih regij</i>	57
3.2	<i>Naravne kakovosti krajine</i>	57
3.2.1	<i>Ohranjanje narave</i>	57
3.2.2	<i>Usmeritve za ohranjanje naravnih kakovosti</i>	58
3.3	<i>Raba naravnih virov</i>	59
3.3.1	<i>Pridelovalni potencial tal za kmetijsko rabo</i>	59
3.3.1.1	<i>Usmeritve za rabo tal</i>	59
3.3.2	<i>Povečana sonaravna lesna proizvodnja</i>	60
3.3.3	<i>Raba voda</i>	60
3.3.4	<i>Samooskrba z mineralnimi surovinami</i>	61
3.3.5	<i>Razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti</i>	62
3.4	<i>Obrambne dejavnosti</i>	63
3.5	<i>Prostorske omejitve za razvoj na območjih potencialnih naravnih ali drugih nesreč in na območjih vododeficitarnosti</i>	63

<i>IV</i>	<i>Ukrepi za izvajanje prostorske strategije</i>	<i>69</i>
1	PROGRAMI, POMEMBNI ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE	69
2	NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE	70
2.1	Naloge in aktivnosti posameznih nosilcev urejanja prostora za izvajanje prostorske strategije	70
3	ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO	74
3.1	Usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev	74
3.2	Načini ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s prostorsko strategijo	75
3.3	Načini ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s prostorsko strategijo	75
4	SPREMLJANJE IZVAJANJA PROSTORSKE STRATEGIJE	75

1 Splošna predstavitev

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: prostorska strategija) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo.

Prostorska strategija izhaja iz upoštevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. V skladu z načelom vzdržnega prostorskega razvoja, ki je njeno temeljno načelo, prostorska strategija uveljavlja smotrno rabo prostora ter varnost življenja in dobrin. Poudarja prizadevanja za ohranitev prepoznavnosti prostora in krepitev identitete Slovenije ter njenih lokalnih oziroma regionalnih identitet, kar v razmerah evropske konkurence ponuja primerjalne prednosti. Prostorsko strategijo sestavljata besedni in kartografski del.

Prostorska strategija podaja splošna izhodišča in značilnosti slovenskega prostora, na osnovi katerih so določeni cilji prostorskega razvoja Slovenije.

Prostorska strategija skladno s cilji prostorskega razvoja Slovenije opredeljuje zasnovo bodočega prostorskega razvoja in prioritete ter usmeritve za njegovo doseganje. Prioritete v zasnovi so: enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor, policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj, vitalna in urejena mesta, usklajen razvoj širših mestnih območij, povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture, vitalnost in privlačnost podeželja, krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine ter prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi. Kartografsko gradivo ponazarja zasnovo prostorskega razvoja na sedmih kartah, ki so umeščene pri posameznih prioritetah, in to: Slovenijo v Evropi in območja mednarodnega sodelovanja, slovenske interese v mednarodnem povezovanju, zasnovo poselitve, zasnovo policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij, zasnovo prometnih povezav, zasnovo krajine ter območja s problemi in potenciali.

Prostorska strategija določa usmeritve za razvoj posameznih prostorskih sistemov na regionalni in lokalni ravni. Za razvoj poselitve so podane usmeritve za razvoj mest in drugih naselij, kjer se

poudarja njihov notranji razvoj ter racionalno rabo zemljišč in objektov. Podane so usmeritve za komunalno opremljanje zemljišč ter ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij. Za razvoj gospodarske javne infrastrukture so podane usmeritve za razvoj prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture ter usmeritve za oskrbo z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode ter usmeritve za ravnanje z odpadki. Za razvoj krajine so podane usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine, za ohranjanje naravnih kakovosti krajine ter usmeritve za rabo naravnih virov. Podane so tudi usmeritve za obrambne dejavnosti v prostoru ter prostorske omejitve razvoja zaradi potencialnih naravnih ali drugih nesreč in vododeficitarnosti. Kartografsko gradivo predstavljajo publikacijske karte k posameznim področjem, ki so umeščene na konec posameznih podpoglavij, in to: razvoj mest in drugih naselij, arhitekturna prepoznavnost, usmeritve za razvoj prometnega sistema, usmeritve za razvoj energetskih sistemov, prepoznavnost z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravne kakovosti krajine, raba naravnih virov, potenciali za oskrbo s pitno vodo, prostorske omejitve za razvoj.

Prostorska strategija določa ukrepe za njeno izvajanje v obliki različnih programov, nalog in aktivnosti nosilcev urejanja prostora, način zagotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov in način spremljanja izvajanja prostorske strategije.

Z uveljavitvijo te prostorske strategije je prenehala veljavnost prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije za obdobje od leta 1986 do 2000 in prostorskih sestavin srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 1990.

2 Vsebinski pomen uporabljenih pojmov

Pojmi, ki so uporabljeni v prostorski strategiji, imajo naslednji pomen:

Analiza razvojnih možnosti

je analiza razvojnih potreb in prostorskih možnosti za razvoj dejavnosti v prostoru ter možnosti za spreminjanje rabe prostora. Analiza razvojnih možnosti vsebuje cilje prostorskega razvoja, analizo prostorskih razvojnih možnosti v variantah in predlog prostorske zasnove za posamezno področje.

Arhitekturna krajina

je tista prostorska enota, v kateri je zaradi specifičnih geografskih, kulturno-zgodovinskih, upravnih, socialno-ekonomskih, gospodarskih in drugih pogojev razvoja, predvsem pa zaradi zavestne gradnje in ohranjanja značilnosti bivalnega okolja, mogoče razpoznati enotna merila vseh vrst gradenj, ki sooblikujejo identiteto prostora.

Arhitekturna regija

je območje povezanih arhitekturnih krajin, ki niso primerne za podrobno določanje sestavin arhitekturnega in naselbinskega oblikovanja, temveč so prikaz širših območij, v okviru katerih je v preteklosti nastalo in se do danes ohranilo nekaj splošnih skupnih posebnosti.

Cestne povezave mednarodnega pomena

so namenjene odvijanju daljinskega cestnega prometa ter povezujejo središča mednarodnega in večino središč nacionalnega pomena s podobnimi središči v evropskem prostoru, z navezavo na avtocestno omrežje sosednjih držav pa predstavljajo del vseevropskega cestnega omrežja (v nadaljnjem besedilu: daljinske cestne povezave mednarodnega pomena).

Cestne povezave čezmejnega pomena

zagotavljajo povezovanje ostalih središč nacionalnega pomena in težje dostopnih območij v Sloveniji z osrednjeslovenskim območjem, z navezovanjem na cestne povezave mednarodnega pomena in navezovanjem na enakovredno cestno omrežje sosednjih držav pa ta središča čezmejno povezujejo s podobnimi središči.

Cestne povezave nacionalnega pomena

medsebojno povezujejo središča nacionalnega in regionalnega pomena, z navezovanjem na cestne povezave višjega pomena pa zagotavljajo povezovanje teh središč s podobnimi središči sosednjih držav.

Degradirana urbana območja

so opuščena območja industrije, gradbeništva, skladišč, rudarstva, vojske, železnice, mestnih komunalnih služb, barakarska naselja, že iztrošena, neustrezna stanovanjska območja v predmestjih ali soseskah brez zgodovinske vrednosti ipd. ali zaradi dejavnosti onesnažena območja.

Degradirano območje

je tisto, kjer je potencial za rabo in dejavnost zmanjšan ali omejen zaradi emisijskih, ekoloških, vizualnih ali drugih vplivov na obstoječo rabo. Degradirana območja so posledica lastninskega in ekonomskega preurejanja, to je opuščanja aktivne rabe zemljišč ali celo njihovega namernega opuščanja.

Distribucijski center

je površina, kjer se opravljajo različne naloge pretovarjanja in lahko tudi skladiščenja blaga.

Namenjen je predvsem distribuiranju blaga na krajše razdalje.

Družbena javna infrastruktura

so prostorske ureditve ali objekti za dejavnosti vzgoje in izobraževanja, športa, zdravstva, socialnega varstva, kulture, javne uprave in verske dejavnosti.

Funkcijske regije

so geografsko, funkcijsko in gospodarsko zaokrožena območja s povprečno 150.000 prebivalci, z jasno razpoznavnim omrežjem naselij in strukturo središč ter njihovih vplivnih območij, v katerih se usklajeno razrešujejo razvojna vprašanja celotne regije in vsakega posameznega dela. Vplivno območje središča funkcijske regije zajema tudi druga regionalna območja.

Funkcionalne enote

so območja z značilnim prostorskim vzorcem, kjer se določijo enotna izhodišča in usmeritve za podrobnejše urejanje.

Gospodarska cona

je večje območje koncentracije industrijskih dejavnosti s skupno upravo, ki je zaradi vpliva na razvoj delovnih mest ter na ekonomski, socialni in ekološki razvoj pomemben dejavnik pri prostorskem razvoju širšega območja.

Infrastrukturni koridor

je območje, kjer so združeni različni infrastrukturni sistemi (prometni, energetski, telekomunikacijski, komunalni) v eno povezovalno smer.

Infrastrukturni sistem

sestavlja prometni, energetski, telekomunikacijski in komunalni sistem s svojimi podsistemi, npr. prometni sistem združuje cestni, železniški, letalski podsistem oziroma podsisteme.

Infrastrukturno omrežje

je omrežje temeljnih naprav in objektov, ki omogočajo gospodarsko dejavnost določene skupnosti.

Izjemna krajina

je naravna ali kulturna krajina, ki izkazuje visoko prizoriščno vrednost kot odraz svojevrstne zgradbe, praviloma z navzočnostjo ene ali več naslednjih sestavin: edinstvene rabe tal, ustreznega deleža naravnih prvin in/ali posebnega naselbinskega vzorca.

Jedrna območja

so zaokrožena območja poselitve oziroma so že do sedaj prepoznana kot turistična območja; s specifično ponudbo, ki jo dopolnjuje ponudba v zalednih območjih. Glede na obstoječe stanje in kvaliteto turistične ponudbe jih razvrščamo v preobremenjena jedrna območja, razvojno izpostavljena jedrna območja in druga jedrna območja.

Krajinska regija

je na podlagi klimatskih, geoloških značilnosti, reliefa in površinskega pokrova določeno krajinsko

območje. V Sloveniji razlikujemo krajine alpske regije, krajine predalpske regije, krajine subpanonske regije, krajine primorske regije in regijo kraških krajin notranje Slovenije.

Krajinski vzorec

je tipološka opredelitev krajinsko morfoloških značilnosti, ki so posledica: podnebja, ki opredeljuje osnovne značilnosti krajine in se prepozna tako v rabi kot v rastlinskem pokrovu, reliefa, ki skupaj z vodami oblikuje osnovno morfološko podlago za krajinsko zgradbo, in rabe tal ali površinskega pokrova, ki je sinteza podnebja in reliefa, in odkriva tudi razkroj tradicionalnega krajinskega vzorca. Za krajinske vzorce je značilna prostorska zveznost, zaradi česar se prostorsko ne določajo z mejami.

Kulturna krajina

je rezultat vzajemnih učinkov naravnih procesov in človekovega delovanja. Pri tem ločimo:

- *kulturne krajine, ki jih je oblikoval in ustvaril človek zaradi estetskih razlogov,*
- *organsko nastale kulturne krajine, ki so izvorno nastale iz socialnih, ekonomskih, administrativnih in/ali religioznih razlogov,*
- *asociativne kulturne krajine, v katerih prevladujejo izrazite religiozne, umetniške ali kulturne povezave z naravnimi prvinami.*

Lokacijska privlačnost mesta

je lastnost mesta, da s svojimi značilnostmi, kot so razvitost gospodarske javne infrastrukture, pestrost gospodarskih panog oziroma programov, socialna vključenost prebivalcev, izrabljanje opuščenih mestnih območij, preudarno upravljanje z mestnimi ekosistemi, dostopnost do različnih vrst prometa znotraj mesta samega, omejevanje nenadzorovanega širjenja mesta, vzbuja zanimanje investitorjev za umeščanje njihovih investicij na območje mesta z navedenimi značilnostmi.

Mesto

je urbano naselje, ki je gospodarsko, družbeno, kulturno središče širšega območja. Ima praviloma več kot 3.000 prebivalcev, kulturnozgodovinske, urbanistične ter arhitektonske značilnosti, ki ga ločijo od drugih naselij. Povprečna gostota prebivalcev na pretežno stanovanjskih površinah je večja od 30 preb/ha. Veliko mesto ima okoli 100.000 prebivalcev in več, srednje veliko mesto ima okoli 10.000 prebivalcev ali več.

Namenska raba prostora

je s prostorskim redom občine ali lokacijskim načrtom predpisana členitev prostora na celotnem območju občine, ki določa, za kateri namen se zemljišča in predvideni ter zgrajeni objekti lahko uporabljajo. Ločimo območja osnovne namenske rabe in območja podrobnejše namenske rabe.

Naravna krajina

obsega dele zemeljskega površja, ki se kažejo v krajinski sliki kot izrazito naraven svet, v katerem teče razvoj po zakonih narave, brez človekovih posegov. Merilo stopnje naravnosti krajine je ohranjenost ekosistema, pri čemer je izhodišče njegovo klimaksno stanje.

Naravne kakovosti krajine

so lastnosti območij z veliko ohranjenostjo in raznolikostjo biotske raznovrstnosti, območij s sklenjenimi gozdovi v naravni krajini, območij s kvalitetnimi vodnimi ekosistemi, območij visokogorskega sveta, kjer je človekov vpliv na naravo najmanjši in območij z ohranjenimi naravnimi procesi.

Naselje

je območje, ki obsega zemljišča, pozidana s stanovanjskimi in drugimi stavbami ter gradbeno inženirskimi objekti in javne površine. Naselje tvori skupina najmanj desetih stanovanjskih stavb. Naselja se med seboj razlikujejo po funkciji in vlogi v omrežju naselij ter velikosti, urbanistični ureditvi in arhitekturi. Na podlagi fizionomskih, morfoloških in funkcijskih meril in kazalcev se naselja razvršča v urbana in podeželska naselja ter vasi.

Obalna črta

je mejna črta med kopnim in morsko gladino pri povprečni višini plimovanja.

Območja varovanih gozdov

obsegajo varovalne gozdove in gozdne rezervate ter druge gozdove, kjer je gospodarjenje podrejeno naravnim dejavnikom zaradi njihove občutljivosti oziroma ranljivosti.

Organizirana stanovanjska gradnja

je gradnja na večjem zemljišču, ki predpostavlja celovitost in enotni pristop pri oblikovanju objektov ter časovno poenotenje gradnje, ob zagotovljeni infrastrukturni opremljenosti območja.

Počitniške hiše

so objekti, ki so namenjeni občasnemu ali prostočasnemu bivanju posameznikov in njihovih družin. Po svoji pojavi obliki, načinu izgradnje, komunalni opremljenosti in bivanjski kakovosti se lahko razlikujejo od drugih oblik stanovanj, zaradi česar pa ne morejo prevzeti funkcije stalnega bivališča. Zaradi svoje specifične namembnosti se za tovrstne objekte določbe Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih za graditev stanovanjskih stavb in stanovanj uporabljajo smiselno.

Podeželje

je območje zunaj urbanih območij. Za podeželje je značilna manjša gostota prebivalstva, prevladujoča kmetijska in gozdarska raba v krajini. Praviloma so to na podeželju manjša naselja z nižjo opremljenostjo

z urbanimi dejavnostmi. Za potrebe prostorskega urejanja ločimo urbanizirano in manj urbanizirano podeželje. Urbanizirano podeželje obsega naselja v širšem zaledju mest in v bližini prometnih poti ter posamezna urbana naselja. Manj urbanizirano podeželje obsega slabše dostopna obmejna, podeželska, hribovska območja z manjšimi naselji in redko poselitvijo.

Podeželsko naselje

je naselje, ki ima več kot 500 prebivalcev in vsaj 10 odstotni delež prebivalcev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo kot družinska delovna sila in/ali kot zaposleni na družinskih kmetijah.

Policentrični urbani sistem

je omrežje več hierarhično enakovrednih središč in vozlišč.

Pomembni viri

so tisti vodni viri, ki oskrbujejo 50 prebivalcev s pitno vodo oziroma je njihova izdatnost 10 kubičnih metrov vode na dan.

Prometni terminal

je stična točka cestnih, železniških, zračnih in vodnih poti oziroma mesto, kjer se opravljajo različne naloge pretovarjanja blaga na različna prometna sredstva. Prometni terminali služijo za skladiščenje blaga kot tudi drugim logističnim potrebam v procesu premeščanja blaga.

Prometno omrežje

je medsebojno prostorsko povezan cestni, železniški, letalski in pomorski sistem, ki omogoča funkcionalno povezavo urbanih središč, učinkovito izvajanje tovarnega in sodobnega potniškega prometa.

Prometno vozlišče

je križišče prometnih poti. Na območju prometnega vozlišča lahko prehaja en prometni podsistem v drugega (železniški promet, pomorski promet, letalski promet, cestni promet).

Prometno vozlišče za javni potniški promet

se pojavlja na križišču prometnih poti in omogoča postaje javnega potniškega prometa (taksi parkirišča, pristanišča in marine, letališča, heliporti ...).

Prostorski potencial

je zmogljivost ali zmožnost prostora za prostorski razvoj, ki zlasti omogoča ali spodbuja razvoj poselitve, infrastrukture, proizvodnih in oskrbnih dejavnosti ter rekreacije in turizma.

Razpršena gradnja

so območja z nizko gostoto naselitve, z nestrnjeno, redko razmestitvijo objektov v prostoru, med katerimi je več kot 100 m nepozidanih oziroma kmetijskih zemljišč.

Razpršena poselitev

je tip poselitve, ki jo opredeljuje veliko število v prostoru razpršenih malih naselij, ki jih tipološko uvrščamo v razdrobljena, razpršena, raztresena,

razpostavljena in razložena naselja kot del avtohtone poselitve.

Razvoj krajine

je preurejanje, obnavljanje ali ohranjanje prostorskih razmerij v krajini zaradi umeščanja novih ali posodabljanja obstoječih dejavnosti z upoštevanjem zatečenih naravnih in kulturnih značilnosti v krajini.

Reurbanizacija

je načrtovanje in izvajanje drugih aktivnosti ponovne urbanizacije urbaniziranih območij, ki stagnirajo ali razvojno zaostajajo.

Revitalizacija

je ponovna oživitev in obnovitev naselja ali njegovega dela, ki zajema celovito prostorsko, družbeno in gospodarsko prenovu.

Somestje

je skupina medsebojno povezanih mest in/ali drugih naselij, v katerih se dejavnosti razporejajo po načelu dopolnjevanja funkcij. Z medsebojnim povezovanjem in razmeščanjem funkcij naselja krepijo svoje vloge v urbanem sistemu.

Središče

je naselje, v katerem so delovna mesta, storitvene, oskrbne in druge dejavnosti, ki oskrbujejo prebivalce v naselju in njegovem vplivnem območju. Razsežnost gravitacijskih (vplivnih) območij je odvisna od velikosti in razvitosti središča.

Strnjeno naselje

je območje, ki obsega javne površine, gradbeno inženirske objekte in zemljišča, pozidana s stanovanjskimi stavbami, ki so razmeščene tako, da dajejo videz strnjenosti.

Širše mestno območje

obsega območja več lokalnih skupnosti, ki obkrožajo mestno občino. So tesno povezana z osrednjim mestom, v katerem so številna delovna mesta, raznolike in raznovrstne urbane dejavnosti. Opredeljujejo jih intenzivni urbani tokovi. Za ta območja so značilne močne, vsakodnevne delovne in druge migracije, ki povzročajo gost promet, predvsem z osebnimi avtomobili, kar obremenjuje celotno območje in osrednje mesto.

Študija ranljivosti prostora

je študija vplivov načrtovanih dejavnosti, iz katere so razvidni vplivi posameznih dejavnosti na naravo, vključno z biotsko raznovrstnostjo in naravnimi vrednotami, na bivanjsko okolje ter kulturno dediščino, na naravne vire, vključno z vplivi na potenciale za razvoj kmetijstva, gozdarstva, vodnega gospodarstva, rekreacije in turizma in drugih naravnih virov ter na potenciale za regionalni in urbani razvoj, z namenom, da se optimalizira prostorski položaj načrtovanih dejavnosti.

Tehnološki park

je prostor, kjer so institucije, ki nudijo svetovalno

podporo podjetjem, usmerjenim v visoko tehnologijo kot posredniki med znanostjo in industrijo.

Trajnostna raba dediščine

je raba dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube spomeniških lastnosti, tako da ostaja neokrnjena sposobnost kulturne dediščine, da zadovoljuje kulturne potrebe in pričakovanja sedanjih in bodočih generacij.

Urbana naselja

so velika, večja in manjša mesta ter druga urbana naselja. V urbanem naselju so storitvene, oskrbne in druge dejavnosti, ki oskrbujejo prebivalce, ki prebivajo v naselju. Urbana naselja so že ali pa imajo možnost, da postanejo središča širših gravitacijskih območij.

Urbana območja

so urbanizirana in suburbanizirana poselitvena območja. V urbanih območjih prevladujejo mestne funkcije nad agrarnimi.

Urbana struktura

je razporeditev in razmerja med stavbami, stavbnimi kompleksi, cestami, ulicami in odprtimi prostori v mestu.

Urbano omrežje

je omrežje urbanih naselij.

Vas

je naselje, ki ima manj kot 500 prebivalcev in nima razvitih dejavnosti, ki so značilne za urbano naselje.

Zaledna območja

predstavljajo zaledje jedrnih območij ter vplivajo na pestrost in prepoznavnost ponudbe turističnih in prostočasnih dejavnosti v jedrnih območjih.

Zaselek

je poseljeno območje, ki ima manj kot deset stanovanjskih stavb.

Zeleni sistem

je celovitost krajinskih sestavin na območju mesta ali naselja. Mestno krajino tvorijo naravne in grajene prvine, ki zadovoljujejo človekove posebne potrebe in pomembno prispevajo k zgradbi mesta in njegovega

doživljanja. Sestavine zelenega sistema mesta ali naselja so posamezni deli odprtega prostora, ki se med seboj razlikujejo po namembnosti, zgradbi, stopnji naravnosti, vendar so v medsebojnem povezovalnem odnosu. To so lahko parki, otroška igrišča, šolski vrtovi, trgi, zelenje ob ulicah, cestah, vodotokih, zelenje v stanovanjskih naseljih, primestni travniki, primestni in mestni gozdovi ipd.

Železniške povezave mednarodnega pomena

predstavljajo glavne proge, namenjene odvijanju daljinskega železniškega prometa, ki povezujejo središča mednarodnega in večino središč nacionalnega pomena s podobnimi središči v evropskem prostoru ter omogočajo hitrosti do 160 km/h in so sestavni del evropskega TEN infrastrukturnega omrežja ter prog V. in X. panevropskega koridorja (v nadaljnjem besedilu: daljinske železniške povezave mednarodnega pomena). Med te železniške povezave se uvršča tudi hitro železniško povezavo za visoke hitrosti do 250 km/h, predvideno v okviru V. koridorja in namenjeno povezovanju središč mednarodnega pomena z evropskim prostorom.

Železniške povezave nacionalnega pomena

predstavljajo regionalne proge, namenjene odvijanju daljinskega in notranjega železniškega prometa, ki medsebojno povezujejo ostala središča nacionalnega pomena in nekatera središča regionalnega pomena, z navezovanjem na daljinske železniške povezave pa zagotavljajo povezovanje s središči sosednjih držav.

Železniške povezave regionalnega pomena

predstavljajo ostale regionalne proge, namenjene odvijanju notranjega železniškega prometa, ki medsebojno povezujejo večino regionalnih središč ter za državo pomembnih objektov in območij, z navezovanjem na železniške povezave višjega pomena pa zagotavljajo povezovanje s podobnimi središči sosednjih držav.

Izhodišča in cilji prostorskega razvoja Slovenije

(1) *Nacionalni prostor je osnova za razvoj naroda in vsega prebivalstva države, za krepitev samobitnosti, za preudarno izkoriščanje prostorskih potencialov ter za ohranitev krajinske pestrosti in naravnih kakovosti. Regionalne posebnosti so osnova za doseganje lokalne, regionalne in mednarodne prepoznavnosti. Prehodnost prostora Republike Slovenije je značilnost, ki je že v davni preteklosti, v sedanjosti in bo tudi v bodočnosti pomembno vplivala na prostorske in družbenoekonomske razmere v Sloveniji.*

(2) *Globalizacija, evropeizacija, liberalna ekonomija, hiter razvoj informacijske tehnologije, razvoj urbanega sistema, večja ekološka ozaveščenost in paradigma trajnostnega razvoja vplivajo na prostorski razvoj in zahtevajo ustrezne odzive v načrtovanju prostora. Potrebni so bolj fleksibilni strateški dokumenti in integralno planiranje, v katerega so vključene različne organizacijske oblike javno zasebnega partnerstva ob sočasnem izobraževanju strokovne in laične javnosti.*

(3) *Strategija prostorskega razvoja Slovenije je skupaj s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije krovni dokument za usmerjanje razvoja in osnova za usklajevanje sektorskih politik. Temelji na že sprejeti Politiki urejanja prostora Republike Slovenije in Ocen stanja in teženj v prostoru Republike Slovenije. Strategija opredeljuje izhodišča, cilje razvoja in globalno zasnovo prostorskega razvoja države, podaja razvojne usmeritve za posamezne prostorske sisteme, poselitev, infrastrukturo in krajino in določa ukrepe za njihovo izvajanje.*

1 Splošna izhodišča

(1) Prostorska strategija izhaja iz upoštevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. Na prostorski razvoj Slovenije vplivajo spremenjene družbenoekonomske in pravne razmere ter z njimi povezane razvojne opredelitve države, pospešen razvoj tržnega gospodarstva, spremenjen geopolitični položaj Slovenije in na novo vzpostavljeni mednarodni odnosi, procesi globalizacije in vključevanja v Evropsko unijo ter prehod v informacijsko družbo. Ob tem imajo pomembno vlogo procesi regionalizacije in večanje vloge regionalne ravni, krepitev pomena prostorskih razmerij kot lokacijskih dejavnikov, demografski trendi, migracije ter spremembe v gospodarski in socialni strukturi prebivalstva, spreminjanje vrednot in načina življenja, povečana mobilnost slovenskih podjetij in slovenskega kapitala, večja vloga tujega

kapitala, prilagajanje evropskim standardom in merilom ter uveljavljanje novih informacijsko-komunikacijskih tehnologij prometa in zvez.

(2) Prostorska strategija upošteva zahteve po zagotavljanju in varstvu kakovosti okolja. Ohranjanje narave, varstvo prostorske identitete in kulturne dediščine ter varstvo in izboljšanje kvalitete bivalnega in delovnega okolja so temeljne razvojne zahteve, ki jih prostorska strategija vključuje kot sestavni del usmerjanja prostorskega razvoja.

(3) Slovenija je kot članica Evropske unije integrirana v širši evropski prostor in je del evropskih prostorsko-razvojnih procesov. Slovenija sprejema in upošteva usmeritve širše družbene skupnosti za vzdržen prostorski razvoj.

(4) Upoštevanje Agendo Habitat (Carigrad, 1996) prostorska strategija nadgrajuje predvsem načela izboljšanja kakovosti bivališč, mest in drugih naselij v smislu njihove humanosti, gospodarske učinkovitosti in okoljske primernosti, predvsem z ustvarjanjem pogojev za razvoj trajnostnih človekovih naselij.

(5) Iz Evropskih prostorsko-razvojnih perspektiv (European Spatial Development Perspective – ESDP, European Commission, Potsdam, 1999) prostorska strategija nadgrajuje predvsem evropske usmeritve za razvoj uravnoveženega in policentričnega sistema mest, za vzpostavitev novega odnosa med urbanimi in podeželskimi območji, za zagotavljanje enakopravnega dostopa do infrastrukture in znanja ter za preudarno upravljanje in ohranjanje narave in kulturne dediščine.

(6) Iz Vodilnih načel za trajnostni prostorski razvoj evropske celine (Guiding principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent, Conference Europeenne des Ministres Responsables de l'Amenagement du Territoire, Hannover, 2000, sprejetih kot Priporočilo 2002/1 o vodilnih načelih prostorskega razvoja evropske celine na Svetu ministrov držav članic Sveta Evrope, Strasbourg, 2002), prostorska strategija v duhu vzdržnega prostorskega razvoja nadgrajuje predloge prostorsko razvojnih ukrepov za območja kulturnih krajin, urbanih in kmetijskih območij, gorskih in obalnih območij, evropskih koridorjev, območij poplavnih ravnin in obmejnih regij.

(7) V skladu s temi mednarodnimi usmeritvami, dokumentom Agenda 21 (Rio de Janeiro, 1992) in Ljubljansko deklaracijo o prostorski dimenziji vzdržnega razvoja (Ljubljana, 2003), ki poudarja

kulturno razsežnost, ter nacionalnimi razvojnimi dokumenti, je načelo trajnostnega razvoja osnovno izhodišče in vodilo za usmerjanje prostorskega razvoja Slovenije.

(8) Vzdržen prostorski razvoj je temeljno načelo prostorske strategije. Pomeni zagotavljanje take rabe prostora in prostorskih ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin, ohranjanju kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja prihodnjih generacij.

(9) S spodbujanjem in usmerjanjem prostorskega razvoja težimo k razvoju in doseganju družbene blaginje in svobode posameznika. Pri opredeljevanju razvojnih usmeritev prostorskega razvoja je temeljno vodilo, da je prostor omejena dobrina, ki terja skrbno usklajevanje javnih koristi in zasebnih interesov ter dolgoročno naravnano prostorsko načrtovanje.

2 Značilnosti slovenskega prostora

2.1 Geografske značilnosti

(1) Slovenija je raznolika dežela, kar je posledica stikanja različnih klimatskih in geomorfoloških značilnosti alpskega, mediteranskega in panonskega sveta ter različnih kulturnih vplivov v preteklosti. S svojo lego na ožini med Alpami in najsevernejšim zalivom Sredozemskega morja predstavlja enega najpomembnejših evropskih prehodov iz jugozahodne Evrope proti vzhodu.

(2) Slovenski prostor je prepoznaven po raznovrstni kulturni krajini, stavbni in naselbinski dediščini ter raznolikih in prostorsko razsežnih naravnih sistemih. Pomembni so njena gozdnatost, vodnatost in ohranjenost vodotokov, kraške značilnosti in kraški pojavi ter biotska raznovrstnost in krajinska pestrost. Hribovita in kraška območja Slovenije uvrščamo v območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje. Veliko zemljišč se zarašča, kar povzroča spreminjanje kulturne krajine. Večina kvalitetne kmetijske zemlje je v ravninskih predelih, kjer sta privlačnost in zanimanje za poselitev največja. Nekateri predeli imajo zaradi svojih lastnosti in simbolne vloge še poseben nacionalni pomen.

2.2 Stanje v krajinski in urbani strukturi

(1) Geografska raznolikost in zgodovinsko pogojene razlike v gospodarskem in družbenem razvoju členijo slovenski prostor na manjše enote. Prevladuje težnja po veliki koncentraciji moči v državnem centru in drobitev slovenskega prostora na veliko število

občin, ki zaradi svoje majhnosti ne obvladujejo razvojnih procesov, s tem je posledično zmanjšano tudi varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Poselitveni vzorec Slovenije je odraz naravnih in zgodovinskih razmer. Zanj so značilni velika razpršenost in majhnost naselij v razmerju do števila prebivalcev ali površine države.

V Sloveniji je 5961 majhnih naselij, od katerih jih ima kar četrтина manj kot 50 prebivalcev. Samo 90% naselij ima do 500 prebivalcev in le 7 mest več kot 20.000 prebivalcev. Značilna je zgoščena poselitev dolinskih, ravninskih delov. Zaradi prilagajanja fizičnim pogojem slovenskega prostora so v hribovitem svetu naselja majhna, razpršena in tradicionalno navezana na ruralno zaledje. Posledica takega poselitvenega razvoja se odraža v izjemni arhitekturni identiteti in kulturni dediščini, ki je prisotna v številnih naseljih. Naštete poselitvene značilnosti so lahko pomembna primerjalna prednost Slovenije, ker prepletanje urbanega in podeželskega prostora nudi možnosti za kakovostno življenje. Prebivalstvo v širšem zaledju večjih mest se je v zadnjih treh desetletjih podvojilo.

Kljub temu so slovenska mesta v primerjavi z večjimi sosednjimi in drugimi evropskimi mesti majhna in se, glede na sedanja demografska in raznolika kulturna gibanja, dolgoročno ne bodo toliko povečala, da bi bila primerljiva z njimi.

(3) Nekatera območja Slovenije, zlasti obmejna in hribovita, se zaradi slabše prometne dostopnosti in težkih življenjskih razmer praznijo. Razpršena poselitev prinaša tudi večje družbene stroške, ki nastajajo zaradi strožjih zahtev na področju varstva okolja, povečane uporabe prevoznih sredstev zaradi dnevne migracije in zaradi zahtev po kvaliteti bivanja. Območja praznjenja obsegajo že skoraj 40% površja slovenske države. Prebivalstvo na teh območjih ne more več vzdrževati ne lokalne infrastrukture, ne kulturne krajine. Posledica je izrazito zaraščanje z gozdom, ki pokriva že več kot 56% ozemlja Slovenije.

(4) Pomembne prvine slovenske krajine so vodni in obvodni prostor ter morje. Kljub ugodnim hidrološkim razmeram je časovna in prostorska porazdelitev vodnih virov neenakomerna. Kvaliteta površinskih voda se veča, prav tako skrb za naravno ohranjenost obvodnega prostora.

(5) Infrastrukturno omrežje Slovenije je vpeto v različne evropske infrastrukturne sisteme. Prometno omrežje se neposredno navezuje na V. in X. evropski prometni koridor (Karta št. 2),

vendar je enostransko razvito. Zapostavljen je predvsem razvoj železniške infrastrukture, prometnih vozlišč, javnega potniškega prometa in letalskega prometa ter razvoj nemotoriziranega prometa. V prometnem sistemu Slovenije ima poseben pomen koprsko pristanišče, ki predstavlja enega izmed najpomembnejših pristanišč severnega Sredozemlja.

2.3 Negativni učinki današnjega stanja

(1) Pritiski na prostor, ki negativno vplivajo na stanje okolja, so najmočnejši na obrobju večjih mest in zaposlitvenih središč, območjih ob priključkih na pomembnejše prometne koridorje, krajinsko privlačnih območjih in ob obali morja.

(2) Selitev gospodarskih in storitvenih dejavnosti v predmestja povzroča razvrednotenje mestnih središč, zmanjšuje njihove funkcije in kakovost bivanja.

(3) Neustrezno gospodarjenje z naravnimi viri, ki povzroča različne degradacije in zaraščanje območij ter pretirana intenzifikacija kmetijstva in širjenje poselitve, ki nista v skladu z naravnimi in kulturnimi kakovostmi prostora, vplivajo na vedno večje strukturne spremembe slovenske krajine. S tem je povezana tudi povečana stopnja ogroženosti nekaterih območij ter zmanjševanje možnosti za učinkovito zaščito pred posledicami naravnih in drugih nesreč.

(4) Z razvojnega vidika so urbana območja problematična zaradi pomanjkanja zemljišč za gradnjo in neizdelanih programov prenove. Posledice neustrezne zemljiške politike, slabo organiziranega trga nepremičnin in neracionalne gradnje vplivajo na razvrednotenje grajenega prostora. Gradbena politika je, glede na funkcionalnost, prometno dostopnost, komunalno opremljanje in energetske rabo, neracionalna ter glede neposrednih (emisije) in posrednih vplivov na sestavine okolja nevzdržna.

(5) Razpršena poselitve, veliko število naselij in topografske danosti močno vplivajo na obseg in strukturo komunalne infrastrukture – komunalne infrastrukture ni ali pa je razdrobljena, neučinkovita in ponekod zastarela. Problem predstavljajo predvsem vodne izgube na področju oskrbe z vodo in skromna priključenost prebivalcev na javno kanalizacijsko omrežje.

(6) Slovenija kljub strateško ugodni prometni legi nima modernih terminalov za kombinirani tovorni promet. Pomanjkljiva je prometna oskrba gospodarstva ter povezava med središči in njihovimi zaledji.

(7) Omrežje javnega potniškega prometa je med seboj nepovezano in nerazvito predvsem v smislu intermodalnosti in logistike. V skupnem prometnem sistemu predstavlja vse manjši delež in ne omogoča hitre in kakovostne dostopnosti. Obstoječi sistem javnega potniškega prometa na regionalni ravni ne omogoča hitre, udobne in cenovno ugodne mobilnosti.

(8) Zaradi geografskih značilnosti, različne prometne dostopnosti in posledično različne gospodarske rasti med posameznimi območji Slovenije, se razlike med šibkejšimi in bolj razvitimi območji Slovenije še povečujejo.

2.4 Težnje prostorskega razvoja

(1) Razvojne težnje v urbanih in podeželskih poseljenih območjih so spontani razvoj v urbaniziranih in suburbaniziranih območjih, stagnacija ali upadanje na manj urbaniziranih ali neurbaniziranih območjih, depopulacija in gospodarska stagnacija v oddaljenih podeželskih območjih. V urbaniziranih, ravninskih in dolinskih območjih je pričakovati nadaljnje naraščanje prebivalstva (po nekaterih ocenah po letni stopnji celo do +0,5%), na podeželju pa še naprej upadanje (po letni stopnji tudi do -2%). S tem so povezani negativni vplivi urbanizacije, ki se kažejo v prostorskih zgostitvah prebivalstva in dejavnosti kot izvor onesnaženja, degradacij okolja ter vir socialnih problemov.

(2) Prepočasno posodabljanje železniškega prometnega omrežja in stalno povečevanje cestnega prometa povzroča zahteve po novi infrastrukturi. Javni potniški promet izgublja pomen, vse bolj se uveljavlja uporaba osebnega prometa.

(3) Dostop do telekomunikacijske infrastrukture postaja nujni pogoj za uspešen razvoj številnih dejavnosti (industrija, trgovina, bančništvo, šolstvo, ...) v prostoru, zato pomanjkljiva telekomunikacijska opremljenost določenih območij v državi lahko pomeni resno oviro pri nadaljnjem razvoju teh območij ali posameznih dejavnosti.

(4) Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo je zaradi prestrukturiranja kmetijstva pričakovati nadaljnjo preobrazbo kulturne krajine. Zaradi tujih investicij in interesov zasebnega kapitala bo povečan interes za gradnjo v odprtem prostoru, predvsem na območjih infrastrukturnih koridorjev ali ob njih ter v širšem območju Ljubljane in obalnega somestja.

3 Cilji prostorskega razvoja Slovenije

(1) Ob upoštevanju izhodišč so cilji prostorskega razvoja opredeljeni z namenom razreševanja obstoječih in pričakovanih prostorskih problemov v Sloveniji ter preusmeritve negativnih teženj in doseganja večje stopnje urejenosti v prostoru in so sledeči:

1 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj

- 1.1 Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja.
- 1.2 Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev.
- 1.3 Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.

2 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij

- 2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij.
- 2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.
- 2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.

3 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru

- 3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.
- 3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.
- 3.3 Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih.

4 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij

- 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.
- 4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij.
- 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
- 4.4 Zagotavljanje ustreznih vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije.
- 4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja,

kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.

5 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi

- 5.1 Skladen razvoj regionalnih območij.
- 5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij.
- 5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.).

6 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij

- 6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju.
- 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.

7 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi

- 7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.
- 7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskega omrežij z omrežji sosednjih držav.
- 7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.

8 Preudarna raba naravnih virov

- 8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.
- 8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.
- 8.3 Ohranjanje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo.
- 8.4 Uravnotežena oskrba z mineralnimi surovinami.
- 8.5 Razmeščanje dejavnosti tako, da se zagotovi ravnovesje med možnostmi oskrbe in potrebami po vodi.
- 8.6 Spodbujanje rabe obnovljivih virov, kjer je to prostorsko sprejemljivo.

9 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami

- 9.1 Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.
- 9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.

10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti

10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.

10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojnih in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba.

11 Ohranjanje narave

11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja.

11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.

11.3 Vzpostavitev omrežja posebnih varstvenih območij in zavarovanih območij.

12 Varstvo okolja

12.1 Vključenost posameznih sestavin varstva okolja v načrtovanje prostorskega razvoja dejavnosti.

12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).

12.3 Racionalno ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki.

Zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije

(1) S prostorsko strategijo se v skladu z načelom vzdržnega prostorskega razvoja uveljavlja smotno rabo prostora ter varnost in kakovost življenja in dobrin. Spodbuja se prizadevanja za ohranitev prepoznavnosti prostora Slovenije ter njenih lokalnih in regionalnih identitet, kar v razmerah evropske konkurence predstavlja primerjalne prednosti, obenem pa bogati kakovost življenja njenih prebivalcev.

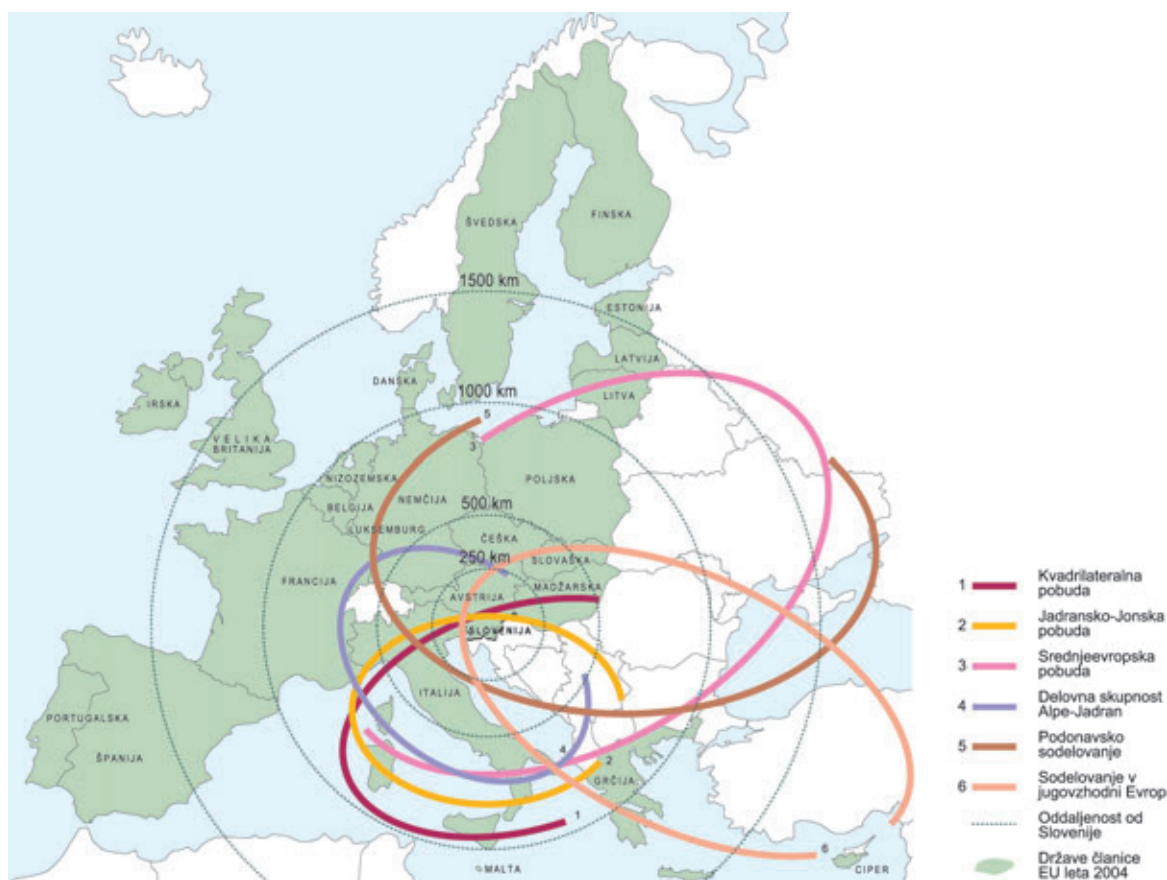
(2) Slovenski prostor bo, ob izvajanju opredelitev razvojnih usmeritev prostorske strategije, prepoznaven predvsem po sledečih značilnostih prostorskega razvoja:

1. Mesta in druga urbana naselja so smotno medsebojno povezana v okviru regionalnih območij. Z urbanim načinom življenja prekrivajo večino slovenskega poseljenega prostora in povezujejo urbana središča v enotno policentrično omrežje, ki se s prilagodljivo, na vseh ravneh dobro organizirano strukturo, odziva na izzive evropskega prostora.

Omrežje železniških in cestnih povezav, ki se funkcionalno povezuje z evropskim prometnim omrežjem, se razvija usklajeno z omrežjem mest in drugih naselij. Posebno vlogo ima pristanišče Koper, ki deluje kot naše okno v svet.

2. V primerjavi z evropskimi mesti srednje velika slovenska mesta in druga urbana naselja postajajo slovenska prednost, saj z višjo kakovostjo življenja in prepletanjem urbanega in naravnega okolja presegajo ponudbo v sosednjih državah, kar predstavlja potencial za razvoj novih dejavnosti in privlačno okolje za visoko usposobljene strokovnjake.

3. Podeželje postaja prostor raznolikih dejavnosti, ki v povezavi z mesti deluje kot harmoničen mozaik naravnih in kulturnih kakovosti. Kmetijstvo se razvija kot visoko učinkovita dejavnost na območjih s pridelovalnimi potenciali tal za kmetijsko rabo in skrbnik prepoznavne kulturne krajine. Narava in kakovostna kulturna krajina postaja naša največja

Karta št. 1

Slovenija v Evropi in območja mednarodnega sodelovanja

vrednost in primerjalna prednost. Prebivalci Slovenije si kraj bivanja in dela izbirajo po lastnih merilih, saj so znotraj regionalnih območij zagotovljene vse sodobne razmere za bivanje in delo.

4. Z načrtnim razvojem obmejnih območij in njihovih središč, kot tudi z razvojem dejavnosti, ki pokrivajo ne le potrebe Slovenije, ampak s svojimi vplivi segajo tudi preko meja, je uravnotežen vpliv večjih sosednjih mestnih aglomeracij in omogočeno večje povezovanje robnih predelov z osrednjeslovenskim prostorom.

5. V skladu z načelom sožitja človeka in narave Slovenija prispeva edinstveno bivalno in delovno okolje v Evropi, v katerem se ob dobrem sosedskem sodelovanju uresničuje ideja o evropskem prostoru brez meja.

(3) Zasnovo prostorskega razvoja opredeljujejo prioritete, ki so v nadaljevanju tega poglavja podrobneje utemeljene.

1 Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor

1.1 Pri pospeševanju povezanosti s širšim evropskim prostorom se krepi konkurenčnost slovenskih mest v evropskem urbanem omrežju, skrbi za učinkovito povezanost slovenskih infrastrukturnih omrežij v evropska infrastrukturna omrežja – Trans European Network (v nadaljnjem besedilu: TEN), panevropske prometne koridorje ter povezanost najvrednejših delov narave v omrežja.

1.2 Ustvarja se pogoje za izkoriščanje primerjalnih prednosti slovenskega prostora in skrbi za enakovredno vključevanje pri oblikovanju čezmejnih regij.

(1) Slovenija mora kot del velikih evropskih regij – alpske, mediteranske, podonavske in srednjeevropske – prevzeti aktivno vlogo in izkoristiti svoj položaj. S sosednjimi državami se spodbuja oblikovanje čezmejnih regij, zlasti na hribovitih, težje dostopnih območjih s številnimi problemi gospodarskega in demografskega

Karta št. 2

Slovenski interesi v mednarodnem povezovanju

nazadovanja. Za reševanje skupnih vprašanj se spodbuja oblikovanje razvojnih programov in projektov tudi na drugih obmejnih območjih z Avstrijo, Italijo in Madžarsko, zlasti pa na meji Evropske unije, to je na meji s Hrvaško. Na podlagi skupnih razvojnih programov bodo čezmejne regije lahko pridobile dodatne finančne vire iz strukturnih skladov Evropske unije. V tem povezovanju mora biti Slovenija enakovreden partner, zato se krepi obmejna urbana naselja in s tem povečuje vpliv slovenskih obmejnih regij.

(2) Slovenija se zaradi skupnega reševanja prostorsko razvojnih vprašanj vključuje v mednarodno sodelovanje v okviru različnih pobud in delovnih skupin, v katere se povezujejo države glede na skupne interese na področju urejanja prostora, gospodarstva, kulture, družbenega razvoja, prometa, okolja in podobno. Kvadrilateralne pobude združuje Italijo, Hrvaško, Madžarsko in Slovenijo, v okviru katere se razrešujejo vprašanja prometnega povezovanja, urejanja prostora in okolja. V okviru Jadransko-Jonske pobude se preučujejo vprašanja prostorskega razvoja ob Jadranskem in Jonskem morju. Srednjeevropska pobuda obravnava vprašanja razvoja na političnem, ekonomskem, družbenem, prostorskem in kulturnem področju. Delovna skupnost Alpe-Jadran obravnava zadeve urejanja prostora in okolja, gospodarstva, kulture, družbe, zdravstva in socialnih vprašanj, kmetijstva in gozdarstva. Podonavsko sodelovanje vključuje države, ki so vezane na povodje Donave in razrešujejo vprašanja razvoja v povezavi z okoljem in varstvom voda. Sodelovanje združuje države jugovzhodne Evrope, v okviru katerega se razrešujejo vprašanja, pomembna za njihov prihodnji razvoj.

(3) Slovenija se s svojo gospodarsko javno infrastrukturo vključuje v evropska infrastrukturna omrežja (TEN), ki se jih v Sloveniji uresničuje v okviru V. in X. panevropskega prometnega koridorja in energetskega TEN koridorja, morskega prometnega koridorja, s prečnimi prometnimi povezavami med prometnimi koridorji ter z navezavami na Jadransko-Jonsko pobudo (Karta št. 2).

(4) Oblikovanje regij z deli sosednjih držav bo usmerjeno tudi v pritegnitev slovenskih manjšin, to je v reintegracijo slovenskega kulturnega prostora, kar ima za Slovenijo tudi gospodarski, kulturni, zgodovinski in politični pomen. V ta namen se krepi prometno dostopnost obmejnih regij in povezuje njihova središča s slovenskimi regijami.

(5) Na vplivnih območjih velikih sosednjih mest (Trsta, Zagreba, Gorice, Gradca, Reke) se spodbuja pospešen prostorski razvoj na slovenskem ozemlju, da se zagotavlja enakovrednost slovenskih območij v primerjavi s sosednjimi območji z načrtovanjem učinkovitih mestnih mrež, gospodarskih con, turističnih središč in drugih dejavnosti.

2 Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj

2.1 Za skladen prostorski razvoj Slovenije se spodbuja razvoj policentričnega urbanega sistema, ki ga tvori dvostopenjsko strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena, na katerega se, s primerno delitvijo funkcij in medsebojnimi prometnimi povezavami, navezuje omrežje drugih središč.

2.2 Razvoj poselitve se prednostno usmerja v urbana naselja, ki so že središča ali pa se bodo kot taka razvila zaradi značilnosti svojega položaja v omrežju naselij in potreb zaledja.

2.3 Omrežje družbene javne infrastrukture, kot so šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, kulturne in druge javne službe, se razvija v skladu z omrežjem središč.

(1) Za skladen in uravnotežen gospodarski in družbeni razvoj Slovenije in za razvoj vsakega njenega posameznega območja se razvija urbani sistem, ki temelji na povezanem omrežju urbanih naselij. Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni se spodbuja usklajeno načrtovanje in uresničevanje projektov s področja organizacije in delovanja gospodarstva, javnih služb in drugih dejavnosti v omrežju urbanih naselij.

(2) Poselitveni razvoj se prednostno usmerja v izbrana naselja, v katerih se skrbi za zadostno ponudbo stanovanj, delovnih mest in raznovrstnih dejavnosti ter za ustrezno infrastrukturno opremo. V okviru policentričnega urbanega sistema se razvija omrežje ustrezno opremljenih središč, ki omogočajo vsem prebivalcem udobno, cenovno ugodno, varno in okoljsko sprejemljivo dostopnost do javnih funkcij, delovnih mest, storitev in znanja. Omrežje funkcionalno in fizično povezanih središč se načrtuje tako, da je razmestitev storitvenih, oskrbnih in drugih dejavnosti ter prometnih in telekomunikacijskih povezav prostorsko usklajena, se med seboj dopolnjuje in omogoča uravnoteženost življenjskih in gospodarskih pogojev v mestih in na podeželju, ob skrbi za kvaliteto prostora in okolja.

(3) Kot osnovni okvir urbanega sistema se razvija dvostopenjsko policentrično strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena.

Na lokalni ravni se, v skladu z učinkovito in enakomerno dostopnostjo, primerno razmestijo funkcij in medsebojnimi prometnimi povezavami, razvija tudi središča medobčinskega pomena, pomembnejša lokalna središča in druga lokalna središča.

(4) Kot središča nacionalnega pomena se razvija tista urbana naselja, ki imajo najmanj 10.000 prebivalcev in potenciala za razvoj storitvenih, oskrbnih in drugih dejavnosti za oskrbo prebivalcev v svojem gravitacijskem območju. Kot središča regionalnega pomena se razvija tista urbana naselja, ki imajo najmanj 5.000 prebivalcev, njihova gravitacijska območja pa so odmaknjena, hribovita, gorska, obmejna ali oddaljena od glavnih prometnih koridorjev.

(5) Glede na razporejenost prebivalcev in dejavnosti ter naravne danosti prostora in ranljivost kakovosti okolja v gravitacijskem območju, se lahko kot središče nacionalnega ali regionalnega pomena razvija več medsebojno povezanih urbanih naselij. Ta naselja se razvija kot somestje z medsebojnim povezovanjem in dopolnjevanjem funkcij.

(6) Gravitacijsko območje središča nacionalnega ali regionalnega pomena je zaključeno regionalno območje. V regionalnem območju se uravnoteženo in povezano razvija omrežje urbanih naselij. V omrežju urbanih naselij so razmeščene dejavnosti zdravstva, izobraževanja in socialnega varstva, prometne, trgovske, gostinske, finančne, zavarovalniške in druge poslovne dejavnosti, kulturne in informativne dejavnosti, možnosti za rekreacijo in šport ter oskrba z energijo in vodo ter proizvodne površine. V omrežju urbanih naselij se razmešča družbene in storitvene dejavnosti in druge funkcije javnega značaja glede na pogostost njihove rabe in racionalnost njihovega delovanja ter glede na število in strukturo prebivalcev in drugih družbenih in gospodarskih značilnosti ter naravnih in okoljskih pogojev.

(7) Vplivna območja središč nacionalnega pomena, ki obsegajo območje s povprečno 150.000 prebivalci in njihov vpliv sega tudi na gravitacijska območja drugih središč nacionalnega ali regionalnega pomena, so funkcijske regije.

(8) Središča nacionalnega pomena, ki imajo potencial, da postanejo središča funkcijskih regij, so

primerna lokacija za terciarno raven zdravstvene oskrbe, fakultetno (visoko) izobraževanje ter visoke sodne in upravne institucije.

(9) Središča nacionalnega in regionalnega pomena so najpomembnejša središča dejavnosti družbene infrastrukture, oskrbnih, storitvenih, upravnih in drugih dejavnosti ter najpomembnejša gospodarska območja in prometna vozlišča. Vanje se usmerja najpomembnejše javne funkcije. Središča nacionalnega in regionalnega pomena so primerna lokacija za terciarno in sekundarno raven zdravstvene oskrbe, visoko in višje izobraževanje, višje strokovno izobraževanje, sodne in upravne institucije in bolj specializirano socialno varstvo ter javne raziskovalne organizacije.

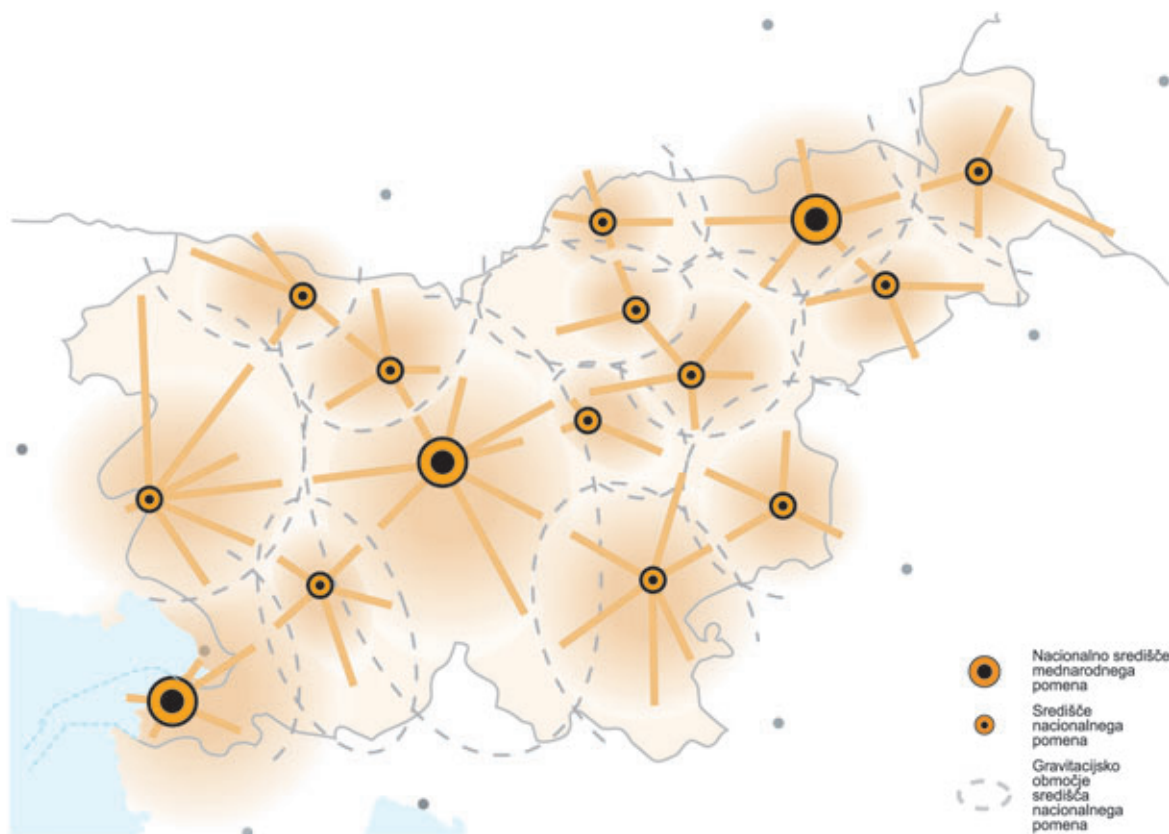
(10) Enakomeren dostop do različnih gospodarskih in storitvenih dejavnosti srednje ravni zagotavlja omrežje medobčinskih središč. Njihovo gravitacijsko območje lahko zajema območja več lokalnih skupnosti. V središča medobčinskega pomena se umešča dejavnosti socialnega varstva, nižje in srednješolsko izobraževanje ter sodstvo (centri za socialno delo in za zaposlovanje, varstvo starejših, okrajna sodišča).

(11) V pomembnejših lokalnih središčih se spodbuja razvoj ustrezne storitvene in oskrbne funkcije in razvoj delovnih mest za okoliško prebivalstvo. Minimalno število prebivalcev v gravitacijskem območju pomembnejšega lokalnega središča je 5.000 prebivalcev. V pomembnejša lokalna središča se umešča primarno zdravniško in socialno oskrbo (na primer zdravstveni dom, lekarno, osebno in družinsko pomoč) ter omogoča možnosti za športno in kulturno dejavnost.

(12) Lokalno središče zagotavlja prebivalcem naselja in njegovega zaledja vsaj možnosti za vsakodnevno oskrbo, osnovno izobraževanje, informiranje in druženje. Na območjih z izrazito razpršeno poselitvijo se spodbuja razvoj lokalnega središča, ki zagotavlja ustrezno oskrbo in raven javnih funkcij. V naseljih, ki so zaposlitvena središča območij s posebnimi razvojnimi problemi ter v obmejnih območjih, kjer se lahko razvije neposredno gospodarsko sodelovanje s sosednjimi državami, se oblikuje manjše gospodarske cone. Če ima središče funkcijo občinskega središča, mora samostojno ali v sodelovanju z drugimi pomembnejšimi lokalnimi središči zagotavljati zadostno in dostopno oskrbo z družbenimi in drugimi storitvenimi dejavnostmi, ne glede na obseg svojega gravitacijskega območja.

(13) Kot središča nacionalnega pomena se prioriteto razvija mesta Celje, Kranj, Ljubljano, Maribor, Mursko Soboto, Novo Gorico, Novo mesto, Postojno, Ptuj in Velenje ter somestja Brežice – Krško – Sevnica, Jesenice – Radovljica, Koper – Izola – Piran, Slovenj Gradec – Ravne na Koroškem – Dravograd in Trbovlje – Hrastnik – Zagorje ob Savi. Tako se:

- Ljubljana na državni ravni razvija kot državno središče in najpomembnejše državno prometno vozlišče, kjer so skoncentrirane najvišje funkcije, vrhunske ustanove, osrednje poslovne, kulturne, storitvene in oskrbne dejavnosti ter institucije, pomembne za vso državo (na primer: klinični center, ustavno sodišče in drugo). Na meddržavni ravni se povezuje s tujimi državnimi in regionalnimi središči.
- Maribor na državni ravni razvija kot drugo največje mesto v državi in državno pomembno prometno vozlišče, ki se povezuje na mednarodni ravni s sosednjimi regijami Avstrije, Hrvaške in Madžarske.
- Koper na državni in mednarodni ravni razvija v pomembno državno tovarno prometno vozlišče in morsko pristanišče. Kot obalno somestje s Piranom in Izolo razvija funkcije središča nacionalnega pomena in se na mednarodni ravni povezuje s sosednjimi regijami Italije in Hrvaške.
- Celje razvija kot pomembno zaposlitveno, proizvodno, storitveno središče in kot pomembno regionalno prometno vozlišče.
- Kranj razvija kot središče nacionalnega pomena in kot drugo najpomembnejše središče širšega ljubljanskega mestnega območja ter pomembno regionalno prometno vozlišče.
- Murska Sobota pospešeno razvija kot središče, ki bo sposobno enakovredno sodelovati s čezmejnimi območji na Madžarskem in Avstriji in kot pomembno regionalno prometno vozlišče.
- Nova Gorica zaradi izpostavljenosti lege na zahodni meji Slovenije razvija kot močno gospodarsko in kulturno središče, ki bo sposobno enakovredno sodelovati s čezmejnimi območji v Italiji in kot pomembno regionalno prometno vozlišče.
- Novo mesto razvija kot središče nacionalnega

Karta št. 3

Zasnova poselitve

Meja na morju med RS in RH je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta ga 19. 7. 2001 potrdili obe vladi, 20. 7. 2001 pa je bil parafiran s strani vodij pogajalskih skupin.

pomena in kot pomembno regionalno prometno vozlišče in središče, ki bo širilo svoj vpliv na čezmejna območja na Hrvaškem.

- *Postojna, Ptuj, Velenje ter somestja Brežice – Krško – Sevnica, Jesenice – Radovljica, Slovenj Gradec – Ravne na Koroškem – Dravograd in Trbovlje – Hrastnik – Zagorje ob Savi razvijajo kot središča nacionalnega pomena regionalnih območij. Glede na bližino meje in razvojne potenciale se razvijajo središča, ki bodo širila svoj vpliv tudi na čezmejna območja.*

(14) Mesta Ljubljana, Koper in Maribor se zaradi njihove vloge, velikosti in/ali lege razvijajo kot središča mednarodnega pomena. Ljubljana zagotavlja politične, upravne, prometne, kulturne in druge storitve vsem prebivalcem Slovenije in se razvija v mednarodno konkurenčno državno prestolnico.

(15) Kot središča regionalnega pomena se prednostno razvijajo mesta in druga urbana naselja Ajdovščina, Črnomelj, somestje Domžale – Kamnik, Gornja Radgona, Idrija, Ilirska Bistrica, Kočevje, Lendava, Ljutomer, Ormož, Sežana, Škofja Loka, somestje Šmarje pri Jelšah – Rogaška Slatina, Tolmin in Trzin z Bistrico pri Trzinu.

(16) Na Kočevskem se zaradi naravnih pogojev, obmejnosti, redkega omrežja središč in slabše dostopnosti do središč nacionalnega pomena, umešča v središče regionalnega pomena najpomembnejše javne funkcije in dejavnosti družbene infrastrukture, ustvarja raznovrstna delovna mesta, razvija proizvodne dejavnosti in tako ustvarja višjo funkcijo središča, ob skrbi za uravnotežen razvoj in dobro povezanost celotnega regionalnega območja ter se na ta način omogoči pogoje za njegov postopen razvoj v središče nacionalnega pomena.

(17) Kot medobčinska središča se predvsem razvijajo Bovec, Cerklje, Cerklje, Gornji Petrovci, Grosuplje, Laško, Lenart v Slovenskih Goricah, Litija, Logatec, Metlika, Mozirje, Radlje ob Dravi, Ribnica, Ruše, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Šentjur, Trebnje, Vrhnika in Žalec.

3 Vitalna in urejena mesta

3.1 *Razvoj in urejanje mest se načrtuje celovito, s čimer se zagotavlja vitalnost ter kakovost bivalnega prostora.*

3.2 *Povečuje se lokacijsko privlačnost mest, omogoča gospodarski razvoj, skrbi za varnost*

in kvaliteto bivalnega in delovnega okolja ter kakovostno dograjuje infrastrukturne sisteme. Dejavnosti bivanja, proizvodnje in potrošnje v mestih se razvija skladno s prostorskimi danostmi in okoljskimi omejitvami.

(1) Mesta imajo ključno vlogo v pričakovanih razvojnih spremembah in v procesih evropske integracije kot najpomembnejši dejavnik urbanega razvoja. Mesta se razvija v vitalno, lepo in urejeno okolje, ki nudi pogoje za ekonomski in družbeni razvoj ter prispeva h kvaliteti življenja vseh prebivalcev. Odpravlja se vzroke, ki vplivajo na večanje razpršenosti gradnje, uničujejo fleksibilnost mest in zgradb, povzročajo monokulturna predmestja in izolirane suburbije ter prekomerno onesnaževanje okolja.

(2) Prenova in revitalizacija mest sta ključni strateški usmeritvi notranjega razvoja mest, pri čemer se upošteva urbane oblike in arhitekturo, mešanje urbanih rab in primerne gostote, možnosti večkratne rabe prostora, socialno in kulturno različenost, varnost in kvalitetno prebivanje, varstvo in razvoj kulturne dediščine ter možnosti za zmanjšanje rabe osebnega avtomobila in energije. V mestnih središčih se krepi stanovanjsko oziroma bivalno funkcijo in se jih ohranja kot kulturna središča ter razvija njihov turistični potencial. Pri umeščanju dejavnosti, za katere je značilen velik promet blaga ali obiskanost, se zagotavlja ustrezno organizacijo javnega prometa.

(3) Mesta se razvija po načelu polifunkcionalnosti. Za razvoj učinkovitega mesta je pomembno zagotavljanje ustreznega razmerja v rabi zemljišč in objektov, kjer je treba stremeti k uravnovešenemu prepletu raznovrstnih funkcij in raznih dejavnosti.

(4) Za kvaliteto življenja v mestih so ključnega pomena naravne sestavine in kvalitetno grajeno javno dobro, kot so prometne površine, trgi, tržnice, igrišča, parki, zelenice ipd., zato se jih v čim večji meri vključuje v urbane strukture. Vodni in obvodni prostor, gozdove, naravne vrednote in posamezne sestavine biotske raznovrstnosti se vključuje v zeleni sistem mesta.

4 Usklajen razvoj širših mestnih območij

4.1 *Zaradi racionalizacije prometnih tokov, smotrnega razmeščanja delovnih mest, stanovanj, storitvenih in proizvodnih dejavnosti na širšem mestnem območju, ki obsega območja več lokalnih skupnosti, se prostorske potrebe razvoja mest in*

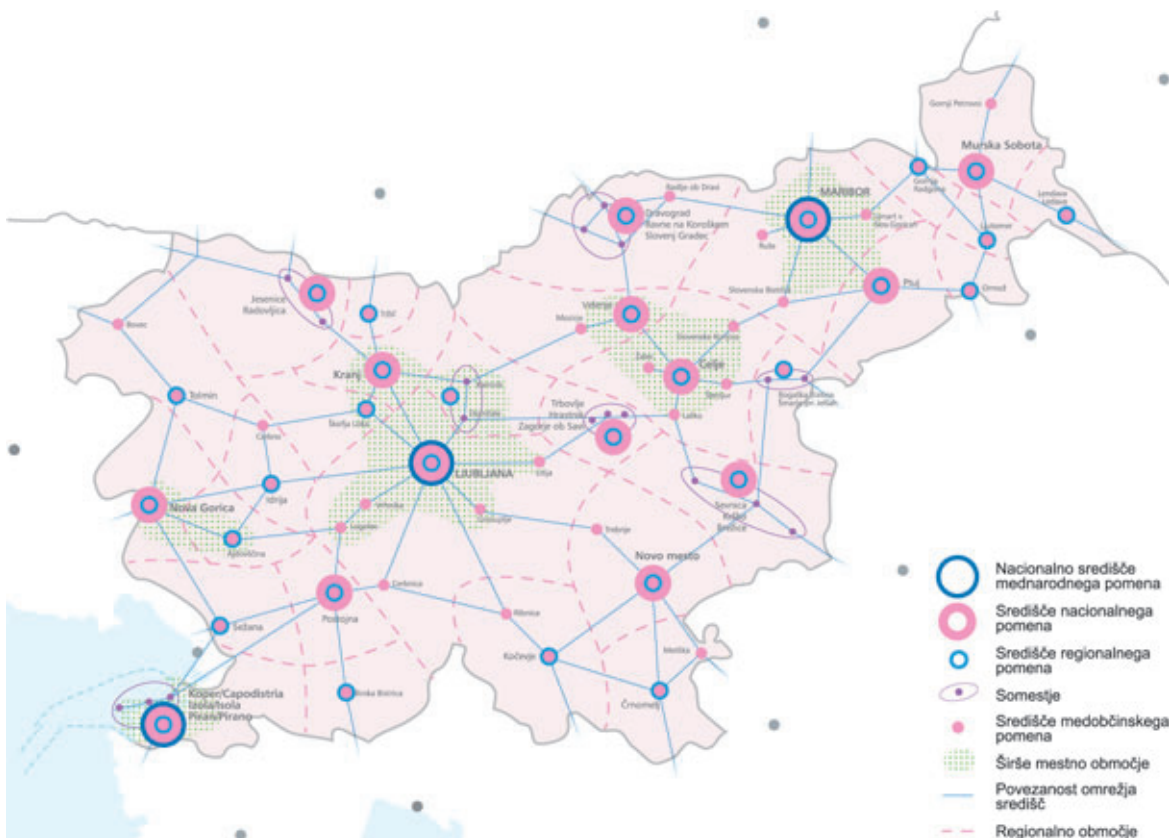
drugih naselij načrtuje in ureja na osnovi medobčinskega sodelovanja.

4.2 Zaradi velikosti, poselitvenih pritiskov, vsestranske problematike in/ali pričakovanega razvoja se posebno pozornost namenja usklajenemu razvoju širših mestnih območij središč nacionalnega pomena, predvsem pa Ljubljane, Maribora, Kopra, Celja in Nove Gorice.

(1) Večja mesta, ki so intenzivno povezana s svojo širšo okolico, se razvijajo kot območja obsežnejših urbanih aglomeracij. Z vidika usklajenega razvoja prostora imajo širša mestna območja posebno vlogo v policentrični strukturi urbanega sistema. Za ta območja so značilne močne vsakodnevne delovne in druge migracije, ki povzročajo gost promet – predvsem z osebnimi avtomobili, kar obremenjuje celotno območje in osrednje mesto. Širše mestno območje je tesno povezano z osrednjim mestom, v katerem so številna delovna mesta, raznolike in raznovrstne proizvodne in storitvene dejavnosti. Praviloma obsega območje več lokalnih skupnosti, ki obkrožajo mestno občino.

(2) Na širšem mestnem območju se razvija večještevilo medsebojno sodelujočih in učinkovito povezanih središč. Urbani razvoj, za katerega je značilna koncentracija stanovanjske gradnje, proizvodnih, storitvenih in oskrbnih dejavnosti, se vzpodbuja v obstoječih središčih ali na poselitvenih območjih, ki imajo potenciale za razvoj v nova središča. Predvsem se vzpodbuja razvoj tistih središč, ki so na prometnih vozliščih in križiščih različnih prometnih smeri. Razmeščanje in koncentracijo funkcij znotraj širših mestnih območij se načrtuje skladno z razvojem učinkovitega in na vseh nivojih povezanega javnega prometa.

(3) Pri načrtovanju in urejanju širšega mestnega območja se upošteva racionalno rabo prostora, ranljivost kakovosti okolja, potrebnost obnove stavbne in naselbinske dediščine, možnosti za umeščanje športno rekreativnih in drugih zelenih površin, obstoječe omrežje prometnic in možnosti navezave na javni potniški promet.

Karta št. 4

Zasnova policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij

Meja na morju med RS in RH je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta ga 19. 7. 2001 potrdili obe vladi, 20. 7. 2001 pa je bil parafiran s strani vodij pogajalskih skupin.

5 Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture

5.1 Usklajen razvoj prometnega omrežja in omrežja naselij, povezanost in razvoj prometnih vozlišč ter prometno-logističnih terminalov se razvija predvsem z namenom zagotavljanja prometne povezanosti vseh območij, skladnejšega razvoja celotnega državnega ozemlja in z namenom povezovanja s širšim evropskim prostorom. Prometno omrežje se razvija kot celovit prometni sistem, ki povezuje vse oblike in vrste prometa.

5.2 Javni potniški promet se medsebojno povezuje in razvija s podporo države. Razvoj in širjenje javnega potniškega prometa, dopolnjenega z nemotoriziranim prometom in v manjši meri z osebnim avtomobilskim prometom, se usklajuje z načrtovanim razvojem urbanih območij ter s tem zagotavlja povezavo mest in drugih naselij v teh območjih. Posebno skrb se nameni dobrim povezavam z javnim potniškim prometom med podeželjem in urbanih naselji v posameznem regionalnem območju.

5.3 Za ustrezen razvoj poselitve in gospodarskih dejavnosti ter njihovo vključevanje v mednarodna infrastrukturna omrežja se sočasno spodbuja izgradnja gospodarske javne infrastrukture.

(1) Cestno, železniško, letalsko in pristaniško omrežje se načrtuje v funkciji povezanosti slovenskega prostora in medsebojne povezanosti posameznih regij, kakor tudi povezanosti Slovenije z mednarodnim prostorom. Razvija se učinkovite prometne povezave med mesti in njihovimi zaledji ter mesti in obrobni, manj razvitimi regijami, kar je eden od pomembnih dejavnikov policentričnega razvoja, ki prispeva h krepitvi konkurenčnega položaja teh regij ter s tem k socialni, ekonomski in prostorski koheziji. Pri načrtovanju visoko kakovostne infrastrukture se mora s sektorskimi politikami zagotoviti, da bo infrastruktura spodbujala razvoj in integriranost virov šibkejših in obmejnih regij z območjem osrednje Slovenije.

(2) Slovenija podpira razvoj tistih prometnih sistemov, ki neposredno služijo slovenskemu prostoru, sledijo temeljnim prostorskim usmeritvam Slovenije in jih je možno uresničevati ob upoštevanju zahtev za varstvo okolja.

(3) Zasnovano cestnega in železniškega omrežja, letališč in pristanišč tvorijo prometni sistemi, ki

prednostno povezujejo urbana naselja v uravnoteženo in učinkovito strukturo. Prometno omrežje podpira oziroma vzpostavlja pogoje za razvoj policentrične strukture urbanega sistema, gospodarski razvoj in večjo konkurenčnost države. Prometno omrežje in funkcijsko uravnoteženo omrežje urbanih naselij povezuje urbana območja s podeželskimi, oddaljenimi, obrobni in strateško ali drugače pomembnimi območji, pri čemer se daje prednost javnim prevoznim sredstvom.

(4) Z daljinskimi prometnimi omrežjem se povezuje slovenska središča mednarodnega pomena (Ljubljano, Maribor in Koper) z Evropo in središča nacionalnega pomena med seboj. Primerno dostopnost in povezanost z mednarodnimi tokovi vseh območij se zagotavlja z razvojem sekundarnih (prečnih) prometnih povezav, ki se navezujejo na TEN evropsko infrastrukturno omrežje, V. in X. panevropski prometni koridor ter na Jadransko-Jonsko prometno os (Karta št. 2). Iz smeri avstrijske Koroške preko Slovenj Gradca in Velenja se na avtocesto pri Celju navezuje nova, tretja prometna os, ki se nato nadaljuje proti Novemu mestu in naprej proti Karlovcu oziroma navezavi na avtocesto Zagreb–Reka. Z novo razvojno prometno osjo se povezuje regionalna središča v Avstriji, Sloveniji, Hrvaški ter omogoča navezovanje tovornega in osebnega cestnega prometa vseh regij na tej osi na glavne prometne evropske smeri. Iz smeri Ljubljane se po odcepu primarne prometne osi proti Italiji razvija vzporedna prometna smer preko Vipavske doline in Nove Gorice proti Vidmu (Italija).

(5) Za povečevanje učinkovitosti prometnega pretoka se spodbuja intermodalne prometne povezave in razvoj železniškega omrežja, ki v prihodnosti prevzema večino daljinskega tovornega prometa. V Sloveniji se sočasno z izgradnjo slovenskega avtocestnega križa razvija obodni sistem prometnic glede na potrebe na regionalni ravni ter posodablja železniško omrežje in ga prilagaja večjim hitrostim za prevzem večine daljinskega tovornega prometa (Karta št. 5).

(6) Na področju letalstva se razvija letališča in heliporte skladno z omrežjem urbanih središč, mednarodnimi standardi in ustreznimi navezavami na evropske prometne koridorje.

(7) Koprsko pristanišče se prioritarno razvija v povezovanju z drugimi severnojadranskimi pristanišči ter v povezovanju s celinskim zaledjem oziroma v navezavi na V. in X. evropski prometni

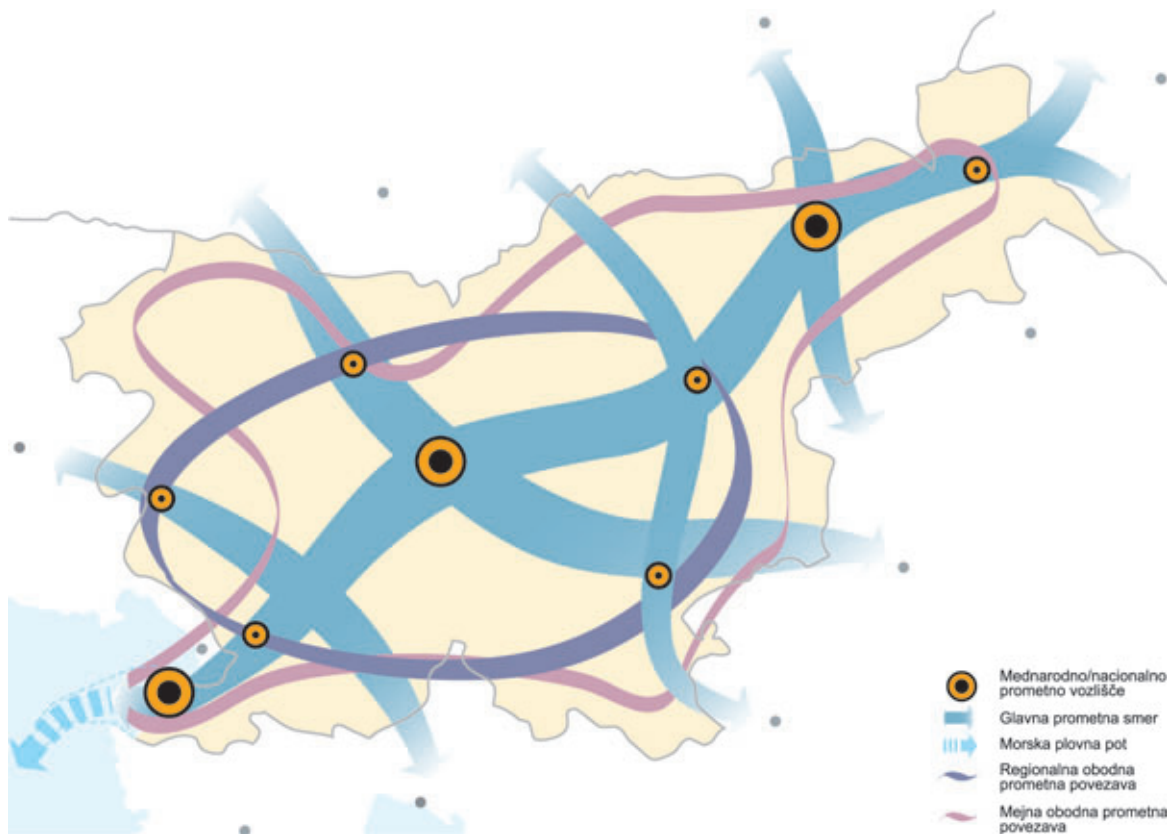
koridor (Karta št. 2). Za izboljšanje prometne povezanosti med mesti v Slovenski Istri in drugimi kraji v severnem Jadranu se v Kopru zasnuje medcelinsko pomorsko potniško pristanišče ter spodbuja pomorski javni potniški promet.

(8) Da bi v največji možni meri zmanjšali negativne vplive cestnega motornega prometa na prostorski razvoj in okolje, se prednostno razvija železniški promet in javni potniški promet ter poudarja razvoj vseh oblik nemotoriziranega prometa (kolesarski, peš promet). Zagotavlja se celovitost prometnega sistema s funkcionalnim povezovanjem vseh načinov prevoza potnikov in transporta blaga.

(9) Omrežja kolesarskih poti in pešpoti se razvija v povezavi z ekološko naravnano turistično ponudbo ter zaradi omogočanja zdravega telesnega gibanja prebivalstva. Na lokalni ravni se z

omrežjem javnega potniškega prometa in kolesarskimi potmi povezuje obmestna naselja med seboj in z mestom. Znotraj vplivnih območij urbanih naselij in med njimi se na vseh poseljenih območjih zagotavlja dobro dostopnost do javnih funkcij z javnim potniškim prometom. Podpira in razširja se predvsem javni potniški promet, daje prednost kolesarjem in pešcem, avtomobilski promet pa zmanjšuje in z organiziranim parkiranjem ustavlja na robu centralnih površin.

(10) V okviru gradenj nove in posodabljanja obstoječe infrastrukture se spodbuja izgradnjo tistih energetskih objektov, s katerimi se omogoča kvalitetno in zanesljivo oskrbo Slovenije z energijo. Pri umeščanju novih energetskih objektov v prostor se ob upoštevanju načel vzdržnega prostorskega razvoja zagotavlja njihovo optimalno vključenost v slovensko energetska omrežje in preprečuje prekomerne vplive na prostor in okolje.

Karta št. 5

Zasnova prometnih povezav

Meja na morju med RS in RH je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta ga 19. 7. 2001 potrdili obe vladi, 20. 7. 2001 pa je bil parafiran s strani vodij pogajalskih skupin.

6 Vitalnost in privlačnost podeželja

6.1 Za izkoriščanje primerjalnih prednosti podeželja se spodbuja diverzifikacija tistih gospodarskih dejavnosti, ki v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom omogočajo ohranjanje poseljenosti in vitalnosti podeželja ter posredno ali neposredno prispevajo k visoki kakovosti, prepoznavnosti in doživljajski privlačnosti njegove naravne in kulturne krajine.

6.2 V urbanih naseljih na podeželju se spodbuja razvoj delovnih mest in s tem zmanjšuje vsakodnevne delovne migracije.

(1) Podeželje je zaradi svojih značilnosti in specifičnih razvojnih potencialov pomemben življenjski in gospodarski prostor, zato se spodbuja njegov celovit razvoj v povezavi z urbaniimi območji. Podeželje pokriva tri četrtine Slovenije. Kot podeželje opredeljujemo prostor zunaj območij večjih koncentracij poselitve, z nizko stopnjo urbanizacije in prevladujočim deležem kmetijske in gozdarske rabe, ohranjenimi naravnimi procesi in naravnimi prvinami. Za potrebe prostorskega urejanja ločimo urbanizirano in manj urbanizirano podeželje. Urbanizirano podeželje obsega naselja v širšem zaledju mest in v bližini prometnih poti ter posamezna urbana naselja, manj urbanizirano podeželje pa slabše dostopna obmejna, podeželska, hribovska območja z manjšimi naselji in redko, razpršeno poselitvijo.

(2) Usklajen razvoj države in posameznega regionalnega območja je zasnovan na povezanosti razvojne dinamike mest in podeželja. Prostorska nesorazmerja, ki so posledica spontanega zgoščanja poselitve ob večjih mestih ter posledično praznjenja mestnih središč in oddaljenih podeželskih območij, se presega s povezovanjem prostorskega in razvojnega načrtovanja. Naselja in krajino na podeželju se razvija kot povezan gospodarski in bivalni prostor, v katerem se ohranja in razvija krajinske in arhitekturne kakovosti ter tako spodbuja ohranjanje prepoznavnosti slovenskega podeželja.

(3) Poseljenost podeželja se ohranja na območjih, ki so pomembna zaradi narodno-obrambnih vidikov in na območjih kakovostnih kulturnih krajin. V obmejnih območjih se zaradi gravitacijskega vpliva večjih mest v sosednjih državah posebej krepi urbana naselja. V teh naseljih se razvija ne le dejavnosti za potrebe prebivalstva na območju Slovenije, ampak tudi tiste dejavnosti, ki bodo vlogo

teh naselij z usklajenim razvojem prometnega omrežja razširile čez mejo ter s tem pripomogle k njihovi konkurenčnosti v mednarodnem prostoru.

(4) Razpršeno gradnjo se ustrezno sanira s funkcionalnim dopolnjevanjem, kjer je to prostorsko ustrezno in okoljsko sprejemljivo.

(5) Z energetske oskrbo, ki temelji na lokalno razpoložljivih virih energije, kot so lesna biomasa, bioplin, sončna energija, geotermalna energija in drugo, se ohranja in krepi konkurenčnost, privlačnost in vitalnost podeželja.

(6) Prostorske možnosti za razvoj modernega kmetijstva se zagotavlja predvsem v ravninskih predelih, kjer so za to ustrezni pogoji in kjer je kmetijstvo lahko konkurenčno v evropskih razmerah. Kmetijsko dejavnost in kmetijske kulture se prilagaja potencialu posameznega območja za pridelavo hrane in razpoložljivosti vode, posebno na območjih s sušnimi razmerami, kot je to na primer v Prekmurju. Na območjih z najboljšimi pridelovalnimi pogoji se lahko kmetijska dejavnost specializira in racionalno prostorsko organizira. Na območjih s slabšimi pridelovalnimi pogoji, to je na hribovitih in kraških območjih, se razvija dopolnilne programe in kmetijsko dejavnost povezuje z vzdrževanjem kulturne krajine, preprečevanjem zaraščanja, ohranjanjem biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, promocijo in kvalitetno rabo kulturne dediščine ter trajnostno naravnanim turizmom.

(7) Gozdovi so najpomembnejša prvina naravne krajine, vendar se njihovega obsega dodatno načrtno ne povečuje. Spodbuja se tako gospodarsko ter rekreacijsko ali drugo rabo gozdov, ki ne ogroža gozdnih ekosistemov. Njihov rekreacijski potencial se v bližini naselij primerno izkoristi v okviru načrtovanja zelenih sistemov naselij. Sklenjenost gozdov je kvaliteta, ki se jo ohranja zaradi regulacije naravnega ravnovesja v krajini in ohranjanja habitatov pristoživečih živali. V ravninskih kmetijskih krajinah z majhnim deležem visoke vegetacije se gozdove ohranja kot strukturne in ekološke prvine v krajini.

7 Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine

7.1 Krajino se glede na značilnosti in razvojne potenciale razvija kot naravno in kulturno krajino, kot urbano krajino in kot kmetijsko intenzivno krajino.

7.2 Spodbuja se ohranjanje in kvalitetno upravljanje v območjih s prepoznavnimi naravnimi in kulturnimi kakovostmi v povezavi z gospodarskimi možnostmi, ki jih te posebnosti omogočajo.

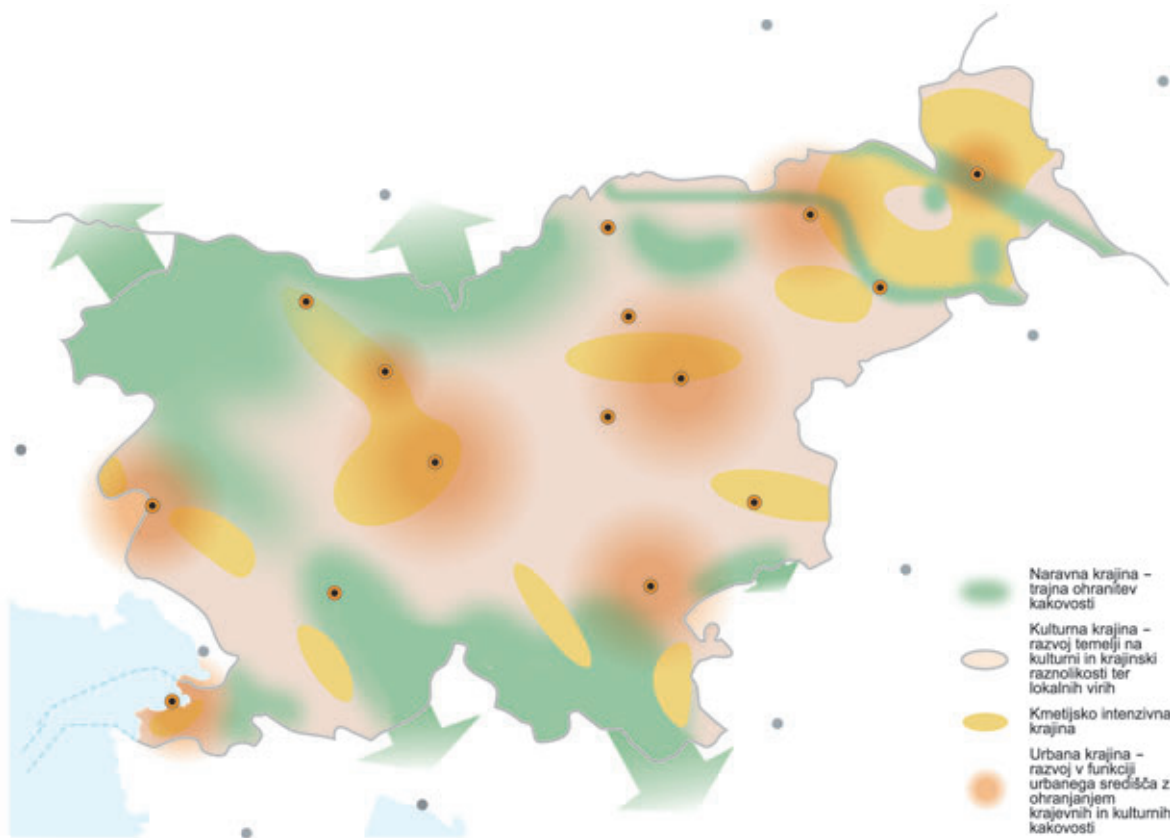
7.3 Posamezne kakovosti se določi v postopkih prostorskega načrtovanja na regionalni in lokalni ravni in se jih kvalitetno vključi v prostorski razvoj.

(1) Slovensko krajino razvijamo kot naravno krajino predvsem na odmaknjenih in ohranjenih območjih, kot kulturno krajino na tradicionalnih kmetijskih območjih oziroma slovenskem podežlju, kot urbano krajino v okolici večjih mest, na območjih z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo pa kot kmetijsko intenzivno krajino. S prostorskim razvojem se v vsakem od teh območij zagotavlja ohranjanje ključnih prepoznavnih krajinskih značilnosti.

(2) Slovenija je prepoznavna po pestri krajini in krajinskih vzorcih, arhitekturni identiteti mest in podeželskih naselijih, ohranjeni naravi, veliki biotski raznovrstnosti, velikem številu naravnih

vrednot in naravnih procesih, bogastvu voda in gozdov. Take značilnosti imajo zlasti območja kulturne dediščine ter ekološko pomembna območja in zavarovana območja, primeroma v Julijskih Alpah, na krasu, ob morju, na Štajerskem in v Prekmurju, v porečju Ljubljane, na vinogradniških območjih.

(3) Krajinske, naselbinske in naravne značilnosti slovenskega prostora se ohranja z usmerjanjem prostorskega razvoja tako, da prispevajo k identifikaciji prebivalcev z nacionalnim teritorijem, h kakovostnemu naravnemu in kulturnemu bivalnemu okolju ter hkrati omogočajo prostorski razvoj drugih dejavnosti. S prostorskim razvojem se omogoči ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter povezanost ekoloških omrežij. Krajinske in naravne značilnosti predstavljajo potencial za razvoj specifičnih in njim prilagojenih institucij in dejavnosti nacionalnega pomena v pomembnejših naseljih, ki zaradi svojih krajinskih, naselbinskih in naravnih kvalitet postajajo prepoznavna na nacionalni ravni. Omogoči se tudi vključevanje kulturnih poti, ki povezujejo objekte in območja kulturne dediščine, spominskih domov, muzejev na prostem v turistično ponudbo.

Karta št. 6

Zasnova krajine

Meja na morju med RS in RH je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta ga 19. 7. 2001 potrdili obe vladi, 20. 7. 2001 pa je bil parafiran s strani vodij pogajalskih skupin.

8 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi

8.1 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi se spodbuja s krepitvijo urbanih naselij, smotrnim razmeščanjem javnih storitev, zagotavljanjem potrebnih zemljišč ter z učinkovitim infrastrukturnim opremljanjem teh območij.

8.2 Na obalnem območju, hribovitih in gorskih območjih ter na območjih z naravnimi in kulturnimi kakovostmi se zagotavlja prostorske možnosti za razvoj tistih dejavnosti, ki lahko izkoristijo prostorske potencialne, ki tvorijo regionalne posebnosti teh območij.

8.3 Na ogroženih območjih se prostorski razvoj prilagaja ogroženosti zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč, na vododeficitarnih pa omejenosti vodnih virov.

(1) Območja s posebnimi potenciali in problemi (Karta št. 7) so območja s specifičnimi prostorskimi značilnostmi kot so lega (obmejna območja), naravne značilnosti (obalna in hribovita ter gorska območja), območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi in območja s prostorskimi omejitvami za razvoj (ogrožena in vododeficitarna območja).

(2) V obmejnih območjih je treba zagotoviti pogoje za kakovostno delo in za doseganje razvitosti območij v sosednjih državah, še zlasti na območjih z razvojnimi problemi.

(3) Slovenija si prizadeva za vključevanje in oblikovanje čezmejnih regij s skupnimi razvojnimi programi. Nosilec vključevanja in razvoja so urbana naselja, še posebej tista, ki so središča večjih gravitacijskih območij. Z vključevanjem v čezmejne regije in tesnejšim sodelovanjem z regijami v Italiji, Avstriji in Madžarski se postopno uresničuje ideje o evropskem prostoru brez meja.

(4) Podpira se prostorske možnosti za razvoj dejavnosti, ki pokrivajo potrebe in območja preko meje tako, da bodo ta območja konkurenčna večjim sosednjim urbanim aglomeracijam. Pri tem se posebej razvija tiste dejavnosti, ki pripomorejo k ohranitvi in enakovrednemu razvoju slovenske manjšine v sosednjih državah. Upošteva se tudi potencialne območij opuščenih špedicijskih in drugih dejavnosti na območju odprte meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

(5) Na območju meje s Hrvaško po vključitvi Slovenije v Evropsko unijo se posledice ostrejšega mejnega režima za življenje obmejnega prebivalstva omili s skupnim reševanjem prostorskih, okoljskih, infrastrukturnih in gospodarskih vprašanj tako, da se ohrani tradicionalna povezanost prebivalstva. Prostorsko razvojna vprašanja se razrešuje in spodbuja v okviru prostorsko ali problemsko homogenih enot kot so, na primer, območje Istre, Kolpe, Kočevskega, Gorjancev, Kozjanskega, Halož, območje med Dravo in Muro ipd.

(6) Območje Goriške se zaradi neposredne prostorske povezanosti s sosednjimi italijanskimi območji in zaradi zgodovinske navezanosti zaledja na Gorico (Italija) kot naravnega središča, pospešeno razvija kot enakovreden partner. Pri postopnem naravnem zlivanju mest Gorice in Nove Gorice v enotno urbano strukturo pa se zagotavlja enakovredno in konkurenčno vlogo Nove Gorice in njenih funkcij v širšem čezmejnem prostoru.

(7) Obalni prostor združuje območja kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine v povezavi s somestjem Kopra, Izole, Pirana in Portoroža. Obalna in mejna lega določata usmerjenost v nadaljnji razvoj turizma, transporta, industrije, kmetijstva in ribolova. Zagotavlja se celovito prostorsko zasnovano Obale, kjer bodo usklajeni interesi razvojnih dejavnosti s prostorskimi možnostmi in varstvenimi zahtevami. Hkrati se vzpostavi pogoje za razvoj kvalitetne turistične ponudbe in zagotovi trajni javni dostop do obale in kopaljšč.

(8) Hribovita in gorska območja se zaradi naravno-geografskih značilnosti kot so višina, strmine, relief in podnebje, posledic naravnih nesreč, zmanjševanja poseljenosti soočajo z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi. Na takih območjih se zagotavlja osnovno gospodarsko in družbeno infrastrukturo, ustrezno upravljanje z naravnimi viri, pri čemer se upošteva ohranjanje narave in kulturne dediščine. Spodbuja se ekološko naravnan turizem, ekološki način kmetovanja, uporabo obnovljivih virov energije, za kar je na teh območjih praviloma več možnosti, ter zagotavlja podporo gorskim in hribovskim skupnostim.

(9) Manjša in večja območja, kjer so prisotne kakovostne naravne in kulturne značilnosti v alpskem, predalpskem, dinarskem, kraškem in subpanonskem svetu, se obravnava kot funkcionalni sestavni del urbanega prostora in podeželja. Za ohranjanje njihovih kakovosti in pomena se

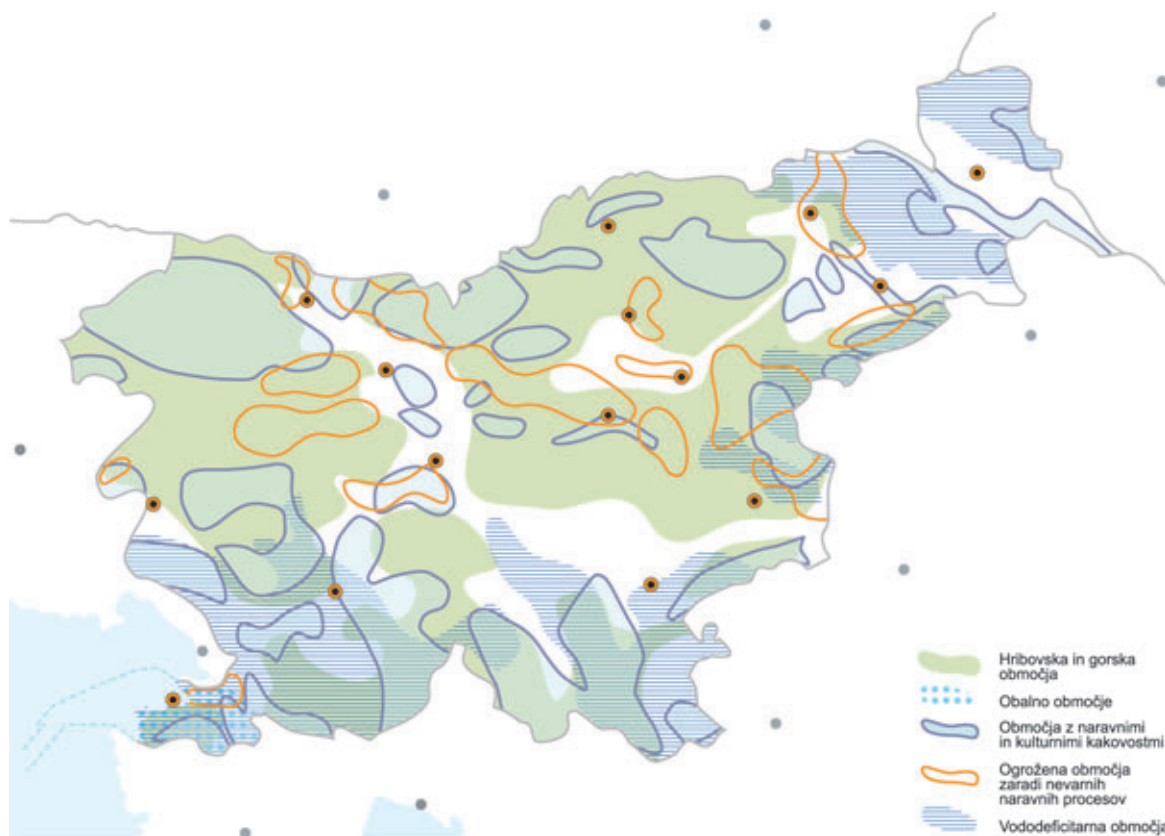
spodbuja razvoj dejavnosti, ki omogočajo gospodarski razvoj območij na varstvenih izhodiščih.

V obmejnih območjih z Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško, kjer so podobna območja, se spodbuja skupna obravnava prostorskih razvojnih vprašanj.

(10) Naravne procese, ki lahko ogrožajo poselitev in človekove dejavnosti, se obvezno upošteva kot omejitev pri načrtovanju rabe in dejavnosti v prostoru. Prostorski razvoj na vseh območjih, zlasti pa na ogroženih območjih, se načrtuje v skladu z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč, kot so poplave, zemeljski in snežni plazovi, erozija, požari v naravnem okolju in potresi. Potencialna tveganja se zmanjšuje s preventivnim načrtovanjem, in sicer z razmeščanjem dejavnosti v prostor izven območij potencialnih nesreč, z ustreznim upravljanjem primarnih dejavnosti v nevarnih in ogroženih območjih ter z nadzorovanjem aktivnosti, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče. Na območjih, kjer so urbana naselja že ogrožena zaradi poplav, plazov ali potresov, kot so na primer Ljubljana,

širše Celjsko in Mariborsko območje, Ajdovsko, Posočje in Posavje, se zagotavlja ustrezne prostorske rešitve za zmanjševanje posledic morebitnih naravnih nesreč.

(11) Slovenija ima, kljub razvejani hidrografski mreži celinskih voda, območja, ki so izrazito vododeficitarna. Vododeficitarna območja obsegajo predvsem južno Slovenijo, slovenski dinarski svet, Obalo, Slovenske gorice in Goričko, kjer standard vodooskrbe ni na ustrezni ravni. Prebivalcem teh območij se zagotovi sistem trajne in kvalitetne vodooskrbe in odvajanja odpadnih voda. Vododeficitarnost je omejitev tudi za razvoj dejavnosti, ki potrebujejo in odvajajo velike količine vode, zato se morebitno umeščanje takih dejavnosti v vododeficitarna območja predhodno vsestransko preuči z okoljskih, prostorskih, tehnoloških in ekonomskih vidikov. Pri načrtovanju vodooskrbe na kraških območjih se istočasno rešuje tudi problem odvajanja odpadnih voda skladno z ranljivostjo tal, voda in podtalja.

Karta št. 7

Območja s problemi in potenciali

Meja na morju med RS in RH je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta ga 19. 7. 2001 potrdili obe vladi, 20. 7. 2001 pa je bil parafiran s strani vodij pogajalskih skupin.

Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni

1 Razvoj poselitve

(1) Razvoj poselitve zagotavlja umeščanje dejavnosti, stanovanj in infrastrukture v omrežju naselij in komunalno opremljene površine za bivanje, proizvodnjo, oskrbo in storitve na primernih lokacijah ter površin za rekreacijo in preživljanje prostega časa.

(2) Poselitveni razvoj se načrtuje v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami in tako, da se preprečuje prostorske konflikte in navzkrižja med različnimi rabami, zagotavlja kvalitetnejše in privlačnejše bivalno in naravno okolje, ustvarja možnosti za gospodarski razvoj in družbeno pravičnost, zagotavlja racionalno širjenje naselij, poudarja notranji razvoj naselij, pri katerem je pomembno ustvarjanje nove kvalitetnejše strukture in rabe urbanega prostora ter ohranjanje kulturne, predvsem stavbne in naselbinske dediščine, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.

(3) Usmeritve za razvoj poselitve so osnova za dolgoročno usmerjanje razvoja poselitve na regionalni in lokalni ravni in njeno spremljanje. Upoštevajo se zmogljivosti prostora, racionalnost opremljanja zemljišč, značilnosti obstoječega omrežja naselij in obstoječe pozidave. Predstavljajo osnovo za usmerjanje investicij v gradnjo in prenovo stanovanjskih in nestanovanjskih stavb ter objektov gospodarske javne infrastrukture.

(4) Spodbuja se tako aktivno zemljiško politiko, ki omogoča uveljavljanje usmeritev na področju poselitve, prispeva k skladnemu regionalnemu razvoju in spodbujanju mednarodne konkurenčnosti. Država in lokalne skupnosti, v skladu s svojimi pristojnostmi, omogočajo pogoje za aktivno sodelovanje lastnikov zemljišč in investitorjev na področju urejanja in opremljanja zemljišč v obliki javno zasebnega partnerstva. Država in lokalne skupnosti skrbijo za pridobivanje zadostne količine zemljišč, zlasti za neprofitno stanovanjsko gradnjo in delovanje javnih služb. Finančna sredstva, ki jih lokalne skupnosti pridobivajo iz naslova gospodarjenja z zemljišči, se prioritetno namenjajo za izvajanje aktivne zemljiške politike, prednostno pa se zagotavlja izdelavo prostorskih izvedbenih aktov in na njihovi osnovi ustrezno opremljanje zemljišč.

(5) Del novih zemljišč naj bo v funkciji sanacije obstoječega stanja, ki vključuje aktiviranje prostorskih in drugih potencialov obstoječih objektov. Večji obseg zemljišč se nameni razvoju gospodarstva, zlasti na območjih z dobrimi prometnimi povezavami in primernimi prostorskimi

možnostmi. Za učinkovito gospodarjenje z zemljišči v okviru aktivne zemljiške politike se v večji meri kot do zdaj uporablja informacijske sisteme.

1.1 Razvoj mest in drugih naselij

(1) Naselja se med seboj razlikujejo po funkciji in vlogi v omrežju naselij ter po velikosti, urbanistični ureditvi in arhitekturi. Za načrtovanje razvoja poselitve se tipe naselij opredeli na podlagi fizionomskih, morfoloških in funkcijskih meril. Merila, na podlagi katerih se razvršča naselja v različne tipe naselij, so zlasti velikost naselja, raznovrstnost dejavnosti, možnost zaposlitve, privlačnost naselja, morfološke značilnosti, usmerjenost naselja. Kazalci so zlasti število in struktura prebivalcev, velikost poseljenih površin, gostota poselitve na poseljenih površinah, usmerjenost v storitvene ali proizvodne dejavnosti, število zaposlenih, raznovrstnost dejavnosti in njihovo število. Na podlagi meril in kazalcev se naselja razvršča v velika, srednja in mala mesta, v druga urbana in podeželska naselja, vasi in zaselke. Predvsem urbana naselja se opredeljuje kot bolj ali manj pomembna središča, v katerih se skrbi za zadosten stanovanjski fond, razvija storitvene ter proizvodne dejavnosti in delovna mesta.

(2) Nova poselitev se usmerja predvsem v poselitvena območja urbanih naselij. Z razvojem in urejanjem mest in drugih naselij se zagotavlja varne, udobne in zdrave pogoje za življenje. Pri tem se, kolikor je le mogoče, ohranja biotsko raznovrstnost, naravne vrednote, kulturno dediščino in druge kakovosti naravnega in bivalnega okolja ter omogoča povezanost habitatov v naseljih z naravo zunaj naselij. Pri načrtovanju razvoja naselij se kulturno dediščino upošteva kot dejavnik kakovosti bivalnega okolja in kot prostorski potencial.

(3) Naselja se načrtuje in ureja v skladu z naravnimi ali drugimi omejitvami tako, da prebivalci in njihovo premoženje niso ogroženi in ni nevarnosti za povzročitev gospodarske škode. Naselja se načrtuje tako, da so posledice morebitnega požara, poplave, potresa, plazu, erozije ali vojnih razmer čim manjše. Za obstoječa naselja se varstvo pred poplavami in hudournim delovanjem voda načrtuje prvenstveno z urejanjem stoječih in tekočih voda v zaledju naselij. Potrebno je načrtovati zaloge za črpanje požarne vode. Z vidika varnosti naj bo v naseljih čim več zelenih površin zaradi izravnave velikih temperaturnih ekstremov ter omogočanja postopnega odvajanja padavinskih voda.

(4) Naselja se načrtuje tako, da je zagotovljena smotrna raba energije. Pri urbanističnem načrtovanju,

arhitekturnih rešitvah in izboru gradbenih materialov se upošteva energetska varčnost in zmanjševanje rabe energije. Smotrno rabo energije se zagotavlja z ustreznim načrtovanjem novih objektov in območij in s sanacijo obstoječih stavb, predvsem pa s takšno orientacijo stavb in odmiki med stavbami, ki omogoča glede na letne čase nemoteno osončenje in zmanjševanje potrebe po umetnem hlajenju, s preprečevanjem podvajanja sistemov daljinskega ogrevanja, z zmerno gostoto novih stanovanjskih sosesk in takim razporedom stavb, ki omogoča racionalno postavitev razvodnega omrežja, z energetsko sanacijo stavb v okviru prenove mest in drugih naselij ali njihovih delov.

1.1.1 Notranji razvoj naselij

(1) Notranji razvoj naselja ima prednost pred širjenjem na nova območja. Prvenstveno se zagotavlja boljše izkoriščenost in kvalitetnejšo rabo praznih in neprimerno izkoriščenih zemljišč v naselju (opuščenih ali neprimernih lokacij, industrijskih kompleksov in podobno). Notranji razvoj naselja in racionalno rabo zemljišč se uresničuje tudi s spremembo rabe obstoječih objektov in zemljišč, z zgostitvami ekstenzivno izrabljenih poseljenih površin, s prenovo, obnovo, reurbanizacijo, rekonstrukcijo in sanacijo degradiranih območij, s katerimi se poleg prostorskih ciljev upošteva tudi možnosti za gospodarski razvoj, reševanje socialnih problemov in kvalitetnejše bivanje ob upoštevanju potencialne ogroženosti. Ob tem se zagotavlja uravnoteženo razmerje med grajenimi in zelenimi površinami v naselju in povezave z odprto krajino.

1.1.1.1 Prenova naselij kot prednostna razvojna usmeritev

(1) Prenova je oblika urbanističnega urejanja naselij, ki vključuje poleg prostorskih ciljev tudi možnosti za gospodarski razvoj, reševanje socialnih problemov in kvalitetnejše bivanje ob upoštevanju potencialne ogroženosti in se izvaja v morfološko in funkcionalno zaokroženih območjih. S prenovo naselij, delov naselij ali posameznih stavb se ohranja in izboljšuje kakovost bivalnega okolja, vzpostavlja ponovno rabo opuščenih območij in sanira degradirana območja. Pri prenovi se kulturno dediščino obravnava sočasno ob upoštevanju njene ranljivosti.

(2) V naseljih, ki nimajo lastnosti kulturne dediščine in v obstoječem stanju ne omogočajo nove, spremenjene in izboljšane rabe, ima prenova prednost v posameznem delu naselja ali celotnem naselju, če omogoča bolj smotrno in ponovno rabo že obstoječih zmogljivosti, finančne prihranke in/ali zmanjšanje porabe energije. Pri načrtovanju prenove

se upošteva ohranjenost identiteto naselja ali dela naselja in skrbi za uravnoteženo razmerje med grajenimi in zelenimi površinami v naselju.

1.1.1.2 Prenova kulturne dediščine in druge stavbne dediščine v naseljih

(1) Kulturna dediščina v naseljih in druga kvalitetna stavbna dediščina oblikujeta značilno podobo posameznih naselij ali širših območij. Z vidika prostorskega urejanja se naselja razvrsti na naselja s stavbno dediščino, ki je spoznana kot kulturna dediščina, naselja, ki so del širše prostorske identitete in naselja, katerih fond in struktura druge stavbne dediščine predstavljata vrednoto v arhitektonskem in urbanističnem smislu in se zanje načrtuje ustrezno obliko prenove. Prenovo se izvaja v vseh območjih s kvalitetno stavbno dediščino, ki se jo kot posebno vrednost opredeli kot del osnovne celostne identitete v krajinskem, naselbinskem ali arhitekturnem merilu, oziroma je s predpisom zavarovana kot naselbinska ali stavbna dediščina.

(2) Pri urejanju in načrtovanju razvoja naselij s kvalitetno stavbno dediščino se uporabi varstvene in razvojne principe načrtovanja, zlasti se ohranja kvalitetno stavbno ali urbano strukturo in njune razpoznavne značilnosti, posodablja degradirane stavbne ali urbane strukture ter uvaja ponovno rabo.

(3) Prenova ima prednost pred novogradnjo v naseljih, ki so del širše prostorske identitete in predstavljajo kvalitetno stavbno dediščino, še posebno, če imajo njegovi deli, kljub določenim degradacijam, v zadostni meri ohranjene značilne sestavine. Načrtuje se ponovno ali novo primerno rabo obstoječe stavbne strukture in zgrajene infrastrukture.

1.1.1.3 Prenova degradiranih urbanih območij

(1) V naseljih se prenova opredeli za degradirana urbana območja, kjer je potencial za rabo ali dejavnost zmanjšan ali omejen zaradi opuščanja dejavnosti, onesnaženja ali neustrezne rabe. Taka območja so najpogostejša območja dejavnosti gradbeništva in rudarstva, območja skladišč, vojske, železnice in stanovanjska območja.

(2) Celovita sanacija degradiranih urbanih območij se izvaja v prostorsko zaokroženih območjih na podlagi usklajenih programskih izhodišč in prostorskih načrtov in z zagotovljenimi finančnimi viri. Pri prenovi degradiranih območij je posebno pomembno usklajevanje interesov vseh pri tem udeleženih subjektov, zlasti lastnikov nepremičnin, investorjev, planerjev in mestne uprave.

(3) Prebivalcem degradiranih stanovanjskih sosesk se s prenovo zagotavlja boljšo kvaliteto bivanja v okviru obstoječega stavbnega fonda in njihovo aktivno sodelovanje pri načrtovanju in pripravi ukrepov za izboljšanje vrednosti stanovanj in stanovanjskega okolja.

(4) Fizični potek prenove se izvaja ob smiselni prenovi obstoječih gradbenih struktur in njihovi vključitvi v nove. V procesu prenove se omogoča postopno gradnjo in dograditev infrastrukturnih omrežij. S prometnimi povezavami se izboljšuje dostopnost območij.

1.1.1.4 Prenova starih industrijskih in rudarskih območij/naselij

(1) Spodbuja se funkcijska, družbena, ekološka in arhitekturna revitalizacija starih industrijskih in rudarskih območij oziroma celih naselij, v katerih je prostorska degradacija posledica usihanja določenih dejavnosti in družbenega prestrukturiranja.

(2) Območja nekdanje industrije, ki izpolnjujejo prostorske, okoljske, infrastrukturne in druge pogoje sodobnih proizvodnih parkov, se ponovno usposobi za proizvodne namene. V skladu s potrebami celovitega razvoja naselja se lahko te površine namenijo za nove gospodarske aktivnosti in/ali za vsestranski razvoj drugih raznovrstnih dejavnosti, kot so kulturne, športne, trgovske, turistične, prostčasne in druge dejavnosti, kar se uskladi z razvojem morebitnega podeželskega zaledja.

1.1.2 Širitev naselij

(1) S širitvijo naselja se v primeru, da v naselju ni več primernih zemljišč, zagotavlja pogoje za razvoj stanovanjskih, gospodarskih in drugih zmogljivosti, za večjo socialno varnost, za večjo konkurenčnost naselja, za delovanje trga nepremičnin in za razvoj različnih proizvodnih in storitvenih dejavnosti.

(2) Naselju se lahko določijo površine za širitev v primeru, da je opredeljeno kot urbano naselje, predvsem pa, če je ali ima potencial, da se razvije v središče določenega območja. Naselja na območjih, ki so pomembna za razvoj turističnih dejavnosti, lahko poselitveno območje povečajo na osnovi razvojnega programa. Širitev naselij je dopustna, če je skladna s temeljnimi cilji urejanja prostora, načeli usmerjanja poselitve, s programom opremljanja zemljišč in oceno ogroženosti zaradi naravnih ali drugih nesreč.

(3) Pri načrtovanju širitve naselja za stanovanjsko gradnjo, proizvodna območja, centralne dejavnosti in javne funkcije se sočasno in usklajeno načrtuje

razvoj integriranega, še posebno medmestnega in mestnega javnega prometa.

(4) Primestna naselja se prednostno širijo tam, kjer je možen dostop do javnega potniškega prometa, možna zapolnitev in zgostitev poseljenih površin in možna sanacija omrežja komunalne infrastrukture. Vzpodbujajo se odpiranje novih delovnih mest in smotrno umešča manjša proizvodna območja, ki so po obsegu uravnotežena z naseljem.

1.1.3 Gradnja zunaj poselitvenih območij

(1) Z urejanjem poseljenih površin zunaj poselitvenih območij se ustvarja prepoznaven red v prostoru in racionalno prostorsko organizacijo dejavnosti. Pri urejanju poseljenih površin zunaj poselitvenih območij se upošteva velikost in razporeditev stavb v prostoru ter stopnjo pravilnosti v oblikovanju (izoblikovanost).

(2) Poseljene površine zunaj poselitvenih območij in način njihovega urejanja se opredeli glede na značilnosti obstoječe gradnje, predvsem pa na osnovi analize lokacije in lege, krajinskih značilnosti, strukture in členjenosti, funkcij stavbnih enot in stavbne tipologije.

(3) V primeru, da je poseljena površina zunaj poselitvenega območja spoznana kot območje poselitve, ki kot avtohtoni poselitveni vzorec prispeva k prepoznavnosti ali ohranjenosti kulturne krajine, se jo ohranja in varuje z:

- *obnovo, prenovo in ponovno ali spremenjeno rabo obstoječih zakonito zgrajenih objektov,*
- *nadomestno gradnjo zakonito zgrajenih objektov in*
- *novogradnjo, v kolikor gre za funkcionalno zaokrožitev komunalno opremljenega območja.*

(4) Razpršeno gradnjo zunaj poselitvenih območij, ki je vir okoljskih obremenitev ali vizualnih motenj, se sanira. Območja sanacije razpršene gradnje se opredeli glede na tip razpršenosti, stopnjo degradacije in možnosti sanacije. Zgošča in zaokroža se predvsem tisto razpršeno gradnjo, ki ima možnosti za ustrezno prometno in komunalno ureditev, oskrbo z urbanimi dejavnostmi in navezavo na javni promet. Dovoljene so tiste dopolnilne gradnje objektov, ki pomenijo zaokrožitev in sanacijo posameznih območij razpršene gradnje. Razpršeno gradnjo v predmestjih in obmestnih naseljih se sanira z zgoščevanjem stanovanj in urbanih dejavnosti.

(5) Lokalna skupnost se v svojih aktih odloča, kako bo razvijala svoje potenciale. Gradnja zunaj poselitvenih območij naj bo v vlogi dviganja kvalitete

kulturne krajine, bivalnih pogojev, zaposlitvenih možnosti. Upošteva se zgodovinski razvoj, se ga nadgrajuje in dodaja avtohtonim prvinam slovenske gradbene kulture nove oblikovalske rešitve, ki razvijajo slovenska podeželska naselja v smislu tržnega proizvoda. Pomemben pogoj za uspešen razvoj podeželja in območij z razvojnimi problemi je visoka kvaliteta urbanističnih in arhitekturnih rešitev, ki je osnova, da se naselja razvijajo v lep, zanimiv, obiska vreden prostor, v katerem se ustvarjajo možnosti za zaposlitev in dohodek.

(6) Zunaj poselitvenih območij se lahko namenja zemljišča za gradnjo kmetij, kadar gre za območja z visokim pridelovalnim potencialom za kmetijstvo, ustrezno koncentracijo kmetijske posesti na kmetijo ter skladno z zahtevami za varstvo naravnih virov in kakovostmi krajinskega in grajenega okolja.

(7) Gradnja objektov za športno-rekreacijske namene zunaj poselitvenih območij je možna, če:

- *naravne razmere omogočajo izvajanje dejavnosti oziroma je prostorska ureditev prostorsko in oblikovno skladna z obstoječo rabo, tamkajšnjimi dominantami, topografskim položajem ter vedutami in*
- *je možno zagotoviti priključke na prometni in energetski sistem, neoporečno oskrbo s pitno vodo z zadostnimi kapacitetami ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda glede na potrebe izvajanja turistično - rekreacijske dejavnosti in njenega vpliva na okolje.*

1.1.4 Podeželska naselja, vasi in zaselki

(1) V podeželskih naseljih, vaseh in zaselkih je možna gradnja znotraj obstoječih gradbenih parcel zaradi izboljšanja pogojev za bivanje in opravljanje kmetijskih in dopolnilnih dejavnosti. Razvija se jih predvsem z nadomestno ali dopolnilno gradnjo v sklopu obstoječih gradbenih parcel ali, če ni drugih možnosti, ob njihovem robu. Prednost se daje prenovi in sanaciji, ki sta usmerjeni v modernizacijo kmetijstva in ustvarjanje pogojev za razvoj dopolnilnih dejavnosti.

(2) Pri načrtovanju in urejanju podeželskih naselij in vasi se upošteva razvojne trende in hkrati ohranja njihovo tradicionalno strukturo. Prenavlja, razvija, ohranja in posodablja se stavbni fond ter novogradnje urbanistično in arhitekturno prilagaja tradicionalni strukturi.

(3) Zaradi preprečevanja imisijskih vplivov se poskrbi za primerno oddaljenost stanovanjskih hiš

od kmetijskih objektov. Omogoča se gradnjo novih ali nadomestnih kmetij in prenovo oziroma posodobitev funkcionalnih objektov ter jih usposablja za sodobno kmetovanje in skrbi za neoviran dostop do gospodarskih dvorišč ter transportne možnosti.

(4) S prometnimi povezavami se omogoča neovirano povezanost in hiter dostop do obdelovalnih površin.

1.1.5 Turistična naselja

(1) Turistično naselje je poselitveno območje z razvito turistično infrastrukturo ter drugimi vsebinami, ki so pomembne za oblikovanje turistične ponudbe. Kot turistično naselje se upošteva tisto naselje, v katerem število turistov presega za petdeset odstotkov število stalnih prebivalcev naselja v času enega meseca v obdobju največjega turističnega obiska. Pri razvoju turističnih zmogljivosti v turističnih naseljih se upošteva možnosti zagotavljanja ustrezne infrastrukture glede na naravne danosti in stavbno dediščino.

(2) V podeželskih naseljih in vaseh, v katerih se razvija turizem, se vzdržuje in ustvarja oblikovno prepoznavnost. Pomembno je smotno lociranje kmetijskih obratov, posebno tistih, ki izrazito vplivajo na okolje.

1.1.6 Območja počitniških hiš

(1) Počitniške hiše so namenjene občasnemu ali prostočasnemu bivanju posameznikov in njihovih družin. Območja počitniških hiš se načrtuje v ambientalno privlačnih naravnih okoljih kot strnjena, racionalno parcelirana območja, ki so skladna z regionalno in lokalno arhitekturno, nasebinsko in krajinsko tipiko ter z varstvenimi usmeritvami. Podpirajo naj razvoj v odročnih, hribovitih območjih, zlasti razvoj turizma ter drugih prostočasnih dejavnosti. Po svoji pojavi obliki, načinu izgradnje, komunalni opremljenosti in bivanjski kakovosti se lahko razlikujejo od drugih oblik stanovanj, zaradi česar ne morejo prevzeti funkcije stalnega bivališča.

(2) Na območjih kvalitetne stavbne dediščine in/ali kulturne krajine, ki jim grozi odmiranje in propad, je možno spremeniti namembnost območij in objektov v območja počitniških hiš. Spremembo namembnosti teh območij in objektov se načrtuje skladno s strokovnimi usmeritvami pristojnih državnih organov in na podlagi celovitega razvoja širšega območja, turizma in drugih prostočasnih dejavnosti ter ohranjanja stavbne dediščine.

1.2 Racionalna raba zemljišč in objektov v naseljih

(1) Načrtovanje rabe zemljišč in objektov je prostorsko razporejanje zemljišč po namenski rabi in dejavnosti, ki jih izvajajo različni uporabniki prostora, ter določanje instrumentov za uresničevanje načrtovanega razvoja.

(2) Pri prostorskem razporejanju zemljišč po namenski rabi in dejavnosti znotraj naselij se stremi k takšnemu prepletu funkcij, ki so medsebojno združljive ali ne motijo druga druge. Preprečuje se izrazito monofunkcionalnost posameznih delov naselij z uvajanjem raznovrstnosti dejavnosti ter mešanjem funkcij bivanja in dela.

(3) Namenska raba naj omogoča sočasnost rabe medsebojno skladnih dejavnosti, zlasti tistih, ki se medsebojno dopolnjujejo in ne slabšajo bivalnega, delovnega, pristočnega in drugega okolja. Prostorsko se razporeja zemljišča po namenski rabi in dejavnosti tako, da ne bi prihajalo do onesnaževanja zraka, voda, tal in prekomernega hrupa in se upošteva biotsko raznovrstnost in naravne vrednote ter pozitiven vpliv na ohranjanje kulturne dediščine.

(4) Prostorsko razporejanje zemljišč po namenski rabi in dejavnosti se določa na osnovi analize razvojnih možnosti ter študije ranljivosti in ustreznosti prostora. Investicije se usmerja predvsem v območja, ki imajo primerne lokacijske prednosti za določene rabe.

(5) Zaradi razpršene poseljenosti slovenskega prostora se nadaljnjo gradnjo usmerja v zgoščevanje že poseljenih območij in ne v odpiranje vedno novih površin za gradnjo. Namen usmerjanja gradnje v obliko zgoščene pozidave je racionalna raba zemljišč ob hkratnem zagotavljanju zadostnih zelenih površin. Zato se določi zgornjo mejo gostote pozidanosti znotraj posameznih območij v naseljih in primerna razmerja med grajenimi in zelenimi površinami, da se zagotovi kvalitetno bivalno okolje. Zgornja meja pozidanosti in tipologija gradnje je pogojena s strukturo posameznega naselja. Gradi se tako gosto, kot dopuščajo omejitve z vidika kakovosti urbane oblike ter kvalitete bivanja. Največ pozornosti pri zgoščevanju poselitve se usmerja predvsem v tista območja, ki so dobro dostopna in imajo organiziran javni potniški promet.

(6) Na urbaniziranih območjih obale morja in jezer se spodbuja taka raba zemljišč, ki je neposredno vezana na izkoriščanje vode za pristočne aktivnosti, ne omejuje prostega dostopa do vode ali prehodnosti ob obali. Za morebitno novo poselitve pa se izkoriščajo prostorske možnosti v zaledju.

1.2.1 Stanovanjska območja

(1) V urbanih naseljih se na podlagi ustreznih raziskav načrtuje in zagotavlja komunalno opremljene površine za stanovanjsko gradnjo in prenovu obstoječih stanovanjskih območij, posebej tam, kjer se s tem stabilizira stanovanjsko funkcijo.

(2) Delež površin za organizirano stanovanjsko gradnjo se večja. V naseljih se povezuje posamezna nova stanovanjska območja v večje enote in upošteva možnosti sanacije obstoječe razpršene pozidave.

(3) Na novih, obsežnejših območjih za gradnjo stanovanj, se izvaja organizirano stanovanjsko gradnjo. V stanovanjskih območjih se zagotavlja različne tipe stanovanj, ki bodo omogočali mešano socialno strukturo stanovalcev in ustrezali tipološko diferencirani strukturi družin. Tipe zazidave se uskladi z obstoječo pozidavo, ob upoštevanju sodobnih trendov v arhitekturi. Pri tem se sledi načelom kvalitetnega bivalnega okolja, ki se med drugim zagotavlja z ustrežno gostoto zazidave, estetskim oblikovanjem celotnega stanovanjskega območja (soseske), kakor tudi posameznih stavb. Vzpodbuja in razvija se takšne oblike stanovanjske zazidave, ureditve in medsebojne razmestitve objektov, ki vzpodbujejo socialne stike in zagotavljajo primerno večje gostote zazidave, istočasno pa zagotavljajo tudi zadostne javne, predvsem zelene površine. V stanovanjskem območju se omogoča peš dostopnost do vseh potrebnih vsakodnevnih storitev. V obstoječe urbano tkivo se posega na podlagi celovite strokovne presoje.

(4) V stanovanjskih območjih se zagotavlja primerno opremljenost z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi, športnimi objekti ter rekreacijskimi in zelenimi površinami. V stanovanjskih območjih so lahko dejavnosti osnovnega šolstva in zdravstva, socialno varstvene dejavnosti, varstvo otrok, trgovske, poslovne, uslužno-obrtno, turistične, upravne dejavnosti, dejavnosti intelektualnih in umetniških storitev ter druge dejavnosti, ki ne poslabšujejo kakovosti bivalnega okolja in prispevajo k bolj racionalni izrabi površin, komunalnih in prometnih omrežij ter celovitemu delovanju naselja.

(5) V stanovanjskih območjih se zagotavlja dobro dostopnost do centralnih in zaposlitvenih območij.

(6) Posamična stanovanjska gradnja je možna kot zapolnjevanje prostih površin in zaokroževanje površin znotraj naselij.

(7) Skladno z nacionalnim stanovanjskim programom se posebno skrb nameni ustvarjanju pogojev za pospešeno gradnjo najemnih, zlasti neprofitnih najemnih stanovanj v urbanih naseljih.

1.2.2 Območja centralnih površin

(1) Zagotavlja se dobro dostopnost do območij centralnih dejavnosti. Vanje so lahko vključene stanovanjske ter druge rabe in dejavnosti, ki preprečujejo pojave monofunkcionalnosti, socialne izločenosti in druge oblike urbane degradacije. V naselju se oblikuje atraktivna, enakomerno razmeščena in dostopna centralna območja, v katerih se zagotavlja možnosti za razvoj oskrbnih, storitvenih, poslovnih, servisnih in drugih centralnih dejavnosti. Posebno skrb se nameni urejanju mestnih in zgodovinskih središč in drugih starejših območij, posebno slabše opremljenih s centralnimi dejavnostmi.

(2) Nova nakupovalna in druga specializirana območja se lahko locirajo na obrobju naselij z dobro prometno dostopnostjo samo ob pogoju, da dopolnjujejo funkcije naselja in ne ogrožajo vitalnosti mestnega središča. Ob pogoju, da zapolnjujejo in zaokrožujejo stavbno tkivo, se lahko locirajo na degradiranih in slabo izkoriščenih površinah. Pri načrtovanju nakupovalnih in drugih specializiranih območij se upošteva uravnoteženost med razvojem obrobja in mestnega jedra tako, da se zagotavlja vitalnost in privlačnost mestnega jedra.

1.2.3 Območja proizvodnih dejavnosti

(1) V urbanih naseljih se omogoča zadostno ponudbo funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva.

(2) Zagotavlja se pogoje za razvoj sodobno opremljenih gospodarskih con in tehnoloških parkov na nacionalni ravni v širšem območju središč nacionalnega pomena, na regionalni ravni v območjih središč regionalnega pomena ter na lokalni ravni v tistih lokalnih središčih, ki ustrezajo predpisanim prostorskim kriterijem.

(3) Pri razvoju gospodarskih con se poleg družbeno ekonomskih pogojev, zagotovljenega zaledja kapitala ter znanja na področju visoke tehnologije in delovne sile, upošteva tudi prostorske kriterije, in sicer: optimalno povezavo s prometnim in energetskega omrežjem ter z drugo infrastrukturno opremljenostjo; bližino in velikost že obstoječih gospodarskih con ter prometnih terminalov; velikost naselij, njihovo vlogo v urbanem sistemu in dostopnost do predvidenih lokacij gospodarskih con; prostorske

možnosti in omejitve, ki izhajajo iz stanja ali značilnosti naravne in kulturne krajine, v katero se posamezna gospodarska cona umešča.

(4) V okviru regionalnih območij se razvija vsaj eno gospodarsko cono za zagotovitev dolgoročnih potreb regionalnega gospodarstva. Zaradi zagotovitve gospodarske konkurenčnosti in delovnih mest se v središčih nacionalnega pomena razvija vsaj eno večjo mednarodno konkurenčno industrijsko cono in vsaj eno podjetniško cono malega gospodarstva. V središčih mednarodnega pomena Ljubljana, Maribor in Koper se razvija državno pomembne tehnološke in industrijske parke, ki so dobro povezani z mednarodnimi terminali za kombinirani promet z železnico, avtocesto, pristaniščem, letališčem ter skladiščnimi conami. V teh mestih se, v skladu z usmeritvami za urejanje naselij in skladno z zagotavljanjem optimalne in racionalne dostopnosti, zagotavlja pogoje za razvoj večjih proizvodnih obratov in visoko razvitih storitvenih dejavnosti.

(5) Država spodbuja povezovanje občin v posamezni regiji k skupnemu vzpostavljanju večjih gospodarskih con in tako preprečuje drobljenje regijskega potenciala, tako s stroškovnega kot tudi z mednarodno konkurenčnega vidika. Država spodbuja razvoj tistih gospodarskih con, ki večajo konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

(6) Gospodarske cone se v naselju umeščajo ob prometno vozliščnih lokacijah tako, da so dobro povezane z železniškim in cestnim omrežjem, ki omogoča javni prevoz na delo z vseh območij regije in sosednjih regij. Izkoristi se tudi bližino obstoječe infrastrukture, kot so pristanišče, letališče ter razpoložljivost električne energije večjih kapacitet in moči. Pri izbiri lokacije se preveri možnosti prenove in sanacije opuščenih industrijskih, komunalnih, prometnih in podobnih območij. Območja nekdanje industrije, ki izpolnjujejo prostorske, okoljske, infrastrukturne in druge pogoje sodobnih proizvodnih parkov, se ponovno usposobi za proizvodne namene.

(7) Razmestitev proizvodnih dejavnosti ne sme poslabšati bivalnih in delovnih razmer v neposredni okolici in ne sme zmanjševati dostopnosti do drugih območij.

1.2.4 Javne površine v naselju

(1) Pri načrtovanju in razvoju naselij se prednostno upoštevajo prometne površine, trgi, ploščadi, površine za evakuacijo prebivalstva, sprehajališča, tržnice, parki, vodni in obvodni prostor, gozdovi, različni biotopi in naravne vrednote.

1.2.4.1 Zelene površine

(1) Pri načrtovanju in urejanju celotnega naselja ali njegovega posameznega dela se zagotavlja zadostne zelene površine glede na obsežnost območja in število prebivalcev. Oblikuje se zeleni sistem naselja, v katerega se vključi zelene površine naselja, vodni in obvodni prostor ter kmetijske in gozdne površine. Za posamezne dele zelenega sistema se opredeli njihovo oblikovno, ekološko in socialno funkcijo.

(2) Z načrtnim ohranjanjem zelenih površin ter urejanjem rekreacijskih območij se vzdržuje razmerje med urbanim in naravnim prostorom. V zaledju mesta se izkoristi možnosti sočasne namembnosti rekreacijskih površin s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Pred spremembo namembnosti se zavaruje tiste zelene in odprte površine, ki so ključne za zeleni sistem mesta zlasti v ekološkem in socialnem smislu.

(3) Pri novogradnjah ali prenovah se obstoječa posamezna drevesa ali skupine dreves upošteva v skladu z njihovim ekološkim ali oblikovnim pomenom v urbani strukturi ali zelenem sistemu naselja.

(4) V širših mestnih območjih je pomembna uravnoteženost med odprtim in grajenim prostorom. Z vegetacijskimi členitvami, zlasti pa z gozdnimi, kmetijskimi ali drugimi zelenimi površinami, se preprečuje zlivanje naselij ali posamičnih zaokroženih grajenih površin v enotna poselitvena območja. Vzpostavlja in varuje se grajene ali naravne robove naselij, da se ohrani razpoznavnost meje posameznega naselja.

1.2.4.2 Prometne površine v naseljih

(1) Pri načrtovanju prometnih površin se podpira širjenje centralnih peš površin in razvoj kolesarskega mestnega omrežja ter razvoj javnega potniškega prometa, kot so železnica, tramvaj in avtobus, ter preprečuje spreminjanje za mesto pomembnih zelenih površin v površine za parkiranje vozil.

1.3 Komunalno opremljanje zemljišč

(1) Zemljišča poselitvenih območij se opremlja z minimalno komunalno infrastrukturo, ki zagotavlja oskrbo s pitno vodo in energijo, odvajanje odplak in odstranjevanje odpadkov ter navezavo na javno cestno omrežje. Manjkajočo komunalno infrastrukturo se dogradi, dotrajano pa sanira.

(2) Nove objekte v poselitvenih območjih, namenjene trajnemu prebivanju, delu, zdravstvu, rekreaciji, športu in drugim dejavnostim, se priključuje na obstoječo komunalno infrastrukturo.

(3) Po dogradnji manjkajoče ali izgradnji nove komunalne infrastrukture se nanjo priključi obstoječe objekte, namenjene dejavnostim, navedenim v zgornjem odstavku.

(4) Pri načrtovanju naselij se prebivalcem zagotovi zanesljivo oskrbo s pitno vodo v količinah skladno z veljavnimi standardi in učinkovito oskrbo z vodo za potrebe hidrantnih omrežij in požarnih bazenov.

(5) V novih naseljih se uredi ločen kanalizacijski sistem za padavinsko in komunalno odpadno vodo, kjerkoli je to ekonomsko upravičeno in tehnično možno.

(6) Za obstoječa, kot tudi za nova naselja, se izdelata energetske zasnove z analizami možnosti rabe lokalno razpoložljivih obnovljivih virov energije.

(7) Pri načrtovanju novih objektov se le te vključi v energetske zasnove naselja.

(8) Pri načrtovanju novih naselij se upošteva energetska varčno umeščanje objektov v prostor, energetska varčne urbanistične rešitve in oblike samooskrbe objektov z energijo.

1.4 Arhitekturna prepoznavnost mest in drugih naselij

(1) Pri načrtovanju in urejanju mest in drugih naselij se stremi k urejenemu in prostorsko uravnoteženemu in oblikovno skladnemu razvoju posameznega naselja tako, da se zagotavlja arhitekturno prepoznavnost na ravni celotnega naselja in na ravni posamezne funkcionalne enote ali dela naselja.

(2) Z oblikovanjem naselij se varuje podoba, merilo in krajinski okvir, sanira vidno degradirane prostore in ustvarja novo arhitekturno prepoznavnost v sožitju z obstoječimi kvalitetami prostora. Pri tem se spoštuje značilnosti prostora in podedovane vrednote ter naravne vrednote, poudarja oblikovne vrednote naselja in varuje dominantne poglede, z načrtno prenovo ohranja zgodovinska naselja oziroma njihove dele, zlasti tiste, ki so naselbinska dediščina. Ohranja se značilne obrise naselja ter usmerja pozornost na možnost zgostitev in zapolnitev urbanega tkiva. Višinski gabariti naj sledijo obstoječim in se prilagodijo obstoječi strukturi.

(3) Prepoznavnost in ohranja se morfološke značilnosti, ki poudarjajo prepoznavnost mest in drugih naselij v skladu s krajino, v katero so umeščena in se zagotavlja razvojno kontinuiteto in celovitost kvalitetnih struktur.

Razvoj naselij se prilagaja geometriji reliefnih oblik, omrežju vodotokov, smerem komunikacij in regulacij ter smerem in konfiguraciji zidave.

(4) Vodne in obvodne površine v naselju se približa naselju z izboljšavo obvodnih površin, urejenimi pešpotmi, ozelenitvami, ustvarjanjem mikroambientov, manjših parkov, igrišč in podobno, kar omogoča prostočasne dejavnosti.

(5) Pri urejanju naselij se pozorno oblikuje območja obvoznic, vpadnic, uličnega, cestnega in obcestnega prostora, pomembna vozlišča, zelene površine in druge odprte površine.

1.4.1 Usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti

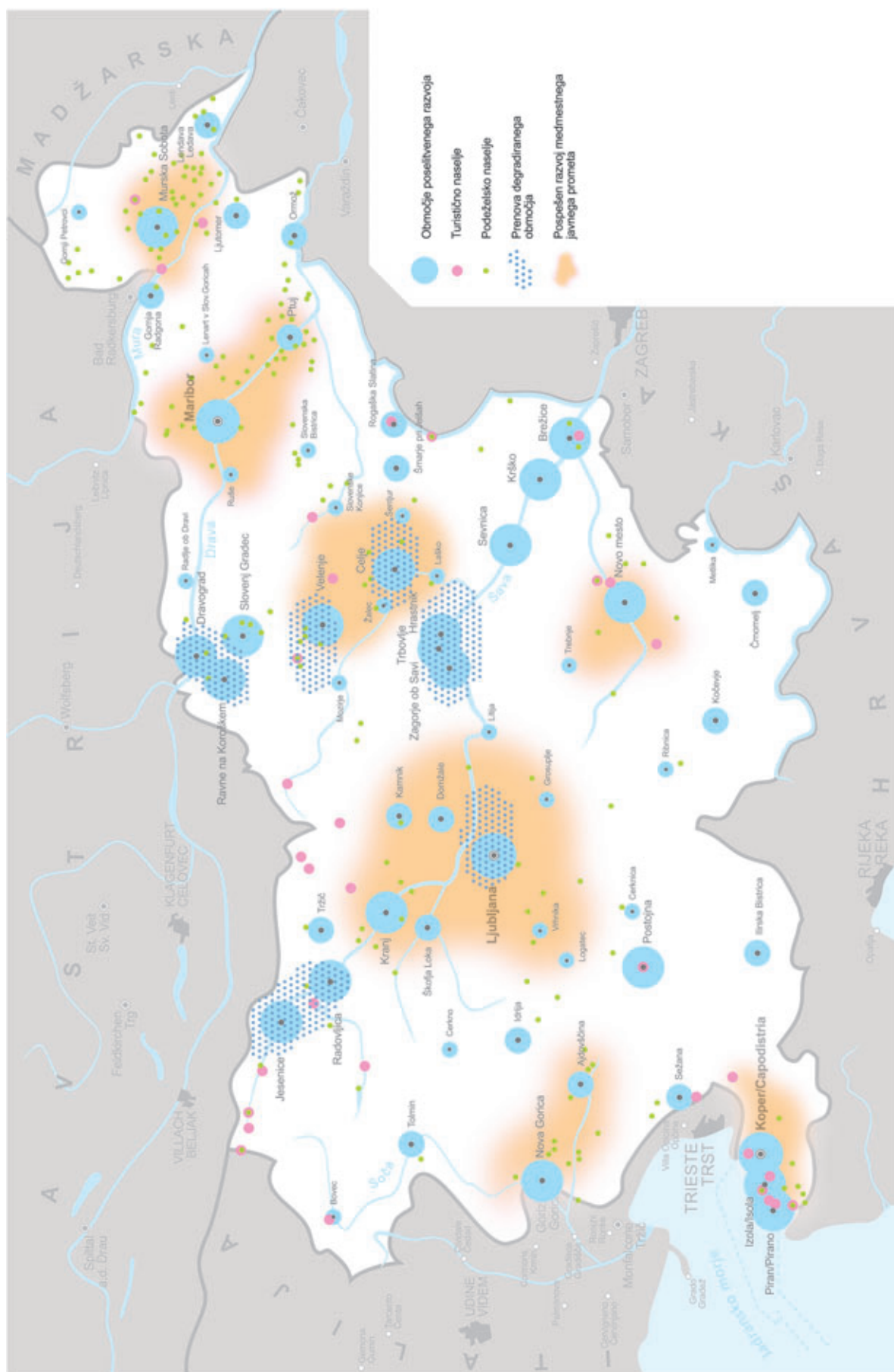
(1) Ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti se izvaja z načrtnim urejanjem in prenovi naselij. Arhitekturna prepoznavnost se odraža v regionalnih urbanističnih in arhitektonskih značilnostih posameznih območij. Pri prenovi, načrtovanju, oblikovanju in urejanju naselij se upošteva ohranjeno in prepoznavno kulturo stavbarstva preteklih obdobj in pri tem uravnovesi sodobna tehnološka in oblikovna izhodišča z obstoječimi vrednotami. S posebno občutljivostjo se posodablja posamezne značilne arhitekturne stvaritve, ki imajo pričevalno vrednost in ponazarjajo značilnosti obdobja, v katerem so nastale, predvsem arhitekturo novjših obdobj, ki (še) ni zavarovana na podlagi predpisov s

področja varstva kulturne dediščine.

Pri posodabljanju se ohranja in varuje značilnosti, členjenost, strukturo in druge podrobnosti posameznega območja oziroma objekta.

(2) Ohranja se različnosti in posebnosti odprtega in grajenega prostora tako, da se upošteva topografija, originalnost, celovitost prepoznavnosti in kontinuitete prostora. V naseljih se poudarjeno ohranja, varuje in prenavlja stavbno dediščino kot vrednoto nacionalnega in evropskega naselbinskega pomena. Zaradi varovanja kakovostnih značilnosti naselij, zlasti tistih, ki so del naselbinske dediščine, se upošteva in ohranja njihov naselbinski videz. Odstopanje je možno le v primeru, da pomeni novo oblikovno in prostorsko kakovost in je ta sprejemljiva tudi iz vidika varstva kulturne dediščine.

(3) Glede na skupne arhitekturne in urbanistične značilnosti v Sloveniji opredeljujemo naslednje arhitekturne regije: Soško – Vipavsko, Kraško – Primorsko, Idrijsko – Trnovsko, Notranjsko – Brkinsko, Gorenjsko, Ljubljansko, Ribniško – Kočevsko, Belokranjsko, Dolenjsko, Zasavsko, Savinjsko – Kozjansko, Koroško, Dravsko in Pomursko arhitekturno regijo. Podrobneje se območja posameznih arhitekturnih regij in usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti in ohranjanje naselbinske dediščine v njih določijo na podlagi strokovnih podlag v okviru izdelave regionalnih zasnov prostorskega razvoja ali strategij prostorskega razvoja občin.

Publikacijska karta št. 1 k poglavju III.1.1
Razvoj poselitve

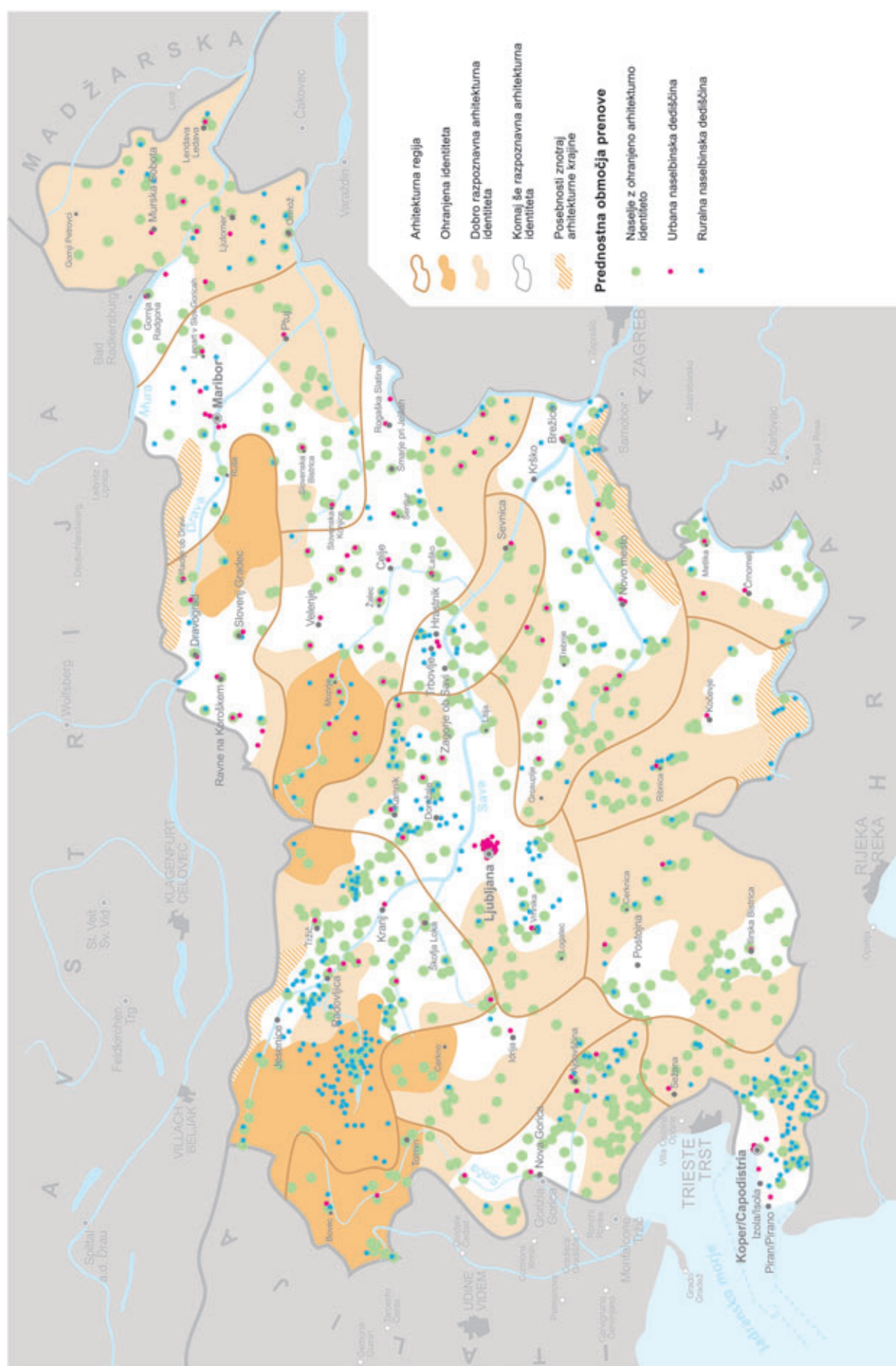
Razvoj mest in drugih naselij

Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije

Meja na meji med RS in RH je prejeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RH (pogodba 1), ki sta jo 19.07.2001 potrdili obe vladi, 20.07.2001 pa je bila parafirana s strani vodij pogodbenih skupin.

Vir: Statistične podatke: SPSS

Kartografska podlaga: MOPE - UPP, MOPE - GLRS, GLZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Publikacijska karta št. 2 k poglavju III.1.4

Razvoj poselitve

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Kartografska podlaga: MOPE - UPP MOPE - GURS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije

Arhitekturna prepoznavnost

2 Razvoj gospodarske javne infrastrukture

(1) Infrastrukturni sistemi omogočajo povezanost in oskrbo urbanih in podeželskih območij ter omogočajo povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi.

Infrastrukturne sisteme se načrtuje tako, da prispevajo k razvoju policentričnega omrežja mest in drugih naselij, h kvalitetnemu razvoju in privlačnosti mest ter drugih naselij, k skladnemu razvoju območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi ter k medsebojnemu dopolnjevanju funkcij podeželskih in urbanih območij.

(2) Z usklajenim razvojem prometne, energetske, telekomunikacijske in komunalne infrastrukture se zagotavlja gospodarske možnosti in privlačno bivalno okolje. Razvoj gospodarske javne infrastrukture se praviloma usmerja v skupne koridorje, ob upoštevanju omejitev, ki izhajajo iz zahtev za ohranjanje biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot, iz zahtev za varstvo naravnih virov ter varstvo kulturne dediščine.

2.1 Razvoj prometne infrastrukture

(1) Prometni sistem je sklop usklajenih prometnih dejavnosti na funkcionalno povezanem infrastrukturnem omrežju vseh vrst in oblik prometa.

(2) Z razvojem prometne infrastrukture se podpira razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij, skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi, medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij ter njihovo povezanost z evropskimi prometnimi sistemi in urbanim omrežjem.

(3) Z optimalnim izkoriščanjem vseh elementov prometnega sistema se razvija uravnotežene in enakomerno obremenjene prometne podsisteme. Pri tem se spodbuja gospodarsko, socialno, okoljsko in prostorsko najbolj smotrne in učinkovite oblike in poteke prometa.

(4) Z razvojem prometnih omrežij se omogoča izkoriščanje potencialov prostora za poselitve, infrastrukturo, proizvodne in oskrbne dejavnosti, rekreacijo in turizem ter funkcionalno zaokrožanje naselij in območij drugih dejavnosti. Razvoj prometnih omrežij se načrtuje usklajeno z razvojem poselitve in drugih infrastrukturnih sistemov. Ob tem se zagotavlja kvalitetne bivalne in delovne pogoje, zmanjšuje negativne vplive na naravno in bivalno okolje, ohranja kulturno dediščino in

varuje naravne vire, biotsko raznovrstnost ter naravne vrednote.

(5) Mednarodni mejni prehodi se določajo praviloma na daljinskih cestah mednarodnega pomena, povezovalnih cestah in cestah nacionalnega pomena, meddržavni mejni prehodi pa praviloma na regionalnem prometnem omrežju. Mejni prehodi za blagovni promet se vzpostavijo na mejnih prehodih, ki so na najpomembnejših smereh blagovnih tokov, pod pogojem, da je njihova lokacija sprejemljiva s funkcionalno urbanističnih, prometnih, okoljevarstvenih in finančnih vidikov. Odstopanje od teh usmeritev in pogojev je dopustno, če je utemeljeno s prometnimi ali turističnimi tokovi, specifičnim obsegom in vrsto prometa, širšimi javnimi interesi, pomembnostjo čezmejnega regionalnega sodelovanja ali iz naravovarstvenih razlogov, upoštevajoč mednarodni položaj Slovenije.

2.1.1 Cestno omrežje

(1) Osnovno državno cestno omrežje tvori omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena, omrežje cestnih povezav čezmejnega pomena in omrežje cestnih povezav nacionalnega pomena. Cestno omrežje med seboj prometno povezuje slovenska središča mednarodnega pomena, slovenska središča nacionalnega pomena in regionalna središča ter jih povezuje z mednarodnim evropskim in čezmejnim prostorom.

(2) Omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena se navezuje na omrežje daljinskih cestnih povezav enakega pomena sosednjih držav in poteka v smeri Beljaka preko Jesenic do Ljubljane in naprej proti Zagrebu (X. koridor), od Kopra prek Ljubljane in Maribora do Lendave in naprej proti Budimpešti (V. koridor), z odcepom od Divače proti Trstu, od Gradca do Maribora, Ptuja in naprej proti Zagrebu, z odcepom od Lendave proti Zalalovem ter odcepom od Postojne/Divače preko Ilirske Bistrice naprej proti Reki (Jadransko-Jonska pobuda).

Z vključitvijo Republike Slovenije v Evropsko unijo postane omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena del vseevropskega cestnega omrežja (TEN, V. in X. panevropski prometni koridor in Jadransko-Jonska pobuda) (Karta št. 2).

(3) Na omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena se navezujejo cestne povezave čezmejnega pomena v smereh od Razdrtega preko Nove Gorice in naprej proti

Vidmu, iz smeri Trsta preko Škofij do Kopra in preko Dragonje naprej proti Bujam, od Celja preko Velenja in Slovenj Gradca naprej proti Velikovcu in od Celja preko Novega mesta ter Metlike proti Karlovcu, od Maribora do Dravograda, od Slovenske Bistrice do Hajdine in naprej preko Ptuja in Ormoža proti Varaždinu, od Vidma preko Tolmina in Škofje Loke naprej do Domžal ter od Želina preko Idrije do Logateca z navezavo na omrežje mednarodnih daljinskih cestnih povezav ter od Ljubljane do Kočevja in naprej proti Delnicam.

(4) Ljubljana, Maribor in somestje Koper – Izola – Piran se navezujejo na omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena z ustreznimi navezovalnimi cestami.

(5) Regionalna središča Slovenije se prometno povezujejo med seboj ter se navezujejo na omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena oziroma omrežje cestnih povezav čezmejnega pomena ter na cestna omrežja sosednjih držav s cestnimi povezavami nacionalnega pomena v smereh od Črnega Kala proti Sočergi, od Nove Gorice do Tolmina in od Kobarida do Predila, od Hrušice do Rateč, od Podtabora do Ljubelja, od Lendave proti Čakovcu na Hrvaškem, od Celja do Rogaške Slatine in naprej do Dobovca, od Kočevja preko Črnomlja do Metlike ter od Šentjakoba do Zidanega Mosta in naprej do Drnovega, od Slovenske Bistrice mimo Rogaške Slatine do Brežic, od Murske Sobote do Ormoža, od Sežane do Nove Gorice, od Unca do Žlebiča ter od Kočevja do Novega mesta. Do izgradnje daljinske cestne povezave mednarodnega pomena v smeri Reka, Ilirska Bistrica, Postojna/Divača se še naprej zagotavlja obstoječo cestno povezavo od Krvavega potoka preko Kozine do Staroda in naprej proti Reki.

(6) Notranji obodni cestni prometni obroč zagotavlja povezanost regionalnih in medobčinskih središč (Idrija, Cerklje, Škofja Loka, Kranj, somestje Kamnik – Domžale, somestje Trbovlje – Hrastnik – Zagorje ob Savi, Novo mesto, Kočevje, Ribnica, Cerklje, Postojna, Logatec, Idrija), s katerim se zagotavlja povezanost posameznih regij mimo Ljubljane in s tem izboljšuje možnosti za njihov prostorski razvoj.

(7) Obmejni obodni cestni prometni obroč omogoča dostopnost slabše razvitih predelov ob

meji in omogoča povezovanje obmejnih območij z osrednjim območjem države.

(8) Na osnovno državno cestno omrežje se navezuje cestne povezave regionalnega pomena, s katerimi se prometno povezuje medobčinska in pomembnejša lokalna središča ter za državo pomembna turistična in obmejna območja.

(9) Naselja v občini se z naselji v sosednjih občinah ali z naselji in deli naselij v sami občini povezuje s cestnimi povezavami lokalnega pomena.

2.1.2 Železniško omrežje

(1) Osnovno železniško omrežje tvori omrežje daljinskih železniških povezav mednarodnega pomena, omrežje daljinskih železniških povezav nacionalnega pomena in omrežje regionalnih železniških povezav. Za navezovanje na evropsko »TEN« infrastrukturo omrežje ter V. in X. panevropski prometni koridor se rekonstruira in dogradi daljinske železniške povezave mednarodnega pomena, ki bodo omogočale hitrosti do 160 km/h v smereh od Sežane do Ljubljane in Maribora in naprej proti Gradcu (II. tir Maribor–Šentilj), od Zidanega mosta proti Zagrebu, Ljubljane do Jesenic in naprej proti Avstriji (II. tir Ljubljana–Jesenice–Podrožca), od Pivke prek Ilirske Bistrice naprej proti Reki in od Pragerskega skozi Ormož in Mursko Soboto proti Budimpešti. Omogoči se gradnjo nove učinkovitejše daljinske povezave mednarodnega pomena od Kopra do Divače – II. železniški tir. Na te proge, ki so neposredno vezane na evropske prometne tokove, se navezuje državna in regionalna prometna vozlišča za tovorni in potniški promet, s katerimi se omogoči konkurenčne pogoje za razvoj dejavnosti v evropskem prostoru.

(2) Transevropska daljinska hitra železniška povezava v okviru V. panevropskega prometnega koridorja, ki povezuje Benetke preko Ljubljane in Zagreba z Budimpešto, se proti severu povezuje z zmogljivimi daljinskimi železniškimi povezavami v smereh od Ljubljane proti Münchnu in od Zidanega mosta do Maribora in naprej proti Dunaju. Na daljinsko hitro železniško povezavo se naveže prometna vozlišča: na območju Divače s povezavo proti Kopru in Novi Gorici, na območju Pivke s povezavo proti Istri, na območju Ljubljane s povezavo proti Avstriji, na območju Zidanega mostu s povezavo proti Mariboru in druge prometne podsisteme z ustrezno posodobitvijo obstoječih železniških prog v koridorjih obstoječih železnic,

kadar to omogočajo tehnične in tehnološke rešitve in je prostorsko racionalno.

(3) Ostala nacionalna in nekatera regionalna središča Slovenije se navezuje na daljinske železniške povezave mednarodnega pomena z daljinskimi železniškimi povezavami nacionalnega pomena. Obstoječo železniško infrastrukturo se rekonstruira, posodablja in tam, kjer je potrebno, dogradi ter zagotovi učinkovitejše železniške povezave v smereh od Ljubljane proti Novemu mestu in naprej proti Karlovcu na Hrvaškem, od Nove Gorice do priključka na železniško progo (V. koridor) na italijanski strani in od Nove Gorice do Sežane kot tudi od Nove Gorice prek Tolmina do Jesenic, od Maribora preko Dravograda in naprej proti Celovcu v Avstriji, od Celja proti Dravogradu ter od Ormoža proti Čakovcu na Hrvaškem, od Ljubljane proti Kočevju ter od Murske Sobote proti Lendavi.

(4) Z regionalnimi železniškimi povezavami se povezuje ostala regionalna središča, nekatere državno pomembne objekte, za državo pomembna turistična in obmejna območja ter navezuje promet na daljinske železniške povezave mednarodnega in nacionalnega pomena. Obstoječe regionalne železniške povezave, ki povezujejo Ajdovščino z Dornberkom, Kreplje z Repentaborom, Kočevje z Ljubljano, Kamnik z Ljubljano, Sevnico s Trebnjem, Novo mesto s Stražo, Celje z Rogatcem, Dravograd z Otiškim vrhom, Šmarje pri Jelšah (Stranje) z Imenom, Ljutomer z Gornjo Radgono ter Lendavo z Gornjimi Petišovci, se ohranja in posodablja. Zagotovi se neposredna železniška povezava mesta Lendava z Mursko Soboto oziroma s slovenskim železniškim omrežjem. Proučijo se nove regionalne železniške povezave, ki bodo povezovala Tržič s Kranjem, Kočevje s Petrino ali Črnomljem, Poljčane s Slovenskimi Konjicami do Zreč, Vrhniko z Ljubljano, Jesenice s Trbižem, Lendavo z Dolgo vasjo ter letališče Brnik z Ljubljano in Kranjem.

(5) V Sloveniji in v povezavi s sosednjimi državami se zagotavlja neposredne železniške povezave gospodarskih con in posameznih gospodarskih subjektov na železniško omrežje s ciljem boljše dostopnosti in preusmerjanja prometnih tokov s cestnega na železniško omrežje.

2.1.3 Pristanišča

(1) V koprskem pristanišču se zagotavlja nadaljnji razvoj pristaniške infrastrukture, ki je potrebna za razvoj edinega slovenskega pomorskega pristanišča

za mednarodni tovorni in potniški pomorski promet. Z dograditvijo železniške in druge prometne infrastrukture, ki povezuje koprsko pristanišče z zaledjem prek učinkovitejše železniške povezave Koper–Divača, se pospešuje razvoj in konkurenčnost koprskega pristanišča v mednarodnem prostoru. Razvoj koprskega pristanišča je vezan na izgradnjo zaledne prometne infrastrukture.

(2) Del koprskega pristanišča, ki je funkcionalno navezan na mesto se nameni za ureditev domačega in mednarodnega pomorskega potniškega prometa in ureditev potniškega terminala. Za spodbujanje javnega pomorskega potniškega prometa pa se v Izoli, Piranu in Portorožu razvija in posodablja sedanja pristanišča.

(3) V smislu razvoja okolju prijaznega in donosnega navtičnega turističnega gospodarstva se omogoča razvoj marin in turističnih pristanišč na obstoječih lokacijah, izjemoma pa kot možna oblika sanacije že degradiranih območij. Na primernih rekah, jezerih in umetnih jezerih se omogoča razvoj turističnega čolnarjenja s potrebno infrastrukturo.

(4) Na reki Savi se na mejni točki med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško razvija rečno pristanišče, če se zagotovi plovnost reke Save od izliva v Donavo do mejne točke med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško.

(5) Za potrebe varnosti pomorskega, tovrnega in potniškega prometa in akcij reševanja in iskanja na morju se na slovenski obali zagotavlja ustrezen radarski sistem. S pomočjo tega sistema se zagotavlja nadzor nad ladijskim prometom ter učinkovita koordinacija v primeru ladijskih nezgod.

2.1.4 Letališča in heliporti

(1) Omrežje letališč in heliportov tvorijo javna letališča in heliporti za mednarodni in domači zračni promet. Omrežje se v prostoru dosega z njihovo enakomerno postavitvijo tako, da je zagotovljena optimalna prostorska pokritost.

(2) Zasnova mednarodnih letališč/heliportov za potrebe mednarodnega zračnega prometa na nacionalni ravni ohranja in razvija dosedanja tri javna letališča/heliporte za mednarodni zračni promet.

(3) Za potrebe domačega zračnega prometa se na nacionalni ravni z navezavo na središča nacionalnega in središča regionalnega pomena

razvija javna letališča/heliporte za domači zračni promet ter se pri tem upošteva tudi potrebe reševalnih služb. Ob središčih nacionalnega pomena in na območjih v neposrednem zaledju velikih slovenskih mest in velikih mest v zamejstvu se dopušča možnost razvoja javnega letališča/heliporta za mednarodni promet nižje kategorije, v kolikor so za to zagotovljene prostorske možnosti in izpolnjene zahteve mednarodnega zračnega prometa. V Cerkljah ob Krki se nadalje razvija letališče za potrebe zračnega prometa Slovenske vojske, ki se bo delno uporabljalo tudi za potrebe civilnega zračnega prometa. Obstoječim letališčem se še naprej ohranja njihova funkcija.

(4) Pri umeščanju letališč, letališke infrastrukture ter heliportov v prostor se upošteva lokacije obstoječih letališč, možnosti za zagotavljanje navezanosti na posamezna središča z javnim potniškim prometom, prostorske možnosti in omejitve, ki izhajajo iz značilnosti poselitvenega razvoja in zagotavljanja kvalitetnega bivalnega okolja ter evropski zračni navigacijski načrt. Letališča in heliporte se načrtuje tako, da je zagotovljena varnost ljudi in materialnih dobrin.

2.1.5 Naprave za vodenje zračnega prometa in nadzor zračnega prostora

(1) Z obnovo obstoječega in z dograditvijo novih elementov radarskega sistema se zagotavlja vzpostavitev učinkovitega radarskega sistema dolgega dosega, ki služi vodenju, upravljanju in nadzorovanju zračnega prometa na zračnih poteh ter nadzoru zračnega prostora na zračnih poteh. Glede na relief slovenskega prostora in mednarodne standarde s področja civilnega letalstva se zagotavlja najmanj štiri vire radarskih podatkov oziroma postavi štiri radarske sisteme na ustreznih lokacijah.

(2) Razvija se priletne radarske sisteme na letališčih, ki služijo vodenju, upravljanju in nadzorovanju zrakoplovov na manjših višinah oziroma varnemu priletu in odletu zrakoplovov z letališč. Ravno tako se razvija sisteme za satelitsko navigacijo.

(3) Radarske sisteme se v prostoru načrtuje tako, da se s čim manjšim številom lokacij radarjev zagotovi čim večjo pokritost prostora za različne potrebe ob hkratnem čim manjšem vplivu na okolje in zdravje ljudi.

(4) Skladno z mednarodnimi standardi s področja civilnega letalstva se nadalje razvija tudi

ostale infrastrukturne objekte, naprave in sisteme navigacijskih služb zračnega prometa.

2.1.6 Javni potniški promet in prometna vozlišča za javni potniški promet

(1) Javni potniški promet na državni, regionalni in lokalni ravni se razvija v logistično povezan sistem. Razvoj celotnega sistema javnega potniškega prometa se razvija v kombinaciji med letalskimi, tirnimi, cestnimi in pomorskimi prevozi s poudarkom na železniškem javnem potniškem prometu v smereh V. in X. prometnega koridorja skozi Slovenijo (Karta št. 2).

(2) Za hitrejši razvoj javnega potniškega prometa in kvalitetnejše prevozne usluge se razvija sistem potniških terminalov in se postajališča različnih prevoznih sistemov javnega potniškega prometa logistično povezuje. Regionalna središča se skladno z razvojem poselitve razvija v prometna vozlišča za javni potniški promet.

(3) S pospešenim razvojem javnega potniškega prometa se izboljšuje dostopnost z javnimi prometnimi sredstvi do središč regionalnega pomena. Prometni sistemi javnega potniškega prometa v urbanih območjih morajo biti učinkovito povezani v sistem javnega potniškega prometa regionalnega, nacionalnega in mednarodnega pomena, zato se v širših mestnih območjih naselja povezuje s sistemom primestnega železniškega prometa.

(4) Soodvisno z razvojem poselitve se prednostno in povezano razvija vse oblike javnega potniškega prometa v tako imenovani prometni sistem »vlak - bus« v povezavi s parkirišči in kolesarskimi potmi z namenom, da se omogoči sistem »parkiraj in bodi peljan«. V priobalnem območju se pospešuje razvoj javnega pomorskega potniškega prometa. V ožjih urbanih in lokalnih območjih se ob izboljšanju integriranega javnega potniškega prometa spodbuja tudi razvoj nemotoriziranega prometa kot sta kolesarjenje in pešačenje. V prometnih vozliščih se razvija potniška prometna vozlišča, ki bodo prostorsko ločena od tovornih prometnih terminalov.

2.1.7 Prometni terminali

(1) Prometne terminale za kombinirani promet se na mednarodni ravni razvija v Kopru, Ljubljani in Mariboru, prometne terminale nacionalnega pomena pa ob nacionalnih prometnih vozliščih v Novem mestu, Celju, Murski Soboti, Divači (Sežani), Novi Gorici in v Kranju (Jesenicah).

Zaradi obstoječih kapacitet in pričakovanih prometno logističnih potreb se na enaki ravni razvija tudi prometni terminal v Brežicah.

Prometne terminale regionalnega pomena ali distribucijske centre se razvija tudi v okviru drugih prometnih vozlišč – v Brežicah, Dravogradu, Ptuj, Ilirski Bistrici ter drugih, če za to obstajajo prometno logistične potrebe in so zagotovljene prostorske možnosti.

(2) Prometne terminale se razvija v neposredni povezavi z gospodarskimi conami, ki se jih načrtuje kot njihov sestavni del ali pa kot samostojne prostorske enote v njihovi bližini.

2.1.8 Žičniški promet

(1) Žičniški promet se razvija v okviru enovitega prometnega sistema povsod tam, kjer drugi prometni podsistemi zaradi reliefa tehnološko ne morejo opravljati prometne naloge oziroma tam, kjer je uporaba drugih prometnih podsistemov zaradi vremenskih in drugih razmer lahko začasno onemogočena ali motena. Omogoča se mobilnost potnikov in tovora do gorsko turističnih centrov državnega pomena, upošteva pa se tudi potreb industrije, rudarstva, gozdarstva in drugih dejavnosti.

2.1.9 Kolesarsko omrežje

(1) Zasnovo kolesarskega omrežja tvori omrežje državnih daljinskih in glavnih kolesarskih povezav, ki povezujejo urbana središča in turistična naselja

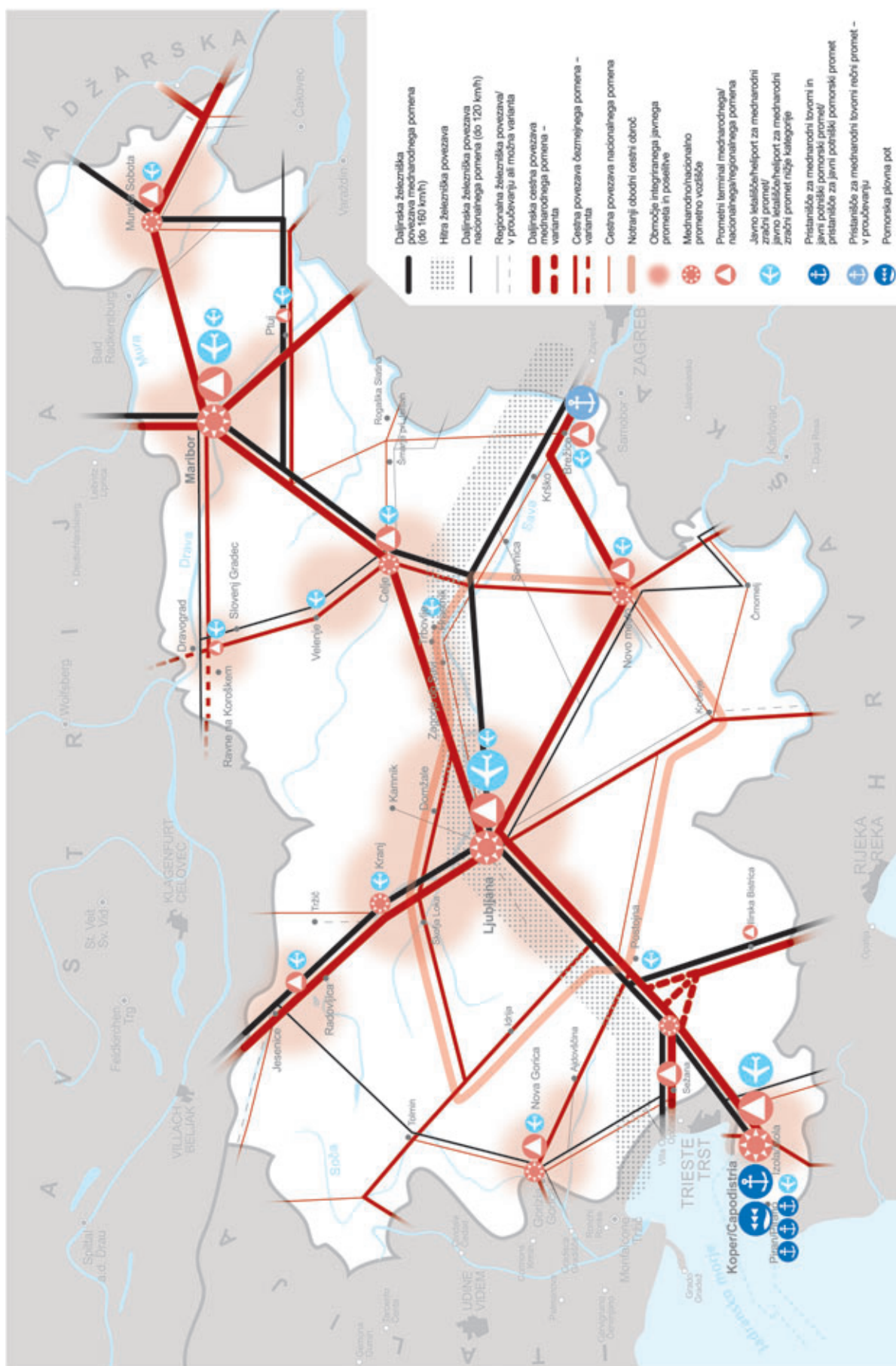
ter se navezujejo na daljinski evropski kolesarski povezavi številka 8 in 9, ki potekata skozi Slovenijo.

(2) Glede na prostorske možnosti ter razpoložljivo cestno infrastrukturo se za kolesarske poti izkoristi obstoječe, z motornim prometom neobremenjene ali malo obremenjene prometnice. Nove kolesarske poti se izgrajuje tam, kjer teh možnosti ni.

(3) Omrežja regionalnih kolesarskih povezav se razvija v smereh daljinskih in glavnih cestnih povezav ter se jih navezuje na evropske kolesarske povezave. Na območju mest in drugih naselij se izgrajuje kolesarsko omrežje tudi za dnevno migracijo na krajših razdaljah. S kolesarskimi stezami in pasovi se opremi najpomembnejše smeri osebnega prometa v urbanih območjih ter se jih navezuje na postajališča javnega potniškega prometa in parkirne površine za motorna vozila.

2.1.10 Omrežje pešpoti

(1) Zasnova pešpoti obsega planinske in tematske pešpoti v urbanih in podeželskih območjih, ki se povezujejo v omrežje pešpoti in na evropske pešpoti E6 in E7 ter kulturne poti, ki potekajo skozi Slovenijo. Omrežje pešpoti se razvija v turističnih območjih in se povezuje s kolesarskim omrežjem. Z njimi se zagotavlja povezovanje privlačnih krajinskih območij med seboj, pri njihovem umeščanju pa skrbi za varnost pešcev oziroma pohodnikov.

Publikacijska karta št. 3 k poglavju III.2.1
Razvoj gospodarske javne infrastrukture

Usmeritve za razvoj prometnega sistema

Strategija prostorskega razvoja Republike Slovenije

Vir: Strokovne podlage SPRS
Kartografska podlaga: MOPE - UPP MOPE - GURS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Meja na mejo med RS in RI je prevzeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RI (priloga 1), ki sta jo 19.07.2001 podpisali obe vladi. 20.07.2001 pa je bila parafirana s strani volji pospajskanih skupin.

2.2 Razvoj telekomunikacijske infrastrukture

(1) Telekomunikacijsko omrežje tvorijo satelitska omrežja, fiksna in mobilna, govorna in podatkovna prizemna omrežja, omrežja za radijsko in televizijsko radiodifuzijo in omrežja za kabelsko televizijo. Ustrezno razvita telekomunikacijska infrastruktura spodbuja družbeni, kulturni in regionalni razvoj, zmanjšuje probleme razdalj, spodbuja oblikovanje novih storitev ter olajšuje dostop do informacij in storitev.

(2) S telekomunikacijskim omrežjem se zagotavlja dostop do kakovostnih in za vsakdanje življenje, delo in razvoj, pomembnih storitev informacijske družbe in učinkovito delovanje sistemov za potrebe varnosti, obrambe, zaščite in reševanja. Zato se ga razvija kot učinkovit, zanesljiv in prostorsko racionalen sistem.

(3) Primarni razvojni telekomunikacijski osi se razvija v smeri V. in X. infrastrukturnega koridorja (Karta št. 2). Zaradi ugodne geografske lege države se omogoči izkoriščanje možnosti za trženje tranzitnih telekomunikacijskih storitev.

(4) Prioritetno se spodbuja povezovanje in združevanje obstoječih telekomunikacijskih omrežij, optimizacijo uporabe vsakega izmed njih ter sistematično uvajanje novih tehnik in tehnologij.

(5) Trase telekomunikacijskih kablov se prednostno predvidi v obstoječih in načrtovanih infrastrukturnih koridorjih. Prav tako se pri umeščanju novih naprav in objektov telekomunikacijskega omrežja v prostor v čim večji meri združuje in prednostno uporabi že obstoječe naprave in objekte telekomunikacijskega omrežja, vplivi na zdravje, okolje in prostor pa morajo biti čim manjši.

(6) Zaradi uvajanja novih oblik dela na daljavo na podeželju in na odročnih območjih se temu ustrezno zagotovi pripravo infrastrukturnih pogojev. Z zagotavljanjem kakovostnega dostopa do interneta se spodbuja vključevanje najširšega kroga prebivalcev v informacijsko družbo. Za zagotavljanje usposobljenosti mladih za informacijsko družbo pa se zagotavlja optimalno telekomunikacijsko opremljenost izobraževalnih ustanov.

2.3 Razvoj energetske infrastrukture

(1) Razvoj energetske infrastrukture je zasnovan tako, da omogoča uresničevanje zastavljenih ciljev prostorskega razvoja Slovenije.

2.3.1 Energetski sistem

(1) Energetski sistem je sklop posameznih energetskih infrastrukturnih sistemov, ki omogočajo oskrbo države z elektriko, zemeljskim plinom, nafto in naftnimi derivati, toploto, obnovljivimi in drugimi viri energije. Pri pridobivanju, pretvorbi, prenosu, distribuciji in uporabi energije, ki povzročajo praviloma nezaželeni in dolgoročni vplivi na okolje in prostor, se upošteva načela vzdržnega prostorskega razvoja in spoznanje o omejenosti virov ter možnosti izrabe vseh realnih potencialov na področju učinkovite rabe energije.

(2) Oskrba države z energijo temelji na posameznih energetskih sistemih, s katerimi se omogoča skladen razvoj države ter zagotavlja kvalitetno, zanesljivo, ekonomično in zadostno oskrbo z energijo v zahtevani obliki v vseh regijah, mestih in naseljih.

(3) Energetske sisteme se razvija tako, da bo zagotovljena varna in zanesljiva preskrba. Da bi dosegli varno in zanesljivo energetsko oskrbo v vseh delih države, se dogradi posamezne energetske sisteme tako, da se le-ti vključujejo v evropska omrežja in da je zagotovljena diverzifikacija dobav.

(4) Posamezne energetske sisteme se razvija tako, da so med seboj usklajeni in dopolnjujoči, da so fleksibilni in se jih lahko prilagaja spremembam v družbi, ter da so čim manj občutljivi na napake, ki jih povzročijo človek ali naravne nesreče.

(5) Pri razvoju energetskih sistemov se upošteva načela varstva bivalnega in drugega okolja in izboljševanja kakovosti prostora. Razvoj energetskih sistemov mora temeljiti na varčni in smotrni rabi prostora ob ohranjanju in razvoju prostorskih potencialov za druge rabe prostora. Prostorski razvoj energetske infrastrukture se zagotavlja v skupnih infrastrukturnih koridorjih, pri čemer se teži k zmanjševanju njihovega števila.

(6) Umeščanje energetskih objektov in naprav v prostor se načrtuje tako, da se, kolikor je le mogoče, upošteva značilne naravne prvine kot so gozdni rob, podnožje pobočij, reliefne značilnosti ter vidnost naselij in značilne vedute.

(7) Učinkovita in varčna raba energije mora biti trajna razvojna usmeritev pri gospodarjenju in načrtovanju novogradenj, prenovi in sanaciji, kar pomeni zmanjševanje rabe energije ob

zagotavljanju enake ali večje kakovosti življenja in konkurenčnosti gospodarstva.

(8) Pri načrtovanju novih ter posodabljanju in širitvi obstoječih objektov se prednost nameni uporabi obnovljivih in okolju prijaznih virov energije ter čim večji nevtralizaciji in zmanjševanju emisij prahu, toplogrednih plinov, SO₂ in NO_x.

2.3.2 Obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije

(1) Med obnovljive vire energije uvrščamo vodni potencial, biomaso, energijo vetra, geotermalno energijo, sončno energijo, toploto okolja in odpadno toploto ter energijo, ki se sprošča pri sežiganju odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Pri načrtovanju se zagotavlja prednost rabe teh virov energije pred fosilnimi viri energije.

(2) Spodbuja se rabo obnovljivih virov energije, da se poveča njihov delež v primarni energetske bilanci države. Fosilna goriva se nadomešča z rabo tehnološko in gospodarsko izkoristljivih potencialov obnovljivih virov.

(3) Rabo obnovljivih virov energije se vključi v energetske zasnove regij, mest in lokalnih skupnosti. V energetskih zasnovah regij, mest in lokalnih skupnosti se, poleg analiz možnosti vključevanja obnovljivih virov in samooskrbe z energijo, poda tudi možnosti varčevanja z energijo in načine pospeševanja učinkovite rabe energije.

(4) Na področju učinkovite rabe energije se z medresorskim sodelovanjem zagotavlja pripravo programov ter pogoje za učinkovito rabo energije.

(5) Z energetsko učinkovitim urbanističnim načrtovanjem in arhitekturnim oblikovanjem, še posebno na področju umeščanja objektov, sistemov poselitve in energetske varčnih oblik gradnje, se zagotavlja zmanjšanje porabe energije.

(6) Pri gospodarjenju in načrtovanju novogradenj, prenovi in sanaciji se zagotavlja učinkovito in varčno rabo energije.

(7) Spodbuja se gradnja novih enot za sočasno proizvodnjo toplote in električne energije in sistemov daljinskega ogrevanja, ki uporabljajo toploto iz soproizvodnje.

2.3.3 Elektroenergetski sistem

(1) Elektroenergetski sistem tvorijo objekti, omrežja in naprave za proizvodnjo, prenos in

distribucijo električne energije. Elektroenergetski sistem se razvija in dograjuje tako, da zagotavlja varno in zanesljivo oskrbo z električno energijo v vseh regijah, mestih in naseljih v državi. Pri načrtovanju oskrbe z električno energijo, ki zajema proizvodnjo, prenos, distribucijo in porabo energije, mora biti poleg energetske učinkovitosti, gospodarnosti ter okoljske in družbene sprejemljivosti izkazan pozitiven vpliv na regionalni in urbani razvoj.

2.3.3.1 Proizvodnja električne energije

(1) Za pridobivanje električne energije se prioriteto obnavlja, posodablja, ekološko sanira oziroma nadomešča obstoječe proizvodne enote z novjšimi in učinkovitejšimi proizvodnimi objekti.

(2) Pri nadaljnjem razvoju proizvodnje električne energije se načrtuje objekte za rabo obnovljivih virov energije kot so veter, geotermalna energija in drugi, z upoštevanjem učinkovitosti izbranega sistema in prostorske, okoljske ter družbene sprejemljivosti.

(3) Proizvodnja električne energije se prvenstveno ohranja v obstoječih hidroelektrarnah na reki Dravi, Savi in Soči, ki se jih s permanentnim vzdrževanjem, saniranjem, posodabljanjem in optimiranjem izrabe energetskega potenciala, prilagaja potrebam slovenskega elektroenergetskega sistema. Gradnja novih hidroelektrarn se načrtuje na reki Savi. Morebitno hidroenergetsko izrabo zgornjega dela reke Mure se preveri v sklopu celostne rešitve za sanacijo poglobljanja njenega dna. Rešitve se prilagodi morebitnim drugim rabam vode ob upoštevanju ohranjanja biotske raznovrstnosti. Za zagotavljanje vršne energije se preveri izgradnjo črpalnih hidroelektrarn ob rekah Dravi, Savi in Soči.

(4) Pri obstoječih termoelektrarnah se prioriteto nadomešča agregate, ki jim bo potekla življenjska doba, s sodobno, čistejšo tehnologijo oziroma z agregati na čistejša goriva. V nove termoelektrarne se usmerja sodobne tehnologije vključno z rabo obnovljivih virov. Nove termoelektrarne se načrtuje na lokacijah ob obstoječih termoelektrarnah, v bližini ali ob razpoložljivih energetskih vodih in v okviru industrijskih kompleksov s primerno infrastrukturo in prostorskimi možnostmi. Gradnja novih termoelektrarn na premog v prihodnosti ni predvidena.

(5) V okviru učinkovite rabe fosilnih goriv se daje prednost soproizvodnji električne energije in toplotne energije. Pri vseh novogradnjah in pri

obstojećih termoelektrarnah ter pri vseh večjih kotlovnica za daljinsko ogrevanje se preveri možnost sproizvodnje (termoelektrarne – toplarne).

(6) Jedrska elektrarna Krško ostaja v obratovanju. Z modernizacijo in revitalizacijo se ohranja varno delovanje in ustvarja pogoje za morebitno podaljšanje njene življenjske dobe.

2.3.3.2 Prenos in distribucija

(1) Pri prenosnem in distribucijskem elektroenergetskem omrežju se poleg obnove in sanacije dogradi omrežje, zgradi in okrepi interkonekcijske povezave s sosednjimi državami, predvsem z Madžarsko in Italijo ter izvede prehod z 220 kV omrežja na 400 kV napetostni nivo. Z uvajanjem novih tehnologij na področju prenosa in distribucije električne energije se maksimalno izkoristi obstoječe trase in infrastrukturne koridorje, nove pa načrtuje tam, kjer ni drugih možnih rešitev.

(2) Pri prostorskem umeščanju se proučijo najugodnejši poteki tras, ki morajo poleg funkcionalno tehnoloških vidikov upoštevati prostorsko prilagojenost urbanemu razvoju in skladnost s prostorskimi možnostmi in omejitvami.

(3) Sistem prenosnega omrežja napetosti 110 kV in več se načrtuje in dograjuje tako, da omogoča vključitev novih proizvodnih virov in skupaj z distribucijskim omrežjem zagotavlja stabilno, zanesljivo in kvalitetno oskrbo naselij in drugih večjih porabnikov z električno energijo na celotnem ozemlju Slovenije.

(4) Elektroenergetske koridorje se praviloma združuje s koridorji ostale energetske in druge infrastrukture. Na pozidanih območjih oziroma stanovanjskih območjih in na območjih kulturne dediščine se daje prednost kabelski izvedbi.

2.3.4 Plinovodni sistem

(1) Sistem oskrbe z zemeljskim plinom zajema proizvodnjo plina, prenos, distribucijo in skladiščenje zemeljskega plina. V Sloveniji je proizvodnja zemeljskega plina zanemarljiva, zato bo tudi v bodoče oskrba države odvisna od virov iz različnih držav proizvajalk zemeljskega plina. Zagotavlja se dolgoročno, varno in zanesljivo dobavo iz različnih virov.

(2) Za zagotavljanje varne in zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom se poveča pretočno fleksibilnost

ter zgradi dodatne plinovode in plinovodne zanke oziroma okrepi prenosne plinovodne zmogljivosti.

(3) Obstoječi plinovodni sistem se dogradi in okrepi tako, da omogoča zadostno razpoložljivost zemeljskega plina na lokacijah, kjer se v skladu z razvojem poselitve in gospodarstva načrtuje njegova povečana raba.

(4) Za pokrivanje neenakomerne porabe in sezonskih nihanj se zagotavlja skladiščne prostore za zemeljski plin. Do izgradnje lastnega skladišča za zemeljski plin se skladiščni prostor zagotavlja v več sosednjih državah.

(5) Za zagotovitev čim bolj učinkovite izrabe prostora se zagotavlja usklajeno načrtovanje prenosnega plinovodnega sistema in distribucijskega plinovodnega omrežja.

(6) Energetsko oskrbo široke rabe v mestih in naseljih, ki so že povezana s plinovodnim omrežjem in v krajih, ki jih je ob razumnih vlaganjih še možno povezati z obstoječim plinovodnim omrežjem, se nasloni na zemeljski plin.

(7) Na območjih, kjer oskrba z zemeljskim plinom še ni možna in obstaja možnost kasnejšega prehoda na zemeljski plin, se oskrbo prehodno načrtuje z uporabo tekočega naftnega plina.

(8) Koridorje za umeščanje plinovodov za potrebe vključevanja Slovenije v evropske energetske integracije se načrtuje tako, da se zagotovi maksimalno funkcionalno navezavo na slovensko energetsko in urbano omrežje, upoštevajoč obstoječe infrastrukturne koridorje. Pri tem se preveri funkcionalno tehnološke vidike, prostorsko prilagojenost urbanemu razvoju in skladnost z okoljskimi pogoji.

2.3.5 Naftno gospodarstvo

(1) Za dosego varne in zanesljive oskrbe ter za zmanjšanje občutljivosti na nestabilnost trga z nafto in naftnimi derivati ter v skladu z direktivami Evropske unije se zagotavlja zadostne rezerve naftnih derivatov ter varen transport.

(2) Do zagotovitve zadostnih kapacitet za hrambo nafte in njenih derivatov (tudi tekoči naftni plin) doma na lokacijah Celje, Lendava, Ortnek, Rače, Sermin in Zalog ter na drugih prometno dostopnih in okoljsko ter prostorsko sprejemljivih lokacijah se le-te zagotavlja z najemom skladiščnih prostorov v sosednjih državah.

(3) V skladu z okoljsko in prostorsko učinkovitostjo se skladiščni potencial načrtuje tako, da se ujema s prostorsko porabo oziroma porabo na gravitacijskem območju posamezne lokacije.

(4) Do večjih skladišč nafte in naftnih derivatov, do katerih se danes izvaja transport na večje razdalje, se zagotovi prevoz po železnici ali pa se, v kolikor se transportne količine znatno povečajo, daje prednost gradnji produktovoda.

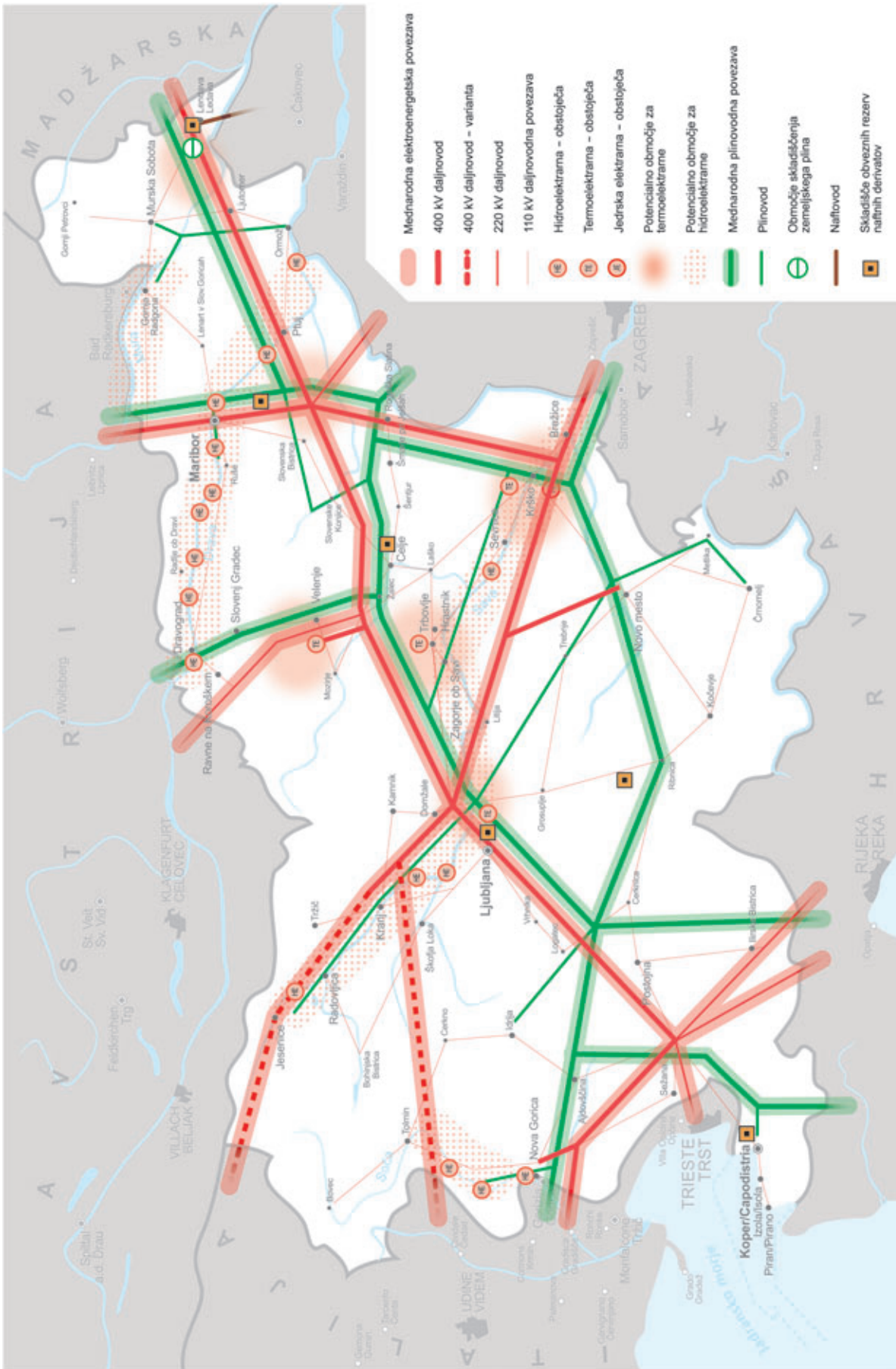
(5) Naftovodne koridorje preko Slovenije se načrtuje, kadar ti v duhu vzdržnega prostorskega razvoja zagotavljajo javne koristi na področju prostorskega razvoja. Za potrebe vključevanja Slovenije v evropske energetske integracije se pripravi študije prostorskega umeščanja naftovodov, katerih koridorji so predvideni preko ozemlja Slovenije. Pri tem se preveri funkcionalno tehnološke vidike, prostorsko prilagojenost urbanemu razvoju in skladnost z okoljskimi pogoji.

2.3.6 Komunalna energetika

(1) Komunalna energetika zajema oskrbo naselij s toploto, zemeljskim plinom in tekočim naftnim plinom po lokalnem distribucijskem omrežju. V naseljih, zlasti, če ležijo v območjih z vremensko neugodnimi razmerami, se zaradi izboljšanja bivalnih kakovosti in energetske varčnosti načrtuje daljinsko ogrevanje.

(2) Mesta in lokalne skupnosti opredelijo v svojih lokalnih energetskih konceptih energetske varčno in učinkovito oskrbo z energijo z upoštevanjem možnosti rabe razpoložljivih obnovljivih virov energije oziroma samooskrbe z energijo.

(3) Pri vseh obstoječih in novo načrtovanih kotlovnica za daljinsko ogrevanje se preveri možnost soproizvodnje toplote in električne energije.

2.4 Oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode

2.4.1 Oskrba z vodo

(1) Za zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo se spodbuja obnova in posodobitev vodooskrbnih sistemov ter njihovo povezovanje v bolj racionalne, učinkovite in strokovno nadzorovane sisteme. Sistem javne oskrbe s pitno vodo se razvija v smeri zagotavljanja oskrbe na celotnih poselitvenih območjih.

(2) Za kakovostno zadovoljevanje potreb po pitni vodi se varuje vse obstoječe in potencialno pomembne vodne vire in spodbuja varčno in smotno rabo pitne vode. Kot vir tehnološke, požarne oziroma druge vode, ki ni namenjena pitju, se uporabi vire kot so padavinska voda, prečiščena odpadna voda in morska voda.

(3) Na vodovarstvena območja se usmerja dejavnosti, ki omogočajo prostorski razvoj in skladno z vodovarstvenim režimom ne ogrožajo kvalitete vodnih virov. Na obstoječih močno urbaniziranih ali kmetijskih območjih se v primeru ogroženosti vodnih virov uvaja ukrepe aktivne zaščite in umetnega bogatenja podzemne vode.

(4) Probleme vodooskrbe se prioritarno rešuje na vododeficitarnih območjih. V ta območja se ne usmerja novih velikih porabnikov vode, pri obstoječih pa se spodbuja uporabo najnovejših tehnologij in najboljših tehničnih rešitev pri pripravi in uporabi pitne in tehnološke vode.

2.4.2 Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode

(1) Na območjih strnjene pozidave se zagotavlja odvajanje odpadne in padavinske vode, ki se zaključi z ustrezno čistilno napravo, povsod drugod pa se uredi individualno čiščenje odpadne vode. Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode se prednostno uredi na območjih središč nacionalnega, regionalnega in medobčinskega pomena ter turističnih naselij, še posebej pa v naseljih na območjih, ki so s področnimi predpisi opredeljena kot občutljiva in vodovarstvena območja.

(2) Dotrajane in preobremenjene kanalizacijske sisteme se sanira in posodobi. Sanacijo se prednostno izvede na občutljivih in vodovarstvenih območjih.

(3) Padavinsko in odpadno vodo se odvaja ločeno, kjer je to ekonomsko upravičeno in tehnično možno. Padavinsko vodo se čim dlje zadrži na mestu, kamor je padla, zaledne vode pa površinsko odvaja mimo naselij do najbližjega površinskega odvodnika.

2.5 Ravnanje z odpadki

(1) Ravnanje z odpadki je gospodarska dejavnost, podvržena velikim razvojnim spremembam. V prostoru se zagotavlja z različnimi objekti in napravami, ki se navezujejo na omrežje poselitve in druge izvore odpadkov (industrija, energetika, gradbeništvo, kmetijstvo in gozdarstvo ter druge proizvodne dejavnosti).

(2) Z objekti in napravami za ravnanje z odpadki na osnovi vzpostavljenega sistema ravnanja z odpadki se zagotovi sto odstotna pokritost države. V okviru ravnanja z odpadki se zagotavlja ponovno uporabo in zmanjševanje količin odpadkov ter nevarnostnega potenciala na izvoru, varno končno odlaganje in odpravljanje neurejenih odlagališč ter drugih starih bremen. Končno odlaganje odpadkov se zagotavlja na prostorsko racionalen način ob upoštevanju zahtev za varstvo okolja in družbeni sprejemljivosti lokacije.

(3) Ravnanje s komunalnimi odpadki se zagotavlja na treh ravneh, in sicer na lokalni, regijski oziroma medobčinski in državni. Dopolnilno omrežje manjših centrov je predvsem posledica že obstoječih povezav in dopuščanja možnosti za različne ravni povezovanja lokalnih skupnosti za ravnanje z odpadki.

(4) Na lokalni ravni se zagotavlja izvajanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov na izvoru; zbiranje in glede na naravne, prostorske, transportne – logistične in druge razmere, lahko tudi naknadno sortiranje, recikliranje in ponovno uporabo nekaterih ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin in predelavo biološko razgradljivih odpadkov.

(5) Na regijski oziroma medobčinski ravni se v okviru tako imenovanih regijskih centrov za ravnanje z odpadki le-te naknadno sortira, zagotovi njihovo obdelavo in predelavo, recikliranje in ponovno uporabo ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin, mehansko in biološko obdelanih biološko razgradljivih odpadkov, pripravo odpadkov za termično obdelavo procesov. Za uresničitev ciljev na področju ravnanja

z odpadki se regijske centre organizira prostorsko racionalno, zlasti z vidika gravitacijskih območij in transportnih možnosti. Za ravnanje z odpadki se organizira centre prvega, drugega in tretjega reda. V regijske centre prvega reda se vključuje tudi ravnanje z živalskimi odpadki z visokim tveganjem, drugimi organskimi odpadki in nevarnimi odpadki.

(6) Na državni ravni se načrtuje toplotna obdelava preostankov odpadkov in odlaganja preostankov po toplotni obdelavi odpadkov v dveh ali največ treh energetskih napravah s hkratnim izkoristkom energije tako, da se zagotovi pokritost Slovenije.

(7) Prostorske ureditve za termično obdelavo odpadkov se načrtuje tako, da se zagotavlja priključitev na obstoječa energetska omrežja, to je elektroenergetski sistem in plinovodni sistem, možnost izkoristka toplotne energije za daljinsko ogrevanje ali v gospodarske namene. Prostorske ureditve za sosežig odpadkov se načrtuje kot gospodarske objekte in naprave na območjih z možnostjo navezave na železniško prometno omrežje in zagotovljenimi prostorskimi možnostmi za odlaganje preostankov po termični obdelavi odpadkov.

(8) Za zbirna območja ravnanja s komunalnimi odpadki se oblikuje zaokrožena funkcionalna območja s pripadajočimi centri za ravnanje z odpadki. Območja za ravnanje z odpadki se določijo na osnovi zadostnega števila potencialno vključenih prebivalcev, homogene notranje transportne povezanosti, čim krajše transportne razdalje, obstoječega odlaganja oziroma ravnanja z odpadki.

(9) Centre prvega reda ali regijske centre za ravnanje z odpadki, ki so najvišja oblika združevanja pred toplotno obdelavo, se glede na vključenost prebivalstva (90.000 in več prebivalcev) predvideva v Pomurju, Podravju, Savinjski, Dolenjski, Ljubljani z okolico, Gorenjski, Severni Primorski in na Obali.

(10) Centre drugega reda se predvidi za manjša območja, kjer je med 55.000 in 90.000 vključenega prebivalstva v okviru območij centrov prvega reda in sicer za Vzhodno Prekmurje, Spodnje Podravje, Dravinjsko, Koroško, Zgornjo Savinjsko, Zasavje, Vrhnjsko – Notranjsko, Kraško – Notranjsko in Posavje.

(11) Centri drugega reda se lahko predvidijo, če imajo zadostne kapacitete za celovito ravnanje z odpadki za določeno območje. Lahko pa prevzamejo tudi funkcijo centrov prvega reda, če zagotovijo ravnanje z odpadki za celotno območje kot centri prvega reda in izpolnjujejo ostale opredeljene pogoje za center prvega reda.

(12) S centri tretjega reda ali podcentri se pokriva manjša območja, ki imajo sama premajhno število prebivalcev za ekonomsko racionalno ravnanje z odpadki na daljših transportnih razdaljah, so pa homogena ali že trenutno z dolgoročnim izhodiščem samostojno ravnanje z odpadki.

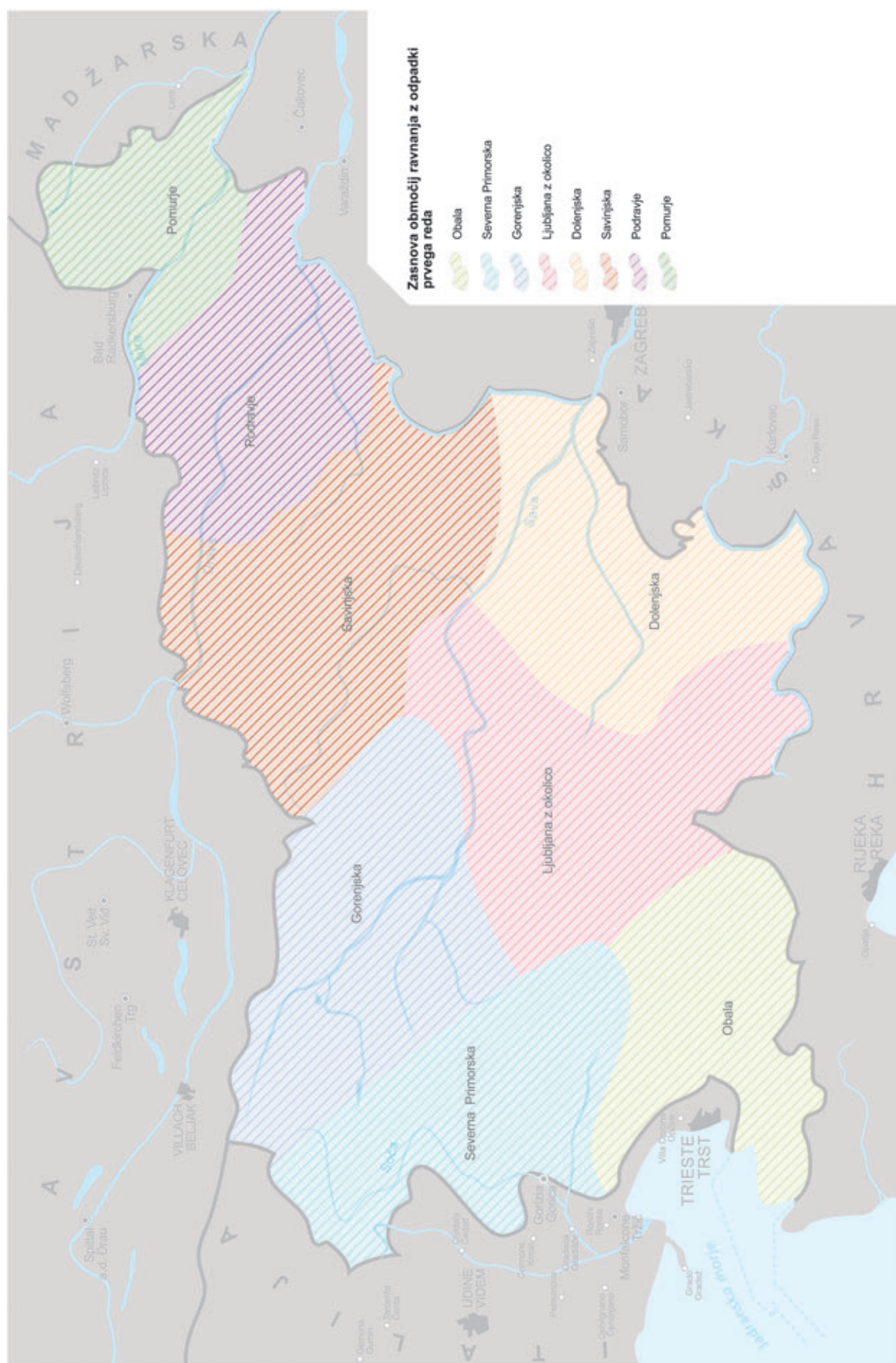
(13) Obstoječa, neustrezno urejena odlagališča odpadkov, ali tako imenovana »črna« oziroma »divja« odlagališča, ki so lahko potencialni vir onesnaženja ali motenj v prostoru, se prioritarno sanira. V okviru sanacije se zagotovi okoljsko - tehnične ukrepe, da se prepreči potencialno onesnaževanje naravnih virov ter prostorsko sanacijo, v okviru katere se predvidi ustrezna raba saniranega prostora.

2.5.1 Radioaktivni odpadki

(1) Trajno odlaganje nizko in srednje radioaktivnih odpadkov (v nadaljnjem besedilu: NSRAO) se zagotovi na območju države pred iztekom življenjske dobe NEK, skladno s pozitivno zakonodajo s področja varstva pred ionizirajočimi sevanji, jedrsko varnostjo in mednarodnimi konvencijami ter pogodbami, katerih podpisnica je Republika Slovenija, medtem ko se rešitve za trajno odlaganje visoko radioaktivnih odpadkov (v nadaljnjem besedilu: VRAO) poišče v sodelovanju s širšo mednarodno skupnostjo.

(2) Izhodiščna območja za izbor lokacije za odlagališče NSRAO se pripravijo na osnovi rezultatov ekspertnega vrednotenja ozemlja glede na primernost za odlaganje NSRAO in temeljijo na merilih, ki pogojujejo varnost odlagališča. Presoja alternativnih lokacij znotraj izhodiščnih območij se skladno z mednarodnimi usmeritvami izvede ob presojanju in vrednotenju variantnih rešitev z vidika vplivov na okolje ter na regionalni in urbani razvoj, z ekonomskega vidika, z vidika funkcionalne in tehnične ustreznosti in z vidika družbene sprejemljivosti.

(3) Izbor lokacije se izvede s kombiniranim postopkom, ki vključuje strokovno – ekspertno presoj in pridobivanje lokalnih ponudb za lokacijo ter zagotavlja visoko stopnjo vključevanja javnosti.

Meja na morju med RS in BIH je prevzeta po pogodbi o sklopi državni meji med RS in BIH (priloga 1), ki sta jo 19.07.2001 podpisali obe vladi. 20.07.2001 pa je bila parafirana s strani volji poslovalnih skupin.

Vir: Sredstvene podlage SPRS

Kartografska podlaga: MOPE - LJP, MOPE - GURS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Publikacijska karta št. 5 k poglavju III.2.5

Razvoj gospodarske javne infrastrukture

Usmeritve za ravnanje z odpadki

**Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije**

3 Razvoj krajine

(1) Razvoj krajine je preurejanje, obnavljanje ali ohranjanje prostorskih razmerij v krajini zaradi umeščanja novih ali posodabljanja obstoječih dejavnosti z upoštevanjem zatečenih naravnih in kulturnih značilnosti v krajini.

(2) Razvoj krajine je optimalen, kadar z umeščanjem dejavnosti dosegamo, da je krajina funkcionalen, ekološko in oblikovno uravnotežen sistem prostorskih struktur, ki omogoča zdravo, varno in prijetno bivalno okolje, kadar razvoj v največji možni meri ohranja naravno zgradbo, kulturne plasti ter zagotavlja prostor za odvijanje naravnih procesov, in kadar razvoj krajine omogoča, da je ta nosilka nacionalne in lokalne identitete.

(3) Krajina se razvija v treh prevladujočih smereh, in sicer kot pretežno naravna krajina, kot pretežno kulturna krajina ter kot pretežno urbana in kmetijsko intenzivna krajina.

(4) Pretežno naravno krajino večinoma oblikujejo naravne kakovosti prostora, ki izhajajo iz naravne ohranjenosti, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, ter so pomembne tudi za prepoznavnost Slovenije.

(5) Naravna krajina se razvija v skladu z naravno dinamiko na odmaknjenih in goratih območjih na severu, severozahodu ter jugu države, kjer je človekov razvoj omejen zaradi prevladujočih naravnih značilnosti, oteženih pogojev za bivanje in delo ali dinamičnih naravnih procesov. Poseljenost, v kolikor ni ogrožena z nevarnimi naravnimi procesi, se ohranja iz narodno obrambnih vidikov, s tem, da se izboljšuje prometno povezanost do lokalnih središč, spodbuja posebne razvojne programe s področja ekološkega kmetovanja ali sonaravnega turizma.

(6) Pretežno kulturna krajina obsega večji del Slovenije in skupaj s stavbno, naselbinsko in krajinsko dediščino oblikuje kulturno prepoznavnost Slovenije. Kulturna krajina se razvija predvsem na območjih, ki so odmaknjena od večjih urbanih območij – na gričevnatih, hribovitih, planotastih in kraških območjih ter slabše odcednih ravninah. Prevladujoča značilnost je mozaični preplet gozda, agrarnih krajinskih vzorcev in tradicionalne poselitvene strukture.

(7) Pretežno urbana in kmetijsko intenzivna krajina predstavlja zaledje večjih urbanih središč,

večinoma na ravninskih delih Slovenije, kjer so pritiski gospodarskih in storitvenih dejavnosti na krajino ter potrebe po intenziviranju kmetijstva in s tem povezanim ohranjanjem velikega pridelovalnega potenciala tal še posebno izraziti. Pri razreševanju navzkrižnih interesov med intenziviranjem kmetijske dejavnosti, varstvom kmetijskih zemljišč ter razvojem poselitve se išče poselitvene možnosti tudi v gozdovih, s tem da se zagotavlja čim manjše vplive na bistvene ekološke funkcije gozdov. Posebno pozornost se posveča umeščanju urbanih rab z vidika skladne vizualne podobe med grajenimi in naravnimi sestavinami, oziroma preходом v kulturno krajino.

(8) Naravne kakovosti, prepoznavnost in kvaliteta naravnih virov ter ogroženost zaradi nevarnih naravnih procesov in drugih nesreč so merila za umeščanje posameznih dejavnosti v naravno, kulturno ali urbanizirano krajino. Dejavnosti se umešča v območja z največjimi prostorskimi potenciali zanje, kjer so hkrati najmanj ranljive sestavine naravnega in grajenega okolja, sestavine kulturne krajine ter regionalnega in urbanega razvoja.

(9) Spodbuja se take prostorske rešitve in programe, ki omogočajo dolgoročno ohranitev prostorskih kvalitet, zavrača pa razvojne pobude, ki temeljijo le na kratkoročnih ekonomskih koristih in onemogočajo vzpostavitev kvalitetnih prostorskih rešitev. Na območjih, kjer je cilj trajna ohranitev krajinske prepoznavnosti, kulturne in biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot ter doživljajskih kvalitet, se spodbuja primerne dejavnosti.

(10) Pri načrtovanju razvoja krajine se upošteva s predpisi določene varstvene zahteve.

(11) Na območjih, kjer so izraženi interesi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in kulturne dediščine ter za varovanje naravnih virov in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja, se spodbuja skupna varovanja.

3.1 Prepoznavnost Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine

(1) Z ohranjanjem in vzpostavljanjem kulturne in simbolne prepoznavnosti krajine zagotavljamo večjo privlačnost območij, specifične razvojne možnosti, kvalitetno bivalno okolje in možnosti za identifikacijo prebivalstva z nacionalnim teritorijem. Kulturno in simbolno prepoznavnost ter doživljajsko vrednost slovenske krajine oblikujejo pestra kulturna krajina, stavbna in

naselbinska dediščina podeželja, pogojena s klimatskimi, geološkimi, reliefnimi in zgodovinskimi razmerami ter naravne vrednote z izrazitimi in prepoznavnimi lastnostmi.

(2) Dejavniki prepoznavnosti krajine so: strukturna vrednost, ki označuje vizualno kakovost krajinskega območja, stopnja ujemanja med morfološkimi in tipološkimi značilnostmi krajine in rabo prostora, sestavljenost krajinske zgradbe s kombinacijami oblik naravnih in kulturnih prvin, kompleksnost znotraj iste strukturne enote naravnih ali kulturnih prvin, avtentičnost in pričevalnost zgradbe, kakovost umeščenosti grajenih struktur oziroma vzorcev, zgodovinski ali simbolni pomen posameznih delov ali celote, kar predstavlja doživljajske kvalitete posameznih krajinskih območij.

(3) Splošna kulturna in simbolna krajinska prepoznavnost Slovenije se oblikuje na ravni alpske, predalpske, subpanonske, kraške in primorske krajinske regije.

(4) Na državni ravni pomembna krajinska območja tvorijo območja, ki vključujejo prepoznavne in reprezentativne dele slovenske krajine z dobro ohranjenimi krajinskimi sestavinami, zlasti pa so to območja izjemnih krajin z redkimi ali enkratnimi vzorci krajinske zgradbe in prostorsko poudarjena kulturna dediščina z visoko pričevalno oziroma spomeniško vrednostjo, pogosto v kombinaciji z izjemnimi oblikami naravnih prvin oziroma naravnimi vrednotami.

(5) Nacionalno pomembna krajinska območja se določijo na osnovi meril: številčnost in kvaliteta stavbne dediščine, prisotnost kulturne krajine, prezentirana kulturna dediščina in muzejska mreža, medsebojna povezanost kulturne dediščine in teritorialna zaključenost etnografskega prostora, ohranjenost prostora in prostorska identiteta, simbolni pomen naravnih prvin, visoka doživljajska vrednost in reprezentativnost območja na ravni Slovenije.

(6) Krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi, ki so pomembna na nacionalni ravni, so: Bohinj, Fužinarsko-Studorske planine, Bled, Lipica, Škocjanske jame, del Brkinov in Matarskega podolja, Cerkljsko polje, Planinsko polje, grad Snežnik, Loški Potok, Ljubljansko barje, del Osrednjih Slovenskih Goric, Bitnje, Brdo pri Kranju, del Bržanije in Movraške doline; območje Ruta, Granta, Stržišča in Kala; Srednji vrh nad

Gozdom Martuljkom, dolina Kolpe pod Starim trgom, območje Strmice – Predjame, Strojna, Kapelske gorice, območje Gore, območje Negove in Treh Kraljev; Polhov Gradec in Črni Vrh, Radensko polje, Prem in Suhorje, grad Borl, Jezersko, dolina Soteske, Starih Žag, območje Fale, del Goriškega, Gorjancev, Podgorja, območje Idrije, Jeruzalemske gorice, Kras, Lipniška dolina, Mirenska dolina, Otočec, območje Kozjanskega, Obsotelja, Bizeljskega, Ribniško Pohorje, območje Rogatca in Donačke gore, območje Strunjana, Šavrini, območje Šentjanža nad Dravčami, območje Smlednika in Šmarne gore, Trenta, območje vasi pod Čavnom, Velika Planina, Vipavska Brda, Paški Kozjak, širše območje Volčjega Potoka, Zgornja Mežiška dolina, Zgornja Selška dolina, območje Žičke kartuzije, Zadrebčica dolina, območje Dolskega in Krumperka, južno Pohorje, Košenjak, Zgornja Savinjska dolina, del Belokranjskega ravnika, spodnji del Goriških Brd, del Haloz.

(7) Ohranjanje in razvoj krajinskih območij s prepoznavnimi značilnostmi, ki so pomembna na nacionalni ravni, se prvenstveno zagotavlja z ustreznim načrtovanjem in programiranjem. Krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi, ki so pomembna na nacionalni ravni, se lahko tudi zavaruje, če se s tem zagotovi dodatne možnosti za njihovo uspešnejše upravljanje.

(8) V postopkih prostorskega načrtovanja se krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi obravnava kot zaokrožena krajinska območja in v njih zagotavlja tak prostorski razvoj, ki ohranja njihovo celovito prepoznavnost.

(9) Poseben kulturni in simbolni pomen ima Slovensko morje oziroma slovenski akvatorij, kjer se zagotavlja prostorski razvoj, s katerim se ohranjajo njegov kulturni in simbolni pomen ter biotska raznovrstnost.

3.1.1 Splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij

(1) Splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij se upošteva v programih in načrtih posameznih sektorjev in lokalnih skupnosti tako, da se zagotovi upoštevanje prepoznavnih in tipoloških značilnosti krajinskih območij in doživljajske kvalitete krajine. Ustreznost njihove umestitve se preverja z vidika prispevka h krepitvi krajinske prepoznavnosti.

(2) Dejavnike prepoznavnosti krajine se obravnava kot razvojne dejavnike, ki povečujejo privlačnost

območij za prebivalce, investitorje in obiskovalce. V teh območjih se spodbuja dejavnosti, kot so trajnostna raba dediščine, razvoj turizma v povezavi s kulturnimi vrednotami in s tradicionalno kmetijsko dejavnostjo, oblikovanje kulturnih poti in podobno ter tako prispeva h gospodarskemu razvoju ter ohranitvi in povečanju prepoznavnosti.

(3) Posebno pozornost se posveča stikom naselij in odprte krajine. Dejavnike prepoznavnosti krajine se upošteva pri širjenju, oblikovanju in funkcionalni razporeditvi dejavnosti v poselitvenih območjih na način, da se na obrobja mest in naselij praviloma ne umešča dejavnosti, ki s svojo obliko ali velikostjo negativno vplivajo na prepoznavno podobo mest in drugih naselij v krajini.

(4) Na območjih, kjer bi zaraščanje pomenilo izgubo velikega dela prepoznavnih kulturnih sestavin krajine, se spodbuja kmetijsko ali drugo primerno rabo, s pomočjo katere se jih ohranja. Pri združevanju kmetijskih zemljišč v večje parcele se sledi osnovnim smerem prostora in poljske delitve.

(5) V gozdove na pobočjih se praviloma ne posega, kadar pa je to potrebno, se prepreči možnost nastanka erozijskih žarišč in zagotovi čim manjšo vidnost posegov. Na reliefno ali geomorfološko izpostavljena in vidna mesta se praviloma ne posega, izjema velja za objekte, za katere je pomembno, da so v prostoru poudarjeni kot dominante.

(6) Pri načrtovanju infrastrukturnih objektov ali drugih objektov ali posegov za potrebe določenih dejavnosti, ki pomenijo obsežne ureditvene posege v prostoru, se preprečuje negativne vplive in izbira rešitve, ki najmanj prizadenejo dejavnike prepoznavnosti krajine.

3.1.2 Zagotavljanje ohranjanja prepoznavnih značilnosti na ravni posameznih krajinskih regij

(1) Pri načrtovanju namenske rabe prostora in prostorskih ureditev v posameznih krajinskih regijah se upošteva splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij in usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti, pri tem pa v posameznih krajinskih regijah upošteva tudi njihove specifične značilnosti.

(2) V alpskih krajinah se upošteva veliko naravno dinamiko, naravne procese, ranljivost visokogorskega sveta in mikrorelief ter značilno oblikovanost reliefa.

(3) V predalpskih krajinah se upošteva organizacijo prostora v gorskih in hribovitih območjih, za katere je značilen »celek«, ranljivost podzemnih voda in strukturno vrednost avtohtone vegetacije na ravninskih predelih.

(4) V subpanonskih krajinah se upošteva značilno organizacijo rabe prostora, vezano na relief in ekspozicijo pobočij, ranljivost podzemnih voda in avtohtone vegetacije ter vodnih ekosistemov.

(5) V kraških krajinah notranje Slovenije se upošteva strukturo kraških polj in podolij, druge posebnosti krasa ter ranljivost kraških vodonosnikov in podtalja.

(6) V primorskih krajinah se upošteva reliefne in geomorfološke značilnosti, ranljivost naravnih delov morske obale in morja ter krajinsko ekološki pomen naravne zarasti.

3.2 Naravne kakovosti krajine

(1) Naravne kakovosti slovenskega prostora predstavljajo prednost Slovenije v primerjavi z Evropo. Naravne kakovosti ugodno vplivajo na stanje okolja v Sloveniji, na bivalne kakovosti ter so osnova za ekološko naravnane dejavnosti na podeželju.

(2) Naravne kakovosti so lastnost območij z veliko ohranjenostjo in raznolikostjo biotske raznovrstnosti, območij s sklenjenimi gozdovi v naravni krajini, območij s kvalitetnimi vodnimi ekosistemi, območij visokogorskega sveta, kjer je človekov vpliv na naravo najmanjši in območij z ohranjenimi naravnimi procesi.

(3) To so ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja, naravne vrednote in druga območja, kjer so izpolnjene take lastnosti.

(4) Naravne kakovosti so značilne zlasti za območje Julijskih Alp, za Kamniško Savinjske Alpe in Karavanke, Snežnik, Krim in Kočevsko, Nanos in Trnovski gozd, porečje Ljubljance, Soče, Drave, Mure, Kolpe, Dravinje in zgornji tok Save. Kot območja z naravnimi kakovostmi se štejejo tudi druga, manjša, pretežno naravno ohranjena območja na celotnem območju Slovenije.

3.2.1 Ohranjanje narave

(1) Ohranjena biotska raznovrstnost in naravne vrednote so pomemben del naravnih kakovosti krajine.

(2) Ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot se zagotavlja tudi s prostorskim razvojem, ki te kvalitete spoštuje in jih na ustrezen način vključuje.

(3) Na območjih pretežno naravne krajine so to območja, kot so primeroma našeta zgoraj, na območjih kulturnih krajin pa so to primeroma Kras, Goričko, Kozjansko, Pohorje.

(4) Obstoječa državna zavarovana območja so Triglavski narodni park, Škocjanske jame, Škocjanski zatok, Sečoveljske soline, Goričko, Kozjanski park, Soča, Strunjan, Debeli Rtič, Rt Madona, Kolpa, Predjamski in Postojnski jamski sistem.

(5) Država skrbi za naravne vrednote državnega pomena in območja, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, to so ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja (Evropsko ekološko omrežje). Lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravnih vrednot lokalnega pomena.

3.2.2 Usmeritve za ohranjanje naravnih kakovosti

(1) Na celotnem teritoriju Slovenije se z načrtovanim prostorskim razvojem in umeščanjem posameznih dejavnosti zagotavlja ohranjanje naravnih procesov in vitalnost večjih in manjših območij z naravnimi kakovostmi. Zagotavlja se ohranjanje in vzpostavljanje krajinskih struktur, ki so pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti (nepretrganost in povezanost), ugodno stanje habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo, ter habitatov ogroženih vrst.

(2) Na posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) se biotsko raznovrstnost, zlasti pa habitate rastlinskih in živalskih vrst, ki so posebnega pomena za Evropsko skupnost, ohranja z rabo prostora, ki omogoča vzpostavitev ali vzdrževanje ugodnega stanja teh vrst.

(3) V antropogenih ekosistemih, ki so pomembni za ohranjanje habitatov rastlinskih in živalskih vrst, posebnega pomena za Evropsko skupnost in so prisotne tudi kulturne kakovosti, predvsem pa kulturna dediščina, se oblikuje take rešitve, ki omogočajo zadovoljivo ohranjanje tako naravnih kot kulturnih kakovosti.

(4) Velika poseganja v območja z naravnimi kakovostmi morajo biti preudarna tako, da se zagotavlja nemoteno odvijanje naravnih procesov in

preprečuje fragmentacijo naravnih ekosistemov ter izgubo vitalnih delov naravovarstveno pomembnih habitatov. Obsega poplavnih območij ali odtočnih režimov se načeloma ne spreminja. Kadar pa je to potrebno, se zagotovi ustrezno nadomestitev teh površin. Prostoživečim živalim se zagotavlja optimalno prehajanje preko trajnih, antropogeno pogojenih ovir v prostoru.

(5) V območjih, kjer je človekov vpliv na naravo majhen in prevladujejo naravni ekosistemi, se ne spodbuja nove poselitve, je pa dopustna pod pogoji, kadar je to pomembno iz obrambnih razlogov in njeni vplivi ter vplivi infrastrukture, ki jo potrebuje, ne pomenijo fragmentacije naravnih območij.

(6) V območjih nad gozdno mejo, na območjih z ostrimi vremenskimi razmerami ter v varovalnih gozdovih se ne dopušča posegov v podtalje ali vegetacijo, kadar bi to zavrlo ali občutno zmanjšalo sposobnosti obnavljanja naravne zarasti, še posebno pa, kadar bi to spodbudilo erozijske procese.

(7) V območjih z naravnimi kakovostmi se zagotavlja take oblike kmetijske dejavnosti, ki omogočajo sožitje med človekovimi dejavnostmi in naravo.

(8) V območjih z naravnimi kakovostmi se dopušča prilagojene, nemnožične in neagresivne oblike turizma in rekreacije v naravnem okolju, pri čemer se turistično in rekreacijsko infrastrukturo praviloma zagotavlja v poselitvenih območjih.

(9) V območjih koridorjev ogroženih vrst in v območjih, ki omogočajo gensko povezanost njihovih populacij se ohranja gozdove in druge oblike naravnih prvin v čim bolj naravnem stanju kot podporno ekološko strukturo, novo poselitve in druge gospodarske in storitvene dejavnosti pa prostorsko strukturira tako, da se omogoči neovirane prehode.

(10) Ohranjanje biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot ali naravnih kakovosti se zagotavlja tudi z zavarovanji, pri čemer se v večjih zavarovanih območjih ob varstvu in sočasni prostorski obravnavi skrbi za regionalni razvoj in spodbuja posebne oblike razvoja. Na območjih, kjer so poleg naravnih tudi kulturne in simbolne kakovosti, se zagotavlja skupne prostorsko razvojne rešitve.

(11) Na obmejnih območjih, kjer so naravna območja na obeh straneh meja, se s celovito obravnavo naravnih ekosistemov omogoči njihovo

povezanost in vključevanje v mednarodna ekološka omrežja ter zavarovana območja.

3.3 Raba naravnih virov

(1) Naravni viri, tla, voda, zrak, gozd, mineralne surovine in prostor so pomembni za prostorski razvoj države in kvaliteto bivanja, pri čemer se zagotavlja tako stopnjo samooskrbe in neodvisnosti države od tujih virov, ki jo je glede na razpoložljivost gospodarsko izkoristljivih naravnih virov, družbeno sprejemljivost izrabe in čim manjše okoljske vplive mogoče doseči.

(2) Zagotavlja se gospodarno, preudarno in prostorsko racionalno rabo naravnih virov, da se ohranjajo potenciali, obnovljivost in kvaliteta, da se zagotovi njihov dolgoročni obstoj in se ohranja biotska raznovrstnost, naravne vrednote in kulturna dediščina.

(3) Dejavnosti in prostorske ureditve se umešča v prostor tako, da se pri tem ne zmanjšuje možnosti za izkoriščanje ali rabo neobnovljivih naravnih virov v prihodnosti ter tako, da je čim manj možnosti za nastanek onesnaženj naravnih virov, ki bi lahko potencialno zmanjšala njihovo kvaliteto in uporabnost.

(4) Prostor je poleg vode najpomembnejši neobnovljiv naravni vir. Rabo prostora za posamezne dejavnosti se določa glede na kakovosti naravnih virov, ki jih posamezne dejavnosti pri tem potrebujejo.

3.3.1 Pridelovalni potencial tal za kmetijsko rabo

(1) Kmetijske dejavnosti se prednostno usmerja na območja z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo. Taka območja v Sloveniji so v Vipavski dolini, na Ljubljanskem, Sorškem, Brežiško – Krškem, Dravskem, Murskem polju, v Slovenskih Goricah, na odcednih ravninah ob rekah in na poljih ter predstavljajo med 15 in 20% kmetijskih zemljišč v Sloveniji. Visok pridelovalni potencial tal za kmetijsko rabo imajo tla z najboljšimi talnimi lastnostmi, kjer je možna najširša kmetijska raba tal in tla z dobrimi talnimi lastnostmi, predvsem na razgibanem reliefu, kjer so najprimernejše lege za trajne nasade.

(2) Kmetijska zemljišča z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo se po predhodnem usklajevanju z drugimi interesi na podlagi ranljivosti sestavin okolja in prostora

opredeli kot najboljša kmetijska zemljišča. Med najboljša kmetijska zemljišča se ne vključuje mokrišč ob predpostavki izboljšanja njihovih lastnosti z osuševalnimi ukrepi. Izločilno merilo pri določanju najboljših kmetijskih zemljišč so tudi tista erozijska območja, kjer nevarnosti erozije ni mogoče zmanjšati s tehnologijo kmetovanja.

(3) Kmetijska zemljišča s slabšimi talnimi lastnostmi, lego, naklonom ali ekspozicijo se opredeli kot druga kmetijska zemljišča. Izjemne, redke talne oblike kot so na primer terra rossa in šotišča, se opredeli kot kmetijska zemljišča, namenjena trajni ohranitvi. Posebej se opredelijo kmetijska zemljišča, ki so zaradi onesnaženja neprimerna za pridelavo hrane ali primerna samo za določene kmetijske dejavnosti.

(4) Kmetijske dejavnosti se spodbuja na območjih s slabšim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo, kadar se s tem omogoča ohranjanje kulturnih in simbolnih kakovosti krajine ali biotske raznovrstnosti ter naravnih vrednot.

3.3.1.1 Usmeritve za rabo tal

(1) Na območjih z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo, kjer ne veljajo posebne omejitve izvajanja dejavnosti zaradi varstva podzemnih voda kot virov pitne vode, se lahko izvaja ukrepe za posodabljanje kmetijske proizvodnje oziroma agrarne operacije, pri čemer se upošteva obstoječo krajinsko strukturo, mrežo poti, prostorske smeri, naravne koridorje in logiko krajinskega vzorca.

(2) Kmetijsko dejavnost na zemljiščih z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom se zaradi varstva podzemnih voda kot virov pitne vode, to je na Dravskem, Murskem polju, Apaškem, Prekmurskem, Ptujskem, Sorškem, Kranjskem in Ljubljanskem polju ter v Spodnji Savinjski dolini, dolini Kamniške Bistrice in Polskave ustrezno tehnološko prilagodi ali preusmeri v gojenje drugih kmetijskih kultur. Za izboljšanje kvalitete površinskih voda se kot prostorski ukrep ob upoštevanju oblikovne podobe krajine zasaja avtohtona vegetacija ter postopoma umika kmetijske dejavnosti iz priobalnih zemljišč voda.

(3) Kmetovanje se ustrezno prilagaja tudi na drugih vodovarstvenih in drugih varstvenih območjih in na območjih, ogroženih zaradi škodljivega delovanja voda ter na območjih, ogroženih zaradi neugodnih vremenskih razmer.

(4) Reorganizacijo kmetij na podeželju se spodbuja na območjih z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo, kadar je glede na pridelovalno usmeritev zagotovljena ustrezna koncentracija posesti, ob upoštevanju poselitvenega in krajinskega vzorca ter ranljivosti okolja.

(5) Trajni nasadi se urejajo na območjih vinorodnih in sadjarskih okolišev. Z novimi trajnimi nasadi se ne posega v erozijska, plazljiva, plazovita območja oziroma nestabilna zemljišča. Pri prenovi obstoječih trajnih nasadov se izbira tako obliko nasada, da je nevarnost proženja erozije zmanjšana na minimum.

(6) Območja, kjer so agrarne operacije povzročile krajinsko in ekosistemsko osiromašenje, se postopno sanira predvsem z uvajanjem večjega deleža naravnih prvin, predvsem vegetacijskih ali vodnih prvin in/ali z izločanjem določenega deleža kmetijskih zemljišč iz rabe.

(7) Pri umeščanju nove poselitve, objektov gospodarske javne infrastrukture ter gospodarskih con se zagotavlja dovolj velik odmik od območij z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom ali pa se zagotavlja ustrezne vegetacijske pasove zaradi potencialne nevarnosti onesnaževanja tal in s tem zmanjševanja pridelovalnega potenciala.

(8) Pri zahtevah za spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč se upošteva tudi njihovo strukturno vlogo v krajini in socialno - gospodarski pomen. Objekti oziroma prostorske ureditve gospodarske javne infrastrukture se umeščajo na kmetijske površine z velikim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo le v primeru, ko ni mogoče uporabiti zemljišč, ki so manj primerna za kmetijsko pridelavo in na način, da se v čim manjši možni meri vpliva na drobljenje sklenjenih kmetijskih površin.

3.3.2 Povečana sonaravna lesna proizvodnja

(1) Gozdovi so po površini najobsežnejša raba prostora in največji naravni sistem. Zaradi velike gozdnosti Slovenije se ne spodbuja povečevanja gozdnih površin. Povsod tam, kjer je to možno glede na naravne danosti in hkrati ni v nasprotju z varstvom drugih virov, pa se lesno proizvodnjo spodbuja, vendar tako, da se zagotavlja čimbolj sonaravne načine lesne proizvodnje. Za lesno proizvodnjo se nameni gozdove, ki imajo dovolj veliko lesno zalogo, razen varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov. V gozdovih s posebnim

namenom se lesno proizvodnjo izvaja v skladu z njihovim posebnim namenom.

(2) V gozdovih se omogoči dejavnosti, ki dolgoročno ne vplivajo na spremembo stanja gozda in kakovosti naravnega vira ter ne ovirajo gospodarjenja z gozdom.

(3) Gospodarjenje se prilagodi v gozdovih, ki imajo velik krajinski, ekološki, kulturni ali rekreativni pomen. Ravninskih gozdov, skupin dreves ali posamičnih dreves v kmetijski krajini se praviloma ne krči. Na kmetijskih območjih z majhnim deležem visoke vegetacije in na območjih varstva vodnih virov se dopušča pogozdovanje z avtohtonimi vrstami.

(4) Gozdove v naseljih, ki imajo pomembno ekološko izravnalno in krajinsko vlogo, se ohrani in vključi v zelene sisteme naselij s primernimi oblikami rekreacijske rabe. V bližini naselij se gozd lahko nameni za poselitev, kadar se s tem bistveno ne posega v ekološko ravnovesje.

(5) Raba gozda zahteva celovit sistem gozdnih prometnic, ki mora biti urejen prostorsko racionalno in v skladu z okoljskimi zahtevami. Gradnja gozdnih prometnic ne sme pomeniti vidnih degradacij, uničenja naravnih vrednot oziroma ne sme sprožati erozijskih procesov.

(6) V gozdovih, razvrstjenih zaradi onesnaženja zraka in drugih negativnih vplivov, predvsem v Zasavju, Mežiški in Šaleški dolini, se s sanacijskimi ukrepi postopoma vzpostavlja ekološko stabilne gozdne sestoje.

3.3.3 Raba voda

(1) Vode so najpomembnejši vir za prostorski razvoj ter hkrati najbolj ranljiv obnovljiv naravni vir. Za prostorski razvoj najpomembnejši sistemi celinskih voda so Savski hidrografski sistem z Ljubljano, Dravski, Murski in Soški hidrografski sistem, jezera in morje. Z vodami iz teh sistemov se zagotavlja osnova za oskrbo z vodo ter za gospodarsko in rekreacijsko rabo.

(2) Vode se izkorišča za oskrbne, gospodarske in turistično-rekreacijske namene, pri čemer se zagotavlja njihovo varstvo v smislu trajne ohranitve kemijskega in ekološkega stanja ter obnovljivosti naravnega vira ter varstva ekološkega, krajinskega in doživljajskega pomena voda v krajini, vključno s kvalitetskimi posegi človeka (mlinščice, pomoli, kulturni sloji in

podobno). V okviru priprave prostorskih aktov se zagotavlja njihovo celovito obravnavo po povodjih in porečjih.

(3) Zaradi ranljivosti podzemnih voda, ki predstavljajo največje zaloge pitne vode v Sloveniji in vodnih virov za oskrbo prebivalstva, se dejavnosti umešča v prostor v območja najmanjše ranljivosti ter s tako tehnološko prilagoditvijo rabe, da se kvaliteta podzemnih voda ali vodnih virov ne poslabšuje in njihova količina ne zmanjšuje. Prostorski razvoj dejavnosti se praviloma načrtuje tam, kjer je brez večjih prostorskih posegov možno zagotoviti ustrezno oskrbo prebivalcev s pitno vodo.

(4) Za rekreacijo se skladno s prostorskimi možnostmi in omejitvami namenja Sočo, zgornje dele Save, Krko, Kolpo, Ljubljani, Savinjo, druge manjše reke ter Bohinjsko, Blejsko, Cerkniško jezero in jezera antropogenega nastanka, nastala na primer z zaježitvami ali zaradi rudarjenja. Med rekreacijska območja na vodah z ustrezno kvaliteto vode se lahko uvrsti območja, kjer je mogoče organizirati oblike dostopa, ki ne pomenijo spreminjanja morfoloških značilnosti voda in kjer rekreacijska raba voda ni v nasprotju z ranljivostjo vodnih ekosistemov, kulturnih in doživljajskih značilnosti vodnih ter obvodnih krajin. Zaradi zmanjševanja pritiskov turističnih dejavnosti na morsko obalo se za rekreacijske dejavnosti spodbuja izrabo celinskih voda.

(5) V Slovenskem Primorju se skladno s prostorskimi možnostmi in omejitvami omogoča dejavnosti, ki zagotavljajo oblikovanje ali ohranjanje kvalitetne obale.

(6) Na morju in v obalnem pasu se omogoča razvoj tistih dejavnosti, ki ne zmanjšujejo kvalitete vode, povečujejo pa kvaliteto izrabe ter pri tem ne ovirajo javne dostopnosti morja in obale ter jih zaradi nujne prisotnosti morja ni mogoče izvajati nikjer drugje. V obalnem in priobalnem pasu se ne izvaja posegov, ki bi zoževali poglede na morje ter ogrožali ohranjanje narave in kulturne dediščine. Obalne črte se ne krajša, lahko pa se jo podaljša, v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami.

(7) Za premoščanje vodnih območij se zagotavlja takšne ureditve in rešitve, ki ne povečujejo poplavne ogroženosti.

(8) Na površinskih vodah se z vodno infrastrukturo zagotavlja ustrezno upravljanje vodnih sistemov in se ob tem omogoči delovanje

naravnih procesov na vodah ali ob njih. Vodno infrastrukturo se umešča v skladu z naravno morfologijo na vidno manj izpostavljena mesta, pri čemer se praviloma uporablja take materiale, da je negativni vizualni vpliv čim manjši. Vodna infrastruktura se postavlja tako, da območje vpliva ob potencialni porušitvi ne pomeni večjega ogrožanja človeka ali njegovih materialnih dobrin.

(9) Na reguliranih površinskih vodah se z ustreznimi ukrepi omogoči izboljšanje njihovega hidromorfološkega stanja oziroma vzpostavljanje krajinsko ekološke in strukturne vloge voda v krajini, kadar to ni v nasprotju z zagotavljanjem poplavne varnosti.

3.3.4 Samooskrba z mineralnimi surovinami

(1) Mineralne surovine so neobnovljivi naravni vir, s katerimi se gospodari tako, da je zagotovljena uravnotežena oskrba ter ohranjena dostopnost do mineralnih surovin za prihodnje generacije. Uravnotežena oskrba, ki temelji na usklajenosti okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov, upošteva prostorsko racionalno organizacijo dejavnosti glede na tržne in prostorske potrebe ter obsega zmanjšanje števila površinskih kopov mineralnih surovin.

(2) Pri izkoriščanju mineralnih surovin se stremi k optimizaciji pridobivanja in postopnemu zapiranju manjših objektov ter sanaciji nelegalnih kopov. Število objektov se optimizira glede na okoljska, gospodarska in družbena merila, ki vključujejo tudi geološko ustreznost, zadostno količino zaloga, dovolj veliko letno proizvodnjo, funkcionalno povezanost z uporabniki, transportni radij prodaje, vidno neizpostavljenost območij in primerno oddaljenost od poselitve. Podana merila se uporabi tudi pri izdajanju koncesij za izkoriščanje mineralnih surovin.

(3) Pri načrtovanju prostora se zagotavlja varovanje virov mineralnih surovin za prihodnje generacije, kar predvideva omejitve za druge rabe na teh območjih.

(4) Nove objekte se odpira le v primerih, če gre za večje povečanje potreb, ki jih ni mogoče zadostiti z že odprtimi objekti na območju gospodarne transportne oddaljenosti.

(5) Prednostno se sanira kope, ki negativno vplivajo na sestavine okolja in bivalne kvalitete, ter kope, ki so v območjih, pomembnih zaradi nacionalne, regionalne ali lokalne prepoznavnosti.

(6) V območjih naravnih kakovosti prostora se kope praviloma sanira s povrnitvijo v naravno stanje ali v sekundarni biotop, v območjih prednostne rabe naravnih virov v zemljišča, namenjena primarnim dejavnostim, na območjih poselitve v urbane rabe, na območjih prepoznavnosti pa v tako obliko, ki je najbolj optimalna z vidika zagotavljanja prepoznavnosti prostora.

(7) Z vidika uporabe in dostopnosti se oblikuje mesta strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih, pogostih oziroma ostalih mineralnih surovin.

(8) Mesta strateških mineralnih surovin vključujejo obstoječa in potencialna nahajališča energetskih mineralnih surovin, pomembnih za oskrbo države z energijo. To so nahajališča premoga, urana, nafte in plina ter geotermični energetski viri. Mesta energetskih surovin se prostorsko varuje.

(9) Mesta pridobivanja gospodarsko pomembnih in avtohtonih mineralnih surovin vključujejo nahajališča kalcita, jezerske krede, bentonita, tufa, roženca, kremenovega peska in kremenovega proda, keramične in opekarske gline ter mineralne surovine za cementno industrijo. Z izkoriščanjem avtohtonih mineralnih surovin se zagotavlja predvsem tradicionalne gradbene materiale.

(10) Mesta pridobivanja ostalih (pogostih) mineralnih surovin so mesta izkoriščanja mineralnih surovin za gradbeništvo na podlagi meril enakomerne dostopnosti do mineralnih surovin na ravni regij, možnosti obnove naravnih značilnosti prostora ter družbene sprejemljivosti. Za mivko, gramoz in pesek se lahko izkorišča sprotne naplavine v rekah, vendar le, kadar se ugotovi majhna ranljivost vodnega ekosistema, kvalitete vode, geohidroloških lastnosti reke gor in dol vodno ter doživljajskih kvalitet vodne in obvodne krajine.

(11) V območjih nacionalne prepoznavnosti in naravnih kakovosti so dopustne tudi lokacije izkoriščanja redkih in edinstvenih mineralnih surovin, npr. granitov, tonalitov in marmorjev, če gre za občasne odvzeme.

3.3.5 Razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti

(1) Primerjalne prednosti za turizem v Sloveniji imajo območja z naravnimi kakovostmi, kulturno dediščino in prepoznavna krajinska območja. Za

turizem so privlačna tudi območja, ki omogočajo nekatere specifične in sezonsko vezane oblike turizma, predvsem dejavnosti, vezane na vodo in zimske športe ter območja, ki so opremljena z ustrezno turistično-rekreacijsko infrastrukturo. Razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti naj zagotavlja dolgoročno najbolj optimalno izrabo primerjalnih prednosti v posameznih območjih. Vanj naj se vključuje lokalno prebivalstvo in lokalne skupnosti, posebno na obmejnih območjih, na podeželju in v mestih.

(2) Prostorski razvoj turističnih dejavnosti ter potrebne infrastrukture se omogoča predvsem v okviru temeljnih turističnih območij, in sicer Julijskih Alp, Obale, Krasa, Goriške, Ljubljane, Maribora s Pohorjem, Pomurja, Obsotelja, Dolenjske, slovenskega podeželja in mest z zaledjem. V navedenih območjih se razvija kulturni, zdraviliški, podeželski, rekreativni, doživljajski, ekološki, igralniško zabaviščni in poslovni turizem ter druge oblike turizma skladno s prostorskimi značilnostmi in omejitvami.

(3) Turistične dejavnosti se usmerja tako, da je v turistično ponudbo vključenih kar se da veliko število območij z regionalnimi posebnostmi, kjer je mogoče oblikovati kakovostne in raznolike in regionalno prepoznavne turistične produkte s čim manjšimi vplivi na sestavine okolja, naravo in kulturno dediščino. Zagotavlja se programsko povezanost in dopolnjevanje turistične ponudbe, optimalno koriščenje turistične infrastrukture ter spodbujanje prestrukturiranja turističnih območij na Obali in v Julijskih Alpah v smeri okoljske, programske in storitvene kakovosti. S preprečevanjem pretiranih zgostitev turističnih programov in turistične infrastrukture v prostoru se zmanjšuje pritisk na obremenjenih območjih, kot sta obrobje Julijskih Alp in Obala. Izkoristi se razvojne možnosti, ki jih imajo za turistične ali pristočasne dejavnosti različne sestavine kulturne dediščine ali krajina.

(4) Na Obali se razvoj turističnih dejavnosti usmerja v večanje kvalitete in rabo sodobnih tehnologij, s katerimi se zmanjšuje raba naravnih virov in prispeva k zmanjševanju obremenitev okolja in prostora. Spodbuja se razvoj kopaliških mest na Obali, ki vključujejo zagotavljanje sodobnih in privlačnih kopaliških zmogljivosti, javnega in drugega potniškega pomorskega prometa ter zagotavljanje nastanitvenih zmogljivosti ter drugih programov v povezavi s Slovensko Istro

in Krasom. Pri načrtovanju novih območij za turizem se najprej preveri možnosti uporabe degradiranih ali opuščenih območij.

(5) V alpskem in drugem gorskem svetu, kjer za to obstajajo prostorske možnosti, se razvija zimsko športne in dopolnjujoče celoletne aktivnosti. Prostorske ureditve, namenjene zimskim športom, se načrtuje tako, da jih je mogoče uporabljati v drugih letnih časih za druge dejavnosti in da njihova ureditev ne sproža drugih neželenih posledic ali erozijskih procesov.

(6) V panonskem svetu se razvija zlasti dejavnosti, vezane na izrabo termalne vode, pri čemer se zdravilišča razvija kot privlačna, kvalitetno urejena in zdrava območja sprostitev z upoštevanjem potencialov za izrabo termalne vode, prostorskih možnosti za razvoj zdravilišč in okoljskih omejitev. V sodelovanju s Hrvaško se načrtuje rekreacijsko izrabo mejnih rek in oblikovanje skupnih turističnih območij.

(7) V kraških območjih Slovenije se turizem razvija v povezavi z naravnimi posebnostmi kraja, kot so jame, presihajoča jezera, gozdovi ipd. in z upoštevanjem občutljivosti teh območij.

(8) Posebno pozornost namenimo tudi prostorskemu razvoju pristočasnih dejavnosti, ki so namenjene predvsem prebivalstvu Slovenije za rekreacijske aktivnosti in oddih. Prostočasne dejavnosti se razvija v okviru jedrnih območij, ki obsegajo večje naselbinske zgoštevke, povezano z njihovim zaledjem. V jedrna območja se zaradi racionalnosti in dostopnosti umešča rekreacijsko infrastrukturo, v zaledja pa se umešča pristočasne dejavnosti, ki ne zahtevajo posebne rekreacijske infrastrukture in programsko dopolnjujejo jedrna območja.

(9) Jedrna območja za pristočasne dejavnosti se enakomerno razporeja po prostoru, da se zagotovi približevanje pristočasne ponudbe prebivalcem, preprečevanje razvoja novih pretiranih zgoštev programov v prostoru ter razprševanje dejavnosti v prostoru zaradi optimalne izrabe primerjalnih prednosti.

(10) Na Obali in v Julijskih Alpah, predvsem v dolinah Save Bohinjske, Save Dolinke in Soče se turistične in pristočasne dejavnosti kvalitativno programsko prestrukturira in prostorsko uravnoteži. Na drugih jedrnih območjih, na Krasu

s Podgrajskim podoljem, na Ljubljanskem, Novogoriškem, Kranjskem, Krško-Brežiškem, Novomeškem, Celjskem, Mariborskem, Murskosoboškem, Zasavskem, Cerkljanskem, Notranjskem, Koroškem, Sotelskem območju, v Zgornji Savinjski dolini, v Beli krajini s spodnjo dolino Kolpe in v Goteniški dolini z gornjo dolino Kolpe se medsebojno povezuje posamične obstoječe ali nove programe in se izogiba pretiranim koncentracijam programov in infrastrukture v prostoru.

3.4 Obrambne dejavnosti

(1) Prostor je eden najpomembnejših dejavnikov pri zagotavljanju obrambe države, zato se območja, ki imajo zaradi svojih posebnih naravnih lastnosti strateški pomen za obrambo države, praviloma ohranja v primarni, to je gozdni ali kmetijski rabi.

(2) Za razvoj obrambnega sistema se zagotavlja ustrezno vojaško infrastrukturo in njeno razporeditev v prostoru, s katero se omogoča uspešno izvajanje obrambe v primeru agresije oziroma napada na Republiko Slovenijo. Obrambne dejavnosti se izvaja v obrambnih območjih.

(3) Razvoj obrambnih dejavnosti se usmerja prednostno v območja, ki že služijo obrambnemu namenu. Postopno se zmanjšuje območja za obrambne dejavnosti v urbanih območjih. Razvoj obrambnih dejavnosti vključuje prilagajanje obstoječe vojaške infrastrukture novim potrebam, predvsem reorganizaciji obrambnega sistema, povezanega z vključitvijo Republike Slovenije v evroatlantske integracije.

(4) Pri načrtovanju nadomestne in nove infrastrukture za potrebe obrambnih dejavnosti se posebno pozornost nameni ustrezni prostorski umestitvi, zmanjševanju vplivov na okolje ter zagotavljanju potrebnih varnostnih odmikov od stanovanjskih območij, gospodarskih in storitvenih dejavnosti, kulturnih spomenikov in naravovarstveno pomembnih območij.

3.5 Prostorske omejitve za razvoj na območjih potencialnih naravnih ali drugih nesreč in na območjih vododeficitarnosti

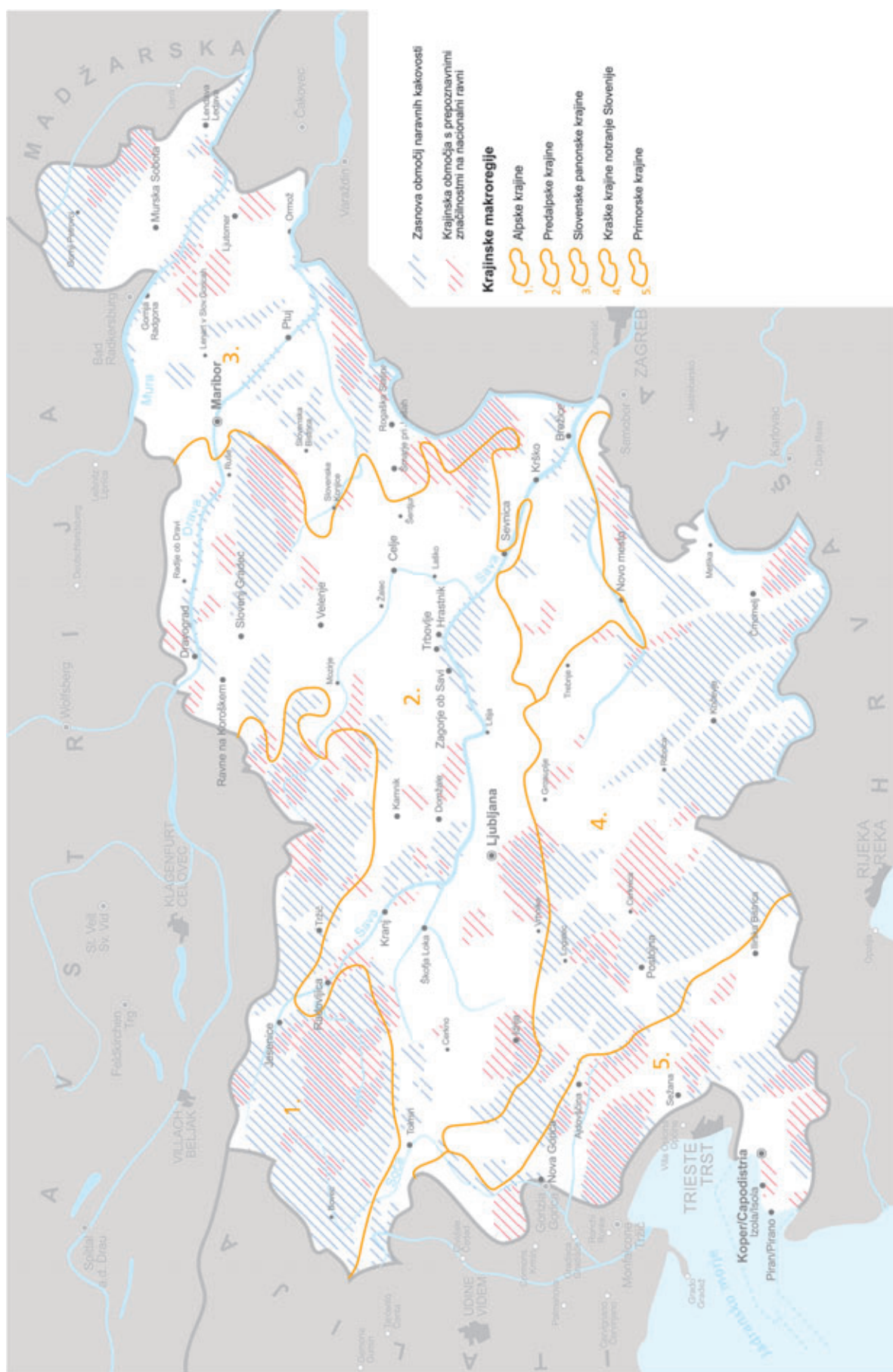
(1) Na območjih z izrazito naravno dinamiko se varne življenjske razmere omogoči s sanacijo žarišč naravnih procesov in omejevanjem razvoja, sorazmerno glede na izrazitost in pogostost naravnih procesov, ki lahko ogrožajo človekovo

življenje ali njegove materialne dobrine. Območja, kjer ni bivališč ali gospodarskih dejavnosti, se prepušča naravni dinamiki.

- (2) Za zagotavljanje ustrezne varnosti se na ogroženih območjih določi območja, kjer so potrebni zaščitni ukrepi ter območja, kjer se obstoječe, z naravnimi procesi nezdružljive dejavnosti dolgoročno umikajo in se prostor prepušča naravi ali drugim manj konfliktnim dejavnostim.
- (3) V poplavnih, erozijskih, plazovitih območjih se ne načrtuje prostorskih ureditev oziroma dejavnosti, ki lahko te procese sprožijo.
- (4) V območjih tveganj zaradi možnosti porušitve visokih pregrad se načrtuje dejavnosti tako, da morebitna porušitev ne bi imela hujših prostorskih in materialnih posledic. Poselitev se načrtuje izven dosega udarnih voda, obstoječo pa se pred njihovim delovanjem zaščiti z ustreznimi ukrepi.
- (5) V potresno ogroženih območjih se ne načrtuje prostorskih ureditev in dejavnosti, ki bi v primeru

rušitvenega potresa predstavljale tveganje za okolje. V potresno ogroženih poselitvenih območjih se načrtuje objekte, ki bodo ustrezali zahtevam za seizmično varne objekte.

- (6) V vododeficitarnih območjih se prioriteto zagotavlja urejeno oskrbo z vodo prebivalcem teh območij. Dejavnosti, ki bi pomenile izjemno povečanje potreb po vodi, se praviloma ne načrtuje v vododeficitarnih območjih.
- (7) V območjih s pojavom suše se kmetijsko dejavnost tehnološko prilagodi, zamenja kmetijske kulture ter na osnovi celovite obravnave voda na določenem območju zagotovi ustrezne dolgoročne prostorske ukrepe za zmanjševanje možnosti škodljivih posledic.
- (8) V območjih velike požarne ogroženosti gozdov se praviloma ne načrtuje dejavnosti oziroma prostorskih ureditev, ki bi pomenile dodatno tveganje za življenje ljudi ter materialne dobrine in naravo. Gozdne sestoje se postopno vrstno preoblikuje, da bodo bolj odporni in hitreje obnovljivi.

Publikacijska karta št. 6 k poglavju III.3.1 in III.3.2

Razvoj krajine

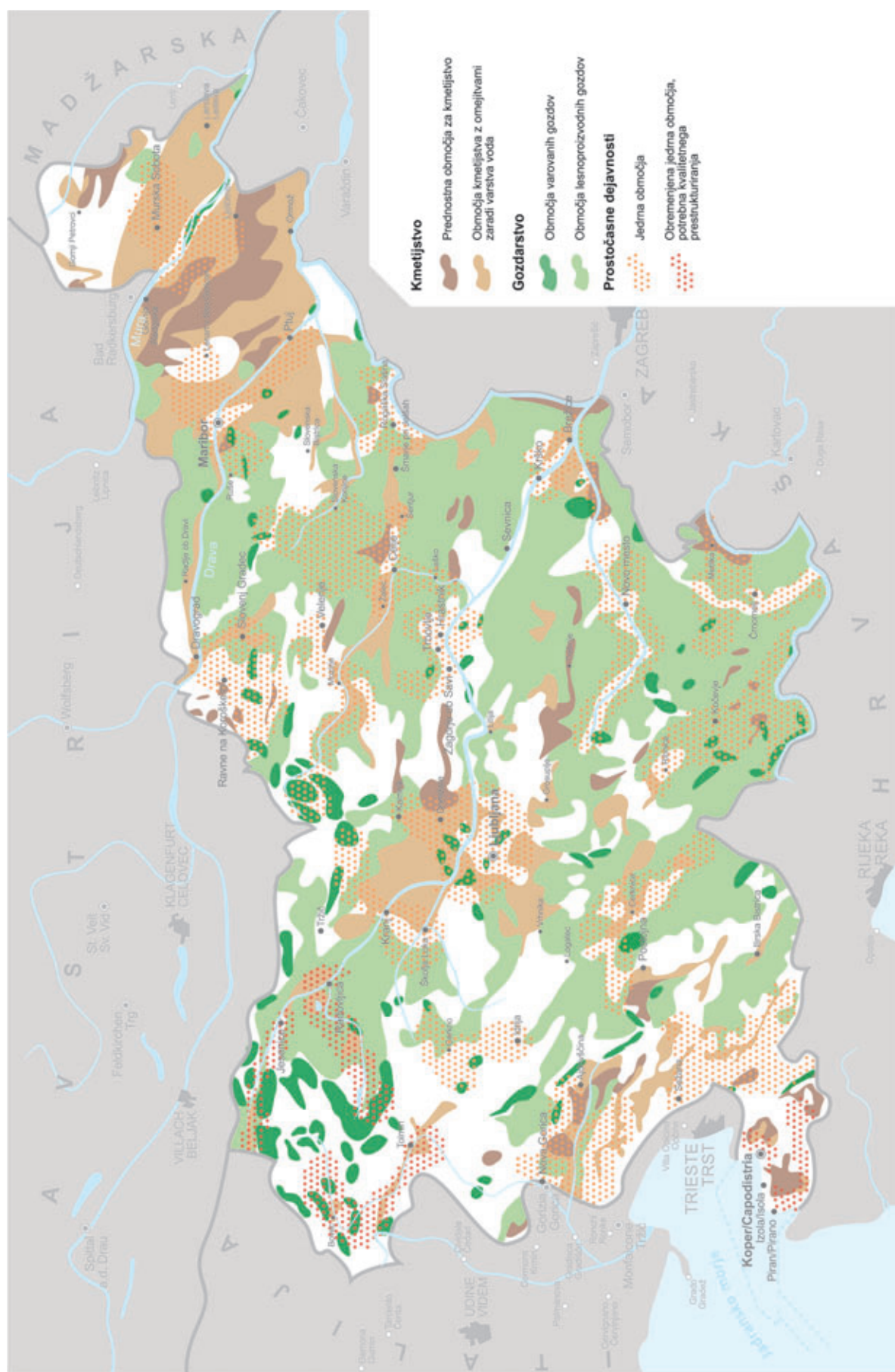
Prepoznavnost z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravne kakovosti krajine

Strategija prostorskega razvoja Republike Slovenije

Vir: Statistične podatke SPURS

Kartografska podlaga: MOPE - UPR, MOPE - GURS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Maja na meji med RS in BIH je prejeta po pogodbi o sklopih iz avni meji med RS in BIH (pogodba 1), ki sta jo 19.07.2001 posredni obe vladi, 20.07.2001 pa je bila posredna s strani vodji pogodbenih sklopih.

Publikacijska karta št. 7 k poglavju III.3.3

Razvoj krajine

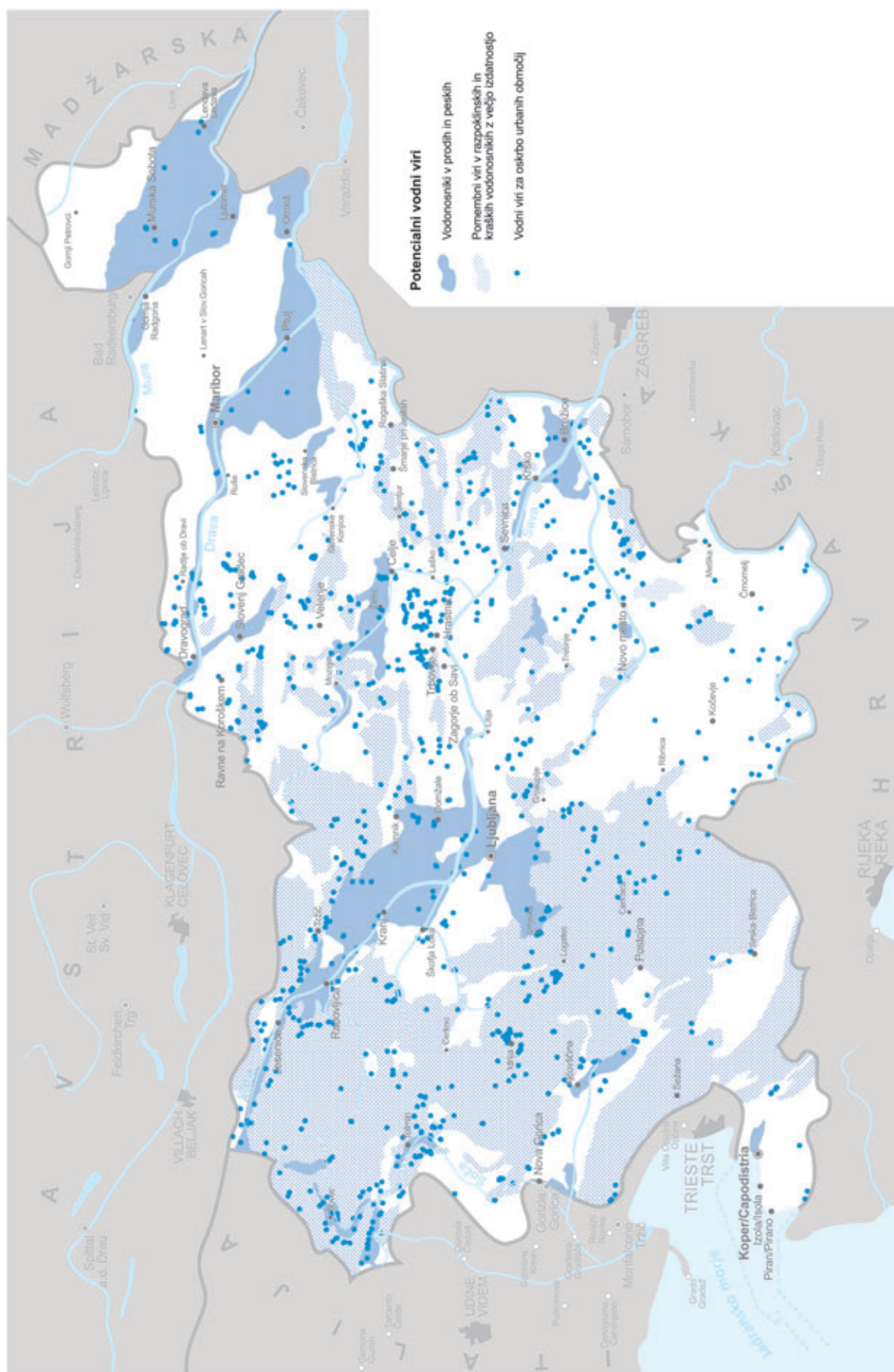
Raba naravnih virov

Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije

Meja na morju med RS in RH je prejeta po pogodbi o skupni delovni meji med RS in RH (priloga 1), ki sta jo 19.07.2001 podpisali obe vladi. 20.07.2001 pa je bila parafirana s strani vodij pogajalskih skupin.

Vir: Strukturne podlage SPRES

Kartografske podlage: MOPF - LIPP, MOPF - GLRS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPF, julij 2004

Publikacijska karta št. 8 k poglavju III.3.3.3

Razvoj krajine

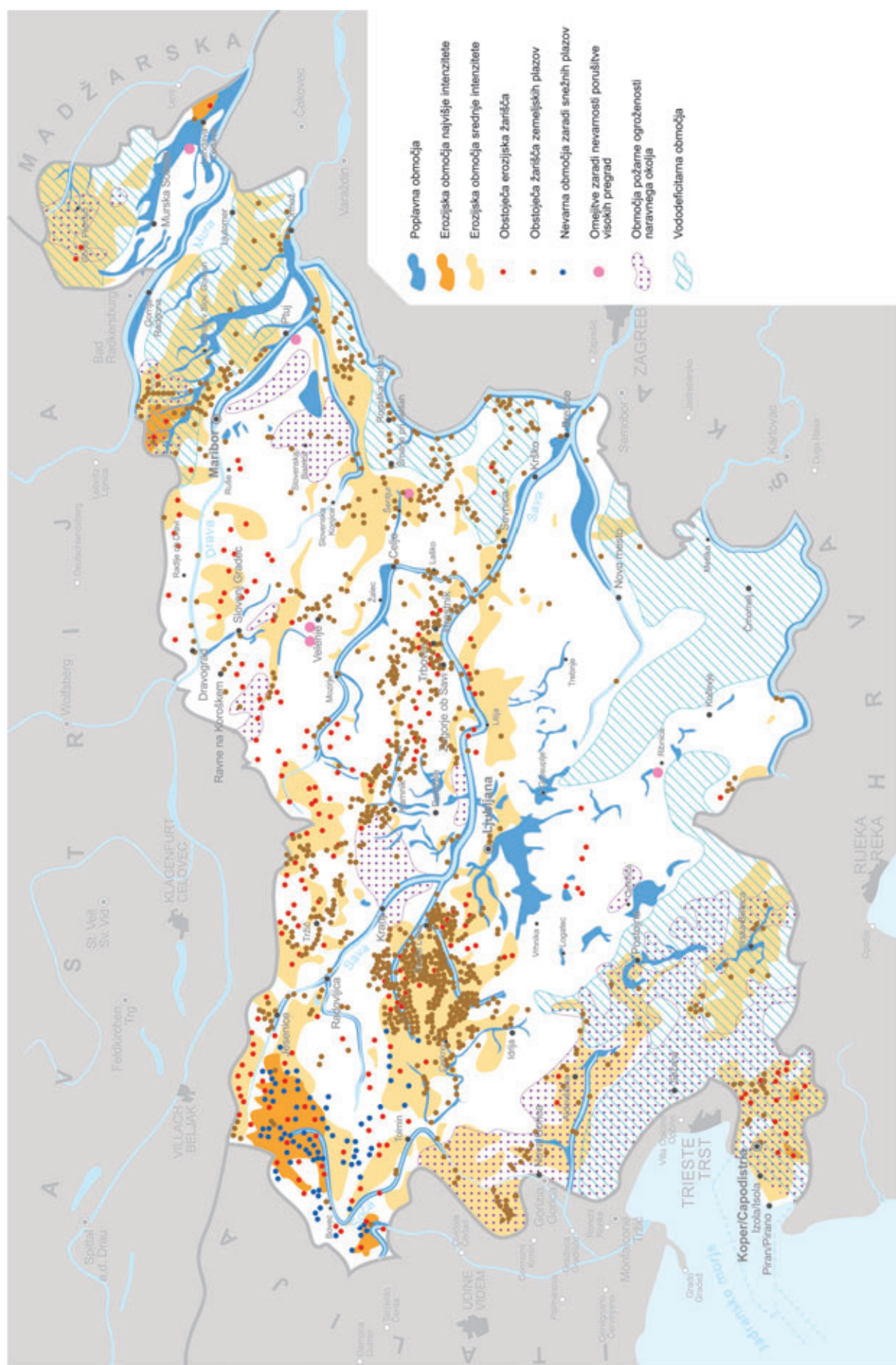
Potenciali za oskrbo s pitno vodo

**Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije**

Meja na meji med RS in BIH je prevzeta po pogodbi o skrajni državni meji med RS in BIH (prejeto 13.11.2007) in po 19.07.2001 potrdili obe vladi. 20.07.2001 pa je bila potrdjena s strani vodji popisnih skupin.

Vir: Statistične podatke SPKS

Kartografska podlaga: MOPE - UPP, MOPE - GURS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, julij 2004

Publikacijska karta št. 9 k poglavju III.3.3.8

Razvoj krajine

Prostorske omejitve za razvoj

**Strategija prostorskega razvoja
Republike Slovenije**

Maja na meji med RS in RI je prejeta po pogodbi o skupni državni meji med RS in RI (priloga 1), ki sta jo 19.07.2001 podpisali obe vladi. 20.07.2001 pa je bila parafirana s strani vodij popisalnih skupin.

Vr: Strukturne podlage SPRES

Kartografska podlaga: MOPE - LIPP, ASOPF - GLUKS, GZ, 2003
Kartografska obdelava: MOPE, maj 2004

Ukrepi za izvajanje prostorske strategije

(1) *Ukrepi za izvajanje prostorske strategije obsegajo:*

- koordinacijo programov, ki so pomembni za izvajanje prostorske strategije,
- naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za uresničevanje prostorske strategije,
- aktivnosti za zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko strategijo,
- spremljanje uspešnosti izvajanja prostorske strategije.

(2) *Prostorska strategija se uresničuje zlasti s koordinacijo razvojnega in prostorskega načrtovanja, državnimi in evropskimi finančnimi spodbudami ter spodbujanjem prostorskega razvoja s pomočjo izmenjave informacij, usmerjanja raziskovanja, koordinacijo delovanja organov javne uprave ter institucij urejanja prostora.*

1 Programi, pomembni za izvajanje prostorske strategije

(1) *Izhodišča za koordinacijo programov in aktivnosti za izvajanje prostorske strategije so:*

- udeležanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni,
- izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine,
- izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe,
- pridobivanje razvojnih sredstev evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.

(2) *Na področju razvoja poselitve so nujni predvsem programi za:*

- razvoj mest in njihovih širših mestnih območij ter drugih naselij s poudarkom na urejanju in načrtovanju prometa, stanovanjskih območij, gospodarskih con in podobno,
- razvoj mesta Ljubljane v mednarodno konkurenčno državno prestolnico, izhajajoč iz ureditve medsebojnih odnosov med državo in glavnim mestom,
- intenziviranje rabe urbanih površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zazidana, opuščena ali nezazidana, a za gradnjo predvidena zemljišča,
- razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo,
- načrtovanje javnih prostorov v naseljih ter

oblikovanje zelenih sistemov in njihove javne funkcije,

- sanacijo degradiranih urbanih območij, kot so stanovanjska, industrijska in druga podobna območja,
- celostno ohranjanje naselij s poudarkom na revitalizaciji in rehabilitaciji varovanih naselbinskih območij,
- celostno prenovo historičnih naselbinskih jeder,
- razvoj energetske varčnih objektov,
- razvoj novih oblik učinkovitega pridobivanja, distribucije in upravljanja z energetskimi sistemi s povečevanjem rabe obnovljivih virov v naseljih,
- uporabo novih oblik informacijskih tehnologij pri zagotavljanju kvalitetnejših pogojev za življenje v urbanem okolju,
- razvoj mest s posebnim poudarkom na prilagajanju prostorskim omejitvam in zaščiti že ogroženih strnjeno poseljenih območij,
- spodbujanje razvoja mest in drugih naselij na območjih, kjer je zaradi ohranjanja narave omejen njihov razvoj (npr. na Kočevskem, Notranjskem, Cerkljanskem, na Krasu).

(3) *Na področju prostorskega razvoja podeželja so nujni predvsem programi za:*

- medsebojno funkcijsko povezovanje podeželskih in urbanih območij,
- prenovo podeželskih naselij s poudarkom na zagotavljanju potrebnih urbanih funkcij in infrastrukturne opremljenosti, kmetijskega prostora za doseganje potrebne konkurenčnosti kmetijstva ob upoštevanju prepoznavnih značilnosti krajine, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot,
- vključevanje in celostno obravnavo kulturne dediščine kot razvojnega dejavnika na podeželju,
- zagotavljanje ustreznih prostorskih in gospodarskih pogojev za razvoj turizma na podeželju,
- integralno načrtovanje prostorskega razvoja v posebnih varstvenih območjih in zavarovanih območjih narave, kulturne dediščine in naravnih virov,
- integralno načrtovanje prostorskega razvoja v območjih nacionalne prepoznavnosti,
- sanacijo razvrednotenih krajinskih območij,
- primeren prostorski razvoj podeželja v območjih prostorskih omejitev.

(4) *Na področju gospodarske javne infrastrukture se spodbuja zlasti razvojne programe, ki prispevajo k uresničevanju vzdržnega prostorskega razvoja in podajajo izhodišča za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena z lokacijskimi načrti.*

(5) Na območjih s posebnimi potenciali in problemi (obmejna, hribovita in gorska območja, območja z naravnimi kakovostmi in nacionalno pomembna krajinska območja, območja ogrožena zaradi dinamičnih naravnih procesov, vododeficitarna območja in podobno) se spodbuja programe, s katerimi se opredeli skupna razvojna in varstvena izhodišča za pripravo skupnih prostorskih aktov (regionalnih zasnov prostorskega razvoja). Za posamezna problemsko ali geografsko homogena območja ob meji s Hrvaško (na primer Istra, območje ob Kolpi, Gorjanci, Kozjansko, Haloze, območje med Dravo in Muro ipd.) se z namenom spodbujanja razvoja opredeljuje programe prostorskega razvoja, ki vključujejo razvoj naselij, cestne povezave, turistični razvoj, energetska oskrba, ohranjanje narave in podobno.

(6) Programi iz prejšnjih odstavkov se pripravljajo tako, da se z njimi uresničujejo cilji prostorskega razvoja Slovenije. Programi na državni, regionalni in lokalni ravni se oblikujejo na osnovi medsektorskega sodelovanja in dogovarjanja tako, da so podlaga tudi za pridobitev razvojnih sredstev Evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.

2 Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje prostorske strategije

(1) Za doseganje vzdržnega prostorskega razvoja in njegovih sinergijskih učinkov nosilci urejanja prostora pri pripravi svojih razvojnih politik, strategij in programov skladno s področnimi zakoni upoštevajo cilje Zakona o urejanju prostora in usmeritve te prostorske strategije.

(2) Ministrstvo, pristojno za prostor, v okviru svojih nalog izvaja koordinacijo aktivnosti na področju urejanja prostora, ugotavlja skladnost razvojnih in prostorskih aktov s prostorsko strategijo, skrbi za nadzor nad zakonitostjo, skrbi za vzpostavitev spremljanja stanja in pripravo poročil o stanju na področju urejanja prostora, informira in omogoča participacijo javnosti v zadevah urejanja prostora, promovira prostorsko načrtovanje in prostorske dokumente.

(3) Za doseganje vzdržnega prostorskega razvoja in njegovih sinergijskih učinkov lokalne skupnosti zagotavljajo izdelavo prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti na državni ravni ter zagotavljajo pripravo poročil o stanju na področju urejanja prostora.

(4) Posebno pozornost se nameni tudi finančnim in davčnim mehanizmom, strukturi javnofinančnih prihodkov ter sistemu državnih pomoči, ki se jih strukturira skladno z usmeritvami prostorske strategije. Uvaja se prostorsko diferencirane davčne stopnje, dodatne obdavčitve nezazidanih zazidljivih zemljišč ter stimulira občine, da urejajo evidenco zemljišč.

(5) V okviru izobraževalnega in raziskovalnega dela na področju urejanja prostora se spodbuja pridobivanje praktičnih znanj in oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje. Za ustrezno podporo urejanju prostora se zagotavlja tudi usklajeno, ažurno, zanesljivo in sistemsko povezano državno statistiko ter dopolnjevanje statističnih zbirk podatkov s podatki s področja urejanja prostora.

(6) Za podporo izvajanju načrtanega prostorskega razvoja, ki izhaja iz te prostorske strategije, se izvaja koordinacijo delovanja organov javne uprave, vzpostavlja in krepi institucije urejanja prostora ter spodbuja kvaliteto njihovega dela na vseh ravneh.

2.1 Naloge in aktivnosti posameznih nosilcev urejanja prostora za izvajanje prostorske strategije

(1) Nosilec urejanja prostora za področje razvoja poselitve:

- usmerja razvoj poselitve tako, da se dekoncentrirano zagotavlja prostorske možnosti za razvoj različnih dejavnosti družbene javne infrastrukture, povečuje konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru ter krepi kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij, kvaliteta bivanja in prepoznavnost prostora,
- usmerja razvoj poselitve tako, da se krepi funkcijsko in infrastrukturno povezanost mest in drugih naselij, pri čemer je poseben poudarek na povezanosti urbanih naselij z zaledjem,
- usmerja poselitev v urbana naselja, ki imajo prostorske in druge potenciale za gospodarski, družbeni in kulturni razvoj,
- zagotavlja racionalno rabo tal, preprečuje in sanira stihijsko razpršeno gradnjo,
- svetuje občinam, v katerih živijo Romi, pri urejanju romskih naselij,
- predlaga ukrepe za izboljšanje nepremičninskih evidenc,
- določi območja funkcijskih regij.

(2) Nosilec urejanja prostora za področje aktivne zemljiške politike in stanovanjske gradnje:

- oblikuje program ukrepov zemljiške politike za

spodbujanje delovanja trga zemljišč in s tem razširja dostopnost do zemljišč, namenjenih za gradnjo,

- spodbuja uveljavljanje različnih vrst ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih tako, da se poveča ponudbo opremljenih zemljišč,*
- oblikuje kriterije za uveljavljanje prostorskih ukrepov: zakonite predkupne pravice občine, preoblikovanje obstoječih ureditev plačil komunalnega prispevka, začasnih ukrepov za zavarovanje prostora na območju predvidene prostorske ureditve, razlastitve in omejitve lastninske pravice ter komasacije stavbnih zemljišč,*
- predlaga razvoj finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje in drugih javnih interesov,*
- skrbi za zadostno ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo ter s tem zagotavlja zadosten fond neprofitnih in najemniških stanovanj ter spodbuja večjo izkoriščenost obstoječega stanovanjskega sklada.*

(3) Nosilec urejanja prostora za področje oskrbe, odvajanja in čiščenja voda:

- skrbi za zagotavljanje zanesljive oskrbe z vodo in spodbujanje varčne rabe vode v vseh naseljih,*
- skrbi za razvoj integralnega vodovodnega omrežja na vseh območjih v državi, prednostno pa v urbanih naseljih in na vododeficitarnih območjih,*
- skrbi za razvoj integralnega kanalizacijskega omrežja na vseh območjih v državi, ki se zaključujejo s čistilnimi napravami, prednostno pa na občutljivih območjih.*

(4) Nosilec urejanja prostora za področje varstva kulturne dediščine:

- razvija dejavnosti varstva kulturne dediščine ter druge dejavnosti kulture v skladu s prostorsko strategijo tako, da se krepi kulturna raznovrstnost,*
- skrbi za strokovno in pravno varstvo kulturne dediščine, predvsem območij dediščine in posameznih kulturnih spomenikov ter izboljšuje finančne mehanizme za dolgoročno ohranjanje spomeniških lastnosti dediščine,*
- evidentira kulturno dediščino, vodi in vzdržuje register dediščine, valorizira dediščino glede na državni ali lokalni pomen in določa območja varstva, skrbi za spomenike državnega pomena in spomenike v lasti države,*
- evidentira arhitekturo 20. stoletja,*

- zagotavlja ustrezne konzervatorske programe ter financira ali sofinancira obnovo kulturnih spomenikov, vključno s povojno stavbno dediščino,*
- za potrebe ocenjevanja vplivov na dediščino zagotovi strokovne zasnove za varstvo spomeniških lastnosti dediščine in za uveljavljanje kulturne funkcije posameznega varovanega območja,*
- sodeluje pri pripravi skupnih programov prenove, revitalizacije, turizma in drugih programih,*
- usmerja razvoj različnih tematskih kulturnih poti,*
- pripravlja strokovne podlage za zavarovana območja, v katerih je večje število objektov in območij kulturne dediščine ter pripravlja smernice, mnenja, pogoje in soglasja na tej osnovi.*

(5) Nosilec urejanja prostora za področje kulture:

- razvija dejavnosti kulture skladno z načrtovanim razvojem poselitve.*

(6) Nosilec urejanja prostora za področje varstva okolja:

- določa stopnjo občutljivosti okolja oziroma okoljska izhodišča ter skrbi za celovito presojo vplivov planov in programov na okolje,*
- pripravlja načrte upravljanja z naravnimi viri tako, da se zagotavlja ravnovesje med danostmi, možnostmi oskrbe in potrebami po naravnih virih ter prostorska sprejemljivost potrebnih prostorskih ureditev.*

(7) Nosilec urejanja prostora za področje ohranjanja narave:

- pripravlja strokovne podlage za določitev ekološko pomembnih območij, naravnih vrednot ter posebnih varstvenih območij,*
- pripravlja strokovne podlage za ustanovitev zavarovanih območij in upravljaške načrte,*
- skrbi za izvajanje presoje sprejemljivosti vplivov planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in posegov na naravo,*
- pripravlja strokovne podlage za pripravo prostorskih aktov za zavarovana območja,*
- pripravlja naravovarstvene smernice za prostorske akte ter morebitne druge strokovne podlage v skladu s sprejetimi programi priprave za prostorske akte,*
- pripravlja predpise za presojo vplivov na naravo.*

(8) Nosilec urejanja prostora za področje upravljanja z vodami:

- določa merila za rabo in varstvo voda ter podeljevanje koncesij za rabo voda,*
- pripravlja načrte upravljanja z vodami vodnega območja Donave in vodnega območja Jadranskih rek z vodami povodij, porečij ali njihovih delov,*

- določa vodovarstvena območja površinskih in podzemnih voda ter režime na teh območjih,
- določa območja kopalnih voda, kjer se običajno kopa večje število ljudi in kopanje ni prepovedano,
- določa območja, ki so ogrožena zaradi delovanja voda in režime na teh območjih (ocene in karte ogroženosti),
- pripravlja programe in projekte zmanjševanja ogroženosti pred vodami (poplave in erozija, plazovi) skladno z načrtovanim razvojem poselitve,
- določa območja vodnih in priobalnih zemljišč ter javno dostopnost do voda in obale,
- določa ukrepe aktivne zaščite voda skladno s stopnjo občutljivosti vodnih virov ter določa degradirana območja ter programe za njihovo sanacijo.

(9) Nosilec urejanja prostora za področje zaščite in reševanja ter varstva pred drugimi nesrečami:

- pripravlja strategije in programe zaščite pred nesrečami, ki predstavljajo največjo nevarnost, skladno z načrtovanim razvojem poselitve,
- pripravlja načrte zaščite in reševanja.

(10) Nosilec urejanja prostora za področje ravnanja z odpadki:

- spodbuja racionalno prostorsko organizacijo objektov in naprav za ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki ter celovito pokritost državnega ozemlja z njimi,
- določi tehnološke in varnostne kriterije za lociranje objektov in naprav za ravnanje z odpadki ter spodbuja sanacijo in zapiranje neustreznih odlagališč.

(11) Nosilec urejanja prostora za področje odlaganja radioaktivnih odpadkov:

- poskrbi za pravočasno določitev lokacije odlagališča za nizko in srednje radioaktivne odpadke,
- opredeli vse tehnične pogoje za izvedbo odlagališča NSRAO kot tudi za delovanje, saniranje in zapiranje lokacij že obstoječih odlagališč oziroma skladišč.

(12) Nosilec urejanja prostora za področje prometa:

- skrbi za dopolnjevanje prometnega sistema ter integracijo državnega regionalnega in lokalnega prometnega sistema tako, da se zagotov racionalna povezava urbanih naselij in evropskih prometnih koridorjev,
- izvaja kategorizacijo javnih prometnih povezav

glede na potrebe po povezanosti posameznih območij,

- prednostno razvija integriran medmestni in spodbuja razvoj mestnega javnega prometa predvsem v širših mestnih območjih in drugih poselitvenih območjih z namenom, da se zagotovi čim boljša dostopnost do javnih storitev in delovnih mest,
- zagotavlja standarde načrtovanja in gradnje javnih cest in prostorov za mirujoči promet, zagotavlja standarde večje varnosti za pešce in druge oblike nemotoriziranega prometa, za umirjanje prometa na ulicah in v stanovanjskih območjih, skrbi za razvoj kolesarskih poti,
- spodbuja javni pomorski promet ter skrbi za razvoj in posodabljanje pristanišč,
- spodbuja zračni promet ter razvija, gradi ali posodablja javna letališča/heliporte v skladu z usmeritvami prostorske strategije,
- zagotavlja radarske sisteme in drugo opremo navigacijskih služb zračnega in pomorskega prometa v skladu z usmeritvami prostorske strategije,
- pripravlja programe sanacije in obnove obstoječih objektov in naprav prometne infrastrukture ter graditve novih skladno z načrtovanim razvojem poselitve in mednarodnih povezav,
- skrbi za finančno podporo države zahtevnejšim oblikam javnega prevoza na regionalni ravni.

(13) Nosilec urejanja prostora za področje energetike:

- zagotavlja zanesljivo, ekonomično, kvalitetno in zadostno oskrbo z energijo v skladu s cilji vzdržnega prostorskega razvoja,
- spodbuja izvajanje programa izdelave energetskih zasnov mest in drugih naselij,
- spodbuja programe varčne rabe energije, izkoriščanja različnih vrst virov energije,
- spodbuja povečanje deleža izkoriščanja obnovljivih virov energije skladno z usmeritvami prostorske strategije.

(14) Nosilec urejanja prostora za področje rudarstva:

- določa potencialna nahajališča mineralnih surovin, določa perspektivne kope oziroma kope, kjer je predvideno prenehanje izkoriščanja mineralnih surovin in območja prednostnih sanacij,
- spremlja tržne potrebe po mineralnih surovinah ter izdeluje regionalne bilance potreb in porabe mineralnih surovin,
- vodi evidenco vseh kopov (tudi nelegalnih), jih

valorizira glede na potrebe v državi in posamezni regiji ter skrbi za izdelavo programov sanacije,
 – *upoštevata prostorske pogoje pri dodeljevanju rudarskih pravic in pri izdajanju dovoljenj za izvajanje rudarskih del.*

(15) Nosilec urejanja prostora za področje gospodarstva, ki obsega zagotavljanje 90-dnevnih obveznih rezerv naftnih derivatov:

– *zagotavlja lokacije za skladiščenje in transport nafte ter naftnih derivatov skladno z usmeritvami prostorske strategije.*

(16) Nosilec urejanja prostora za področje gospodarskega razvoja, ki obsega razvoj gospodarskih dejavnosti, industrije, malega gospodarstva ter razvoja gospodarskih con:

– *zagotavlja učinkovit, prostorsko varčen in raznolik razvoj gospodarskih dejavnosti v prostoru skladno z načrtovanim razvojem poselitve in cilji vzdržnega prostorskega razvoja.*

(17) Nosilec urejanja prostora za področje gospodarskega razvoja, ki obsega razvoj turizma:

– *spodbuja raznovrstno turistično dejavnost tako, da zagotavlja optimalno izrabo primerjalnih prednosti za turizem na celotnem območju države,*
 – *spodbuja kakovostno prestrukturiranje turističnih programov in turistične ponudbe v območjih koncentracije turističnih dejavnosti,*
 – *spodbuja pripravo turističnih programov, ki omogočajo razvoj na podežlju in vključujejo kulturno dediščino in biotsko raznovrstnost ter programe, ki omogočajo razvoj kopalniškega potenciala naših rek, jezer in morja,*
 – *oblikuje kriterije za razvoj turizma ter turistične in rekreacijske infrastrukture,*
 – *oblikuje prepoznavno turistično ponudbo za različna območja skladno s prostorsko strategijo tako, da se krepi prepoznavnost Slovenije.*

(18) Nosilec urejanja prostora za področje strukturne politike in skladnega regionalnega razvoja:

– *zagotavlja pripravo razvojnih programov za skladen razvoj v prostoru s posebnim poudarkom na skladnem razvoju regionalnih območij in širših mestnih območij ter območij s posebnimi potenciali in problemi, kot so zlasti obmejna območja, hribovita in gorska območja, območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi, območja, ogrožena zaradi nevarnih procesov in vododeficitarna območja ter druga območja, opredeljena v prostorski strategiji,*
 – *zagotavlja ukrepe za povezovanje partnerjev na*

lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni pri regionalnih projektih za zmanjševanje razlik v slovenskem prostoru in zmanjševanje razlik slovenskih regij do najrazvitejših evropskih regij,
 – *zagotavlja usklajenost regionalnih razvojnih programov s strateškimi razvojnimi dokumenti države in s prostorsko strategijo,*
 – *zagotavlja ukrepe za preprečevanje nastajanja območij z večjimi razvojnimi problemi,*
 – *spodbuja razvoj na obmejnih območjih za doseganje konkurenčnosti obmejnih slovenskih regij v odnosu do obmejnih regij sosednjih držav.*

(19) Nosilec urejanja prostora za področje telekomunikacij in informacijski razvoj:

– *skrbi za razvoj telekomunikacijskega omrežja skladno z načrtovanim razvojem poselitve,*
 – *skrbi za pokritosti celotnega območja države s telekomunikacijskim omrežjem in navezanost na mednarodna telekomunikacijska omrežja ter zagotavlja univerzalne storitve tudi v najbolj oddaljenih območjih,*
 – *skrbi za povezovanje in združevanje ter prednostno uporabo obstoječih omrežij, ki morajo biti dostopna vsem operaterjem pod enakimi pogoji,*
 – *pripravi posebne ukrepe za zaščito prebivalstva pred škodljivimi učinki elektromagnetnih sevanj baznih postaj mobilne telefonije in za zmanjševanje vplivov na prostor.*

(20) Nosilec urejanja prostora za področje kmetijstva:

– *spodbuja ohranjanje pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, ekološko naravnano kmetijstvo, diverzificirane oblike kmetijske proizvodnje in razvoj dopolnilnih dejavnosti,*
 – *pripravi kategorizacijo kmetijskih zemljišč na osnovi pridelovalnega potenciala tal kot podlago za njihovo razvrstitev,*
 – *skrbi za pripravo programov kmetijstva in prenove vasi, in to prioritarno za območja izjemnih krajin, za obmejna, obalna, hribovita in zavarovana območja.*

(21) Nosilec urejanja prostora za področje gozdarstva in lovstva:

– *ohranja sklenjenost gozdov,*
 – *spodbuja intenzivnejše, vendar sonaravno izkoriščanje gozdov,*
 – *določa varovalne gozdove in gozdne rezervate,*
 – *določa gozdove s posebnim namenom skladno z usmeritvami prostorske strategije ter zagotavlja, da se lesna proizvodnja v njih odvija skladno z njihovim namenom,*

– skrbi za populacije prosto živečih živali tako, da se zagotavlja ugodno stanje posameznih vrst.

(22) Nosilec urejanja prostora za področje obrambe:

- opredeli območja za potrebe obrambe skupaj z varovalnimi in varstvenimi zahtevami teh območij,
- zagotavlja prostorsko razporeditev vojaške infrastrukture v skladu z usmeritvami prostorske strategije,
- zagotavlja pogoje, s katerimi bo omogočeno prilagajanje obstoječe vojaške infrastrukture perspektivnim potrebam obrambnega sistema.

(23) Nosilec urejanja prostora za področje dela, družine in socialnih zadev, socialnega razvoja in varstva:

- razvija omrežja javnih služb za potrebe socialnega razvoja in varstva skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(24) Nosilec urejanja prostora za področje

zdravstvenega varstva:

- razvija omrežje ustanov zdravstvene dejavnosti skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(25) Nosilec urejanja prostora za področje šolstva:

- razvija omrežja šol skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(26) Nosilec urejanja prostora za področje športa:

- razvija športne objekte in naprave skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(27) Nosilec urejanja prostora za področje pravosodja:

- razmešča funkcije in objekte pravosodnih organov skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(28) Nosilec urejanja prostora za področje urejanja notranjih zadev, varnostnih dejavnosti in lokalnih skupnosti:

- razmešča funkcije in objekte državnih upravnih organov skladno z načrtovanim razvojem poselitve.

(29) Nosilci urejanja prostora, pristojni za ostala področja, svoje dejavnosti ter omrežja objektov in naprav uskladijo s prostorsko strategijo.

(30) Nosilec za urejanje prostora na lokalni ravni:

- pripravlja strategijo prostorskega razvoja občine skladno s to prostorsko strategijo in s predpisi s področja urejanja prostora ter pri tem zagotavlja in pridobiva strokovne podlage, v katerih opredeli zlasti omrežje naselij s funkcijami in vlogo posameznih naselij,

poselitvena območja, gospodarsko javno infrastrukturo lokalnega pomena, komunalno infrastrukturo, arhitekturne in krajinske regije, usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti, rabo naravnih virov, prepoznavnost krajin, naravnih kakovosti ter prostorske omejitve,

- pripravlja prostorski red občine skladno s strategijo prostorskega razvoja občine in s predpisi s področja urejanja prostora,
- pripravlja lokacijske načrte ob upoštevanju veljavnih državnih in lokalnih prostorskih aktov, zlasti za načrtovanje lokalnega infrastrukturnega omrežja, območij sanacij, prenove in širitve naselij v skladu z urbanistično zasnovo krajinskih območij v skladu skrajninsko zasnovo in območij, kjer so predvideni prostorski ukrepi za zavarovanje urejanja prostora,
- za zagotavljanje usklajenega prostorskega razvoja sodeluje z drugimi občinami pri razreševanju skupnih prostorskih vprašanj, pri pripravi regionalnih zasnov prostorskega razvoja in skupnih lokacijskih načrtov,
- izvaja davčne mehanizme kot podporo načrtovanemu prostorskemu razvoju,
- pripravlja energetske zasnove v skladu z načeli varčne rabe energije,
- zagotavlja izvajanje vseh nalog s področja delovanja lokalnih skupnosti, ki se nanašajo na urejanje prostora in s katerimi se zagotavlja vzdržan prostorski razvoj.

3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko strategijo

3.1 Usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev

- (1) Pri načrtovanju prostorskega razvoja nastajajo navzkrižja pri uresničevanju razvojnih potreb in varstvenih zahtev v prostoru. Zato se pri soočanju razvojnih potreb z varstvenimi zahtevami v prostoru:
- preveri, ali načrtovana prostorska ureditev sledi temeljnemu cilju vzdržnega prostorskega razvoja,
 - preveri utemeljenost razvojne potrebe oziroma varstvene zahteve ali drugega interesa po določenih prostorskih ureditvah glede na usmeritve strateških prostorskih aktov,
 - za zagotavljanje uravnoteženosti razvojnih potreb in varstvenih zahtev preprečuje prevlada interesa posamezne dejavnosti,
 - pri ugotovljeni javni koristi za razvoj posamezne dejavnosti v največji možni meri zagotavlja usklajenosti gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikov prostorskega razvoja.

(2) V postopkih priprave in sprejemanja prostorskih aktov se med seboj uskladi razvojne potrebe, razvojne potrebe z varstvenimi zahtevami in varstvene zahteve med seboj, kadar so njihove zahteve za rabo prostora nasprotne. Podlaga za usklajevanje so analize razvojnih možnosti posameznih dejavnosti v prostoru, v katerih se ugotovi primernost prostora za razvoj posameznih dejavnosti, in študije ranljivosti prostora, v katerih se ugotovi vplive načrtovanih dejavnosti na sestavine prostora.

(3) Kadar se prostorski razvoj načrtuje v variantah, se te medsebojno preverjajo skladno s predpisi o urejanju prostora.

(4) Na osnovi analiz primernosti in ranljivosti ali medsebojnega primerjanja variant se pripravi ustreznost prostora oziroma predlog najustrežnejše variante, ki je podlaga za (sprejem) odločanje o prostorskem razvoju in pripravo predloga prostorskega akta.

(5) Za ugotavljanje primernosti, ranljivosti in ustreznosti prostora ter primerjalnih študij se uporabijo pravila za urejanja prostora, določena v predpisu, ki ureja prostorski red Slovenije.

3.2 Načini ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s prostorsko strategijo

(1) Skladnost prostorskih aktov s to prostorsko strategijo se ugotavlja tako, da se preveri:

- ali so izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine skladni z izhodišči in cilji prostorskega razvoja Slovenije,
- ali načrtovane dejavnosti oziroma prostorske ureditve sledijo ciljem in prioriteta iz zasnove prostorskega razvoja Slovenije,
- ali načrtovane dejavnosti oziroma prostorske ureditve upoštevajo usmeritve za razvoj posameznih prostorskih sistemov iz te prostorske strategije,
- ali načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov predstavljajo operacionalizacijo ukrepov za izvajanje te prostorske strategije.

3.3 Načini ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s prostorsko strategijo

(1) V postopku priprave predpisov in razvojnih dokumentov, ki so v neposredni ali posredni povezavi z urejanjem prostora in s to prostorsko strategijo, pristojna ministrstva sodelujejo z ministrstvom, pristojnim za prostor (v nadaljnjem besedilu: pripravljavec) kot pripravljavcem prostorske strategije.

(2) Po uveljavitvi te prostorske strategije, pripravljavec ves čas spremlja razvojne dokumente posameznih območij in dejavnosti ter v okviru svojih pristojnosti opozarja na njihova morebitna neskladja ter predlaga njihovo uskladitev s to prostorsko strategijo.

(3) Za zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov skrbi Vlada Republike Slovenije v postopku medresorskega usklajevanja. Ob ugotovljeni neskladnosti Vlada Republike Slovenije naloži predlagatelju razvojnega dokumenta uskladitev le-tega s to prostorsko strategijo.

4 Spremljanje izvajanja prostorske strategije

(1) Izvajanje te prostorske strategije spremlja ministrstvo, pristojno za prostor, ki vsaka štiri leta po njeni uveljavitvi pripravi poročilo o stanju na področju urejanja prostora. Poročilo o stanju na področju urejanja prostora je lahko podlaga za spremembo prostorske strategije.

(2) Poročilo o stanju na področju urejanja prostora temelji na obveznih minimalnih enotnih kazalnikih, ki so podlaga za analizo stanja in trendov prostorskega razvoja ter za analizo izvajanja te prostorske strategije.

(3) Za pripravo poročila o stanju na področju urejanja prostora se skladno z obveznimi minimalnimi enotnimi kazalniki vzpostavi učinkovito spremljanje stanja na področju urejanja prostora.